

Ökad säkerhet för vissa identitets- och uppehållshandlingar

– anpassning av svensk rätt till
en ny EU-förordning

Ds 2020:22

Ökad säkerhet för vissa identitets-
och uppehållshandlingar
– anpassning av svensk rätt till
en ny EU-förordning

Ds 2020:22

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

SOU och Ds kan köpas från Norstedts Juridiks kundservice.
Beställningsadress: Norstedts Juridik, Kundservice, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@nj.se
Webbadress: www.nj.se/offentligapublikationer

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Norstedts Juridik AB
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

En kort handledning för dem som ska svara på remiss.

Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remisser

Omslag: Regeringskansliets standard

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2020

ISBN 978-91-38-25101-0

ISSN 0284-6012

Innehåll

1	Sammanfattning.....	5
2	Författningsförslag.....	7
2.1	Förslag till lag om ändring i passlagen (1978:302).....	7
2.2	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	9
2.3	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2005:661) om nationellt identitetskort	11
2.4	Förslag till förordning om ändring i utlänningsförordningen (2006:97).....	15
2.5	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:1102) med instruktion för Polismyndigheten	16
3	Ärendet	21
4	EU-förordningen.....	23
4.1	Vad är syftet med EU-förordningen?.....	23
4.2	Vilka regler innehåller EU-förordningen?	24
4.2.1	Regler om nationella identitetskort.....	24
4.2.2	Regler om vissa bevis och intyg.....	24
4.2.3	Regler om uppehållskort och permanenta uppehållskort	24
4.2.4	Vissa gemensamma regler	25
5	Utgångspunkter.....	27
5.1	EU-förordningen är direkt tillämplig	27

5.2	Vilka handlingar gäller EU-förordningen för?	28
5.3	Ska nationella identitetskort finnas kvar?	30
6	Dagens regelverk	33
6.1	Regler om nationella identitetskort.....	33
6.2	Regler om uppehållshandlingar till EES-medborgare och deras familjemedlemmar	34
6.2.1	Upphållsrätt och permanent uppehållsrätt	34
6.2.2	Intyg om permanent uppehållsrätt	35
6.2.3	Upphållskort och permanent uppehållskort.....	36
7	Handlingarnas utformning	39
7.1	Utformning av nationella identitetskort.....	39
7.2	Giltighetstid för nationella identitetskort.....	44
7.3	Utformning av uppehållshandlingar.....	48
8	Fotografering och fingeravtryckstagning.....	53
8.1	Fotografering och fingeravtryckstagning i ärenden om nationellt identitetskort	53
8.2	Personlig inställelse vid ansökan om nationellt identitetskort	59
8.3	Fotografering och fingeravtryckstagning i ärenden om uppehållskort och permanent uppehållskort	60
8.4	Fingeravtryck av EES-medborgare.....	63
8.5	Bemyndigad personal och lämpliga förfaranden.....	64
9	Lagring av fotografier och fingeravtryck	67
9.1	Lagring i fråga om nationella identitetskort	67
9.2	Lagring i fråga om uppehållskort och permanenta uppehållskort	71

10	Kontroll av identitetskort, uppehållskort och permanenta uppehållskort	75
10.1	Kontroll av nationella identitetskort	75
10.2	Kontroll av uppehållskort och permanent uppehållskort	79
11	Dataskydd	85
11.1	Dataskydd i verksamhet med nationella identitetskort.....	85
11.2	Dataskydd i verksamhet med uppehållshandlingar.....	91
12	Kontaktpunkt och andra frågor.....	97
12.1	Polismyndigheten bör vara kontaktpunkt.....	97
12.2	Administrativa uppgifter för myndigheterna.....	98
12.3	Bestämmelser som inte kräver anpassning	98
13	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	101
13.1	Bestämmelserna om nationella identitetskort.....	101
13.2	Bestämmelserna om uppehållshandlingar till EES-medborgare och deras familjemedlemmar.....	102
14	Konsekvenser av förslagen.....	105
14.1	Kontrollmöjligheterna förbättras.....	105
14.2	Ekonomiska konsekvenser	106
14.3	Konsekvenser i övrigt	108
15	Författningskommentar	111
15.1	Förslaget till lag om ändring i passlagen (1978:302).....	111
15.2	Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).....	112
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1157.....	115

Bilaga 2	Rådets förordning (EG) nr 1030/2002	127
Bilaga 3	Rådets förordning (EG) nr 380/2008	135
Bilaga 4	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1954.....	143

1 Sammanfattning

Den 20 juni 2019 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1157 om säkrare identitetskort för unionsmedborgare och uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar rätten till fri rörlighet. Förordningen ska tillämpas från och med den 2 augusti 2021.

Förordningen skärper säkerhetskraven i fråga om identitetskort som medlemsstaterna utfärdar till sina medborgare och uppehållshandlingar som medlemsstaterna utfärdar till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar sin rätt till fri rörlighet inom unionen. För svensk del är förordningen tillämplig på följande handlingar:

- Nationellt identitetskort som utfärdas av passmyndigheterna, dvs. Polismyndigheten samt vissa ambassader och konsulat.
- Intyg om permanent uppehållsrätt som utfärdas av Migrationsverket.
- Upphållskort och permanent uppehållskort som utfärdas av Migrationsverket.

De skärpta säkerhetskraven innebär i huvudsak att identitetskort, uppehållskort och permanent uppehållskort ska utfärdas i enhetliga format och med ett visst innehåll. Ansiktsbild och fingeravtryck ska sparas i ett lagringsmedium i de handlingarna. Vidare gäller att intyg om permanent uppehållsrätt ska innehålla vissa minimiuppgifter.

Svensk rätt behöver anpassas till förordningen i vissa avseenden och i promemorian föreslås därför ett antal författningsändringar. Förslagen innebär sammanfattningsvis följande:

- Det klargörs att nationella identitetskort, intyg om permanent uppehållsrätt, uppehållskort och permanenta uppehållskort ska

ha den utformning och det innehåll som följer av den nya förordningen.

- Giltighetstiden för nationella identitetskort som utfärdas till barn under tolv år förkortas från fem till tre år.
- Inför utfärdandet av nationellt identitetskort, uppehållskort eller permanent uppehållskort ska den enskilde vara skyldig att låta sig fotograferas och, med vissa undantag, lämna fingeravtryck.
- Den som har ett nationellt identitetskort, ett uppehållskort eller ett permanent uppehållskort ska i vissa situationer vara skyldig att på nytt låta sig fotograferas och lämna fingeravtryck för kontroll av att fotografiet och fingeravtrycken motsvarar de uppgifter som finns sparade i kortet.

Den nya regleringen gör det lättare att kontrollera om en handling är äkta och tillhör den person som visar upp den. Regleringen kan därigenom bidra till att motverka förfalskade dokument, bedrägerier och annan brottslighet liksom olaglig invandring.

De nya nationella bestämmelserna föreslås träda i kraft samma dag som förordningen ska börja tillämpas, dvs. den 2 augusti 2021.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i passlagen (1978:302)

Härigenom föreskrivs att 5 a § passlagen (1978:302) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §¹

Polismyndigheten ska övervaka att bestämmelserna i 5 § följs.

Den som enligt 5 § ska medföra pass ska på begäran

1. överlämna passet till en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Kustbevakningen, Tullverket eller Migrationsverket, och

2. låta en befattningshavare enligt 1 ta passinnehavarens fingeravtryck och en bild i digitalt format av hans eller hennes ansikte för kontroll av att dessa motsvarar de fingeravtryck och den ansiktsbild som finns sparade i passet.

Den som enligt 5 § i stället medför ett identitetskort utfärdat av en passmyndighet ska på begäran

1. överlämna identitetskortet till en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Kustbevakningen, Tullverket eller Migrationsverket, och

2. låta en befattningshavare enligt 1 ta en bild i digitalt format av hans eller hennes ansikte för kontroll av att *denna* motsvarar den ansiktsbild som finns sparad i identitetskortet.

2. låta en befattningshavare enligt 1 ta *innehavarens fingeravtryck och* en bild i digitalt format av hans eller hennes ansikte för kontroll av att *dessa* motsvarar *de fingeravtryck och*

¹ Senaste lydelse 2015:336.

den ansiktsbild som finns
sparade i identitetskortet.

När en kontroll enligt andra stycket 2 eller tredje stycket 2 har genomförts, ska fingeravtrycken och ansiktsbilden samt de biometrisk data som då har tagits fram omedelbart förstöras.

Denna lag träder i kraft den 2 augusti 2021.

2.2 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716)

dels att 9 kap. 8 b § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 9 kap. 8 g §, av följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2019/20:178 Föreslagen lydelse

9 kap.

8 b §

Vid en kontroll enligt 1 eller 9 § är den som innehar ett uppehållstillståndskort, ett bevis om uppehållsstatus eller ett bevis för gränsarbetare skyldig att låta en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller Migrationsverket fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck, för kontroll av att fotografiet och fingeravtrycken motsvarar det fotografi och de fingeravtryck som finns sparade i *uppehållstillståndskortet* eller beviset.

Vid en kontroll enligt 1 eller 9 § är den som innehar ett uppehållstillståndskort, *ett uppehållskort, ett permanent uppehållskort,* ett bevis om uppehållsstatus eller ett bevis för gränsarbetare skyldig att låta en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller Migrationsverket fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck, för kontroll av att fotografiet och fingeravtrycken motsvarar det fotografi och de fingeravtryck som finns sparade i *kortet* eller beviset.

När en kontroll enligt första stycket har genomförts, ska det fotografi och de fingeravtryck som tagits för kontrollen omedelbart förstöras. Detsamma gäller de biometriska data som tagits fram i samband med kontrollen.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

8 g §

En utlänning är skyldig att låta Migrationsverket fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck i ett ärende om utfärdande av uppehållskort eller permanent uppehållskort.

Skyldigheten att låta Migrationsverket ta fingeravtryck gäller inte om utlänningen är under sex år eller om det är fysiskt omöjligt för utlänningen att lämna fingeravtryck.

Ett fotografi och två fingeravtryck ska sparas i ett lagringsmedium i kortet. Fingeravtryck som inte sparats i ett sådant medium och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet ska omedelbart förstöras när kortet har lämnats ut eller, om kortet inte har lämnats ut, när det har gått 90 dagar från den dag då det utfärdades. Om ärendet har avgjorts utan att kort har utfärdats ska fingeravtrycken och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet omedelbart förstöras.

Denna lag träder i kraft den 2 augusti 2021.

2.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2005:661) om nationellt identitetskort

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2005:661) om nationellt identitetskort

dels att 19 § ska upphöra att gälla,

dels att 2–5 och 18 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Det nationella identitetskortet ska ha den utformning och det innehåll som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1157 av den 20 juni 2019 om säkrare identitetskort för unionsmedborgare och uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar rätten till fri rörlighet.

2 §¹

Den som ansöker om ett nationellt identitetskort ska inställa sig personligen hos passmyndigheten. En passmyndighet utom riket kan dock medge att personen inställer sig hos ett ombud för myndigheten eller, om det finns särskilda skäl, efterge kravet på personlig inställelse.

Den som ansöker om ett nationellt identitetskort ska inställa sig personligen hos passmyndigheten.

¹ Senaste lydelse 2013:509.

3 §²

En ansökan om ett nationellt identitetskort ska göras skriftligen och undertecknas av sökanden i närvaro av den person som tar emot den. Kravet på att ansökan ska undertecknas gäller inte den som inte kan skriva sitt namn.

Sökanden är skyldig att i samband med ansökan

1. låta passmyndigheten ta en bild i digitalt format av sökandens ansikte,

1. låta passmyndigheten ta sökandens fingeravtryck och en bild i digitalt format av sökandens ansikte,

2. styrka sin identitet, sitt svenska medborgarskap och övriga personuppgifter, och

3. ge in ett skriftligt medgivande från vårdnadshavare, om sökanden är under arton år och det inte finns synnerliga skäl att ändå utfärda ett nationellt identitetskort.

Regeringskansliet får meddela att sökanden vid ansökan vid en passmyndighet utom riket är skyldig att i samband med ansökan om ett nationellt identitetskort ge in ett välliknande fotografi.

Kravet på att lämna fingeravtryck gäller inte barn under sex år och personer som av fysiska skäl är förhindrade att lämna fingeravtryck.

Om ett nationellt identitetskort tidigare har utfärdats för sökanden och det inte har förstörts, förkommit eller makulerats, ska kortet, om det fortfarande är giltigt, ges in för makulering i samband med ansökan. Det gäller inte om särskilda skäl föranleder annat.

4 §

Ansiktsbilden enligt 3 § andra stycket 1 får sparas i ett lagringsmedium i identitetskortet. De biometriska data som tas fram ur ansiktsbilden skall omedelbart förstöras när identitetskortet har lämnats ut eller ansökan har återkallats eller avslagits.

Fingeravtrycken och ansiktsbilden enligt 3 § andra stycket 1 ska sparas i ett lagringsmedium i identitetskortet.

² Senaste lydelse 2013:509.

Fingeravtryck som inte sparats i ett sådant medium och de biometrisk data som tas fram ur fingeravtrycken och ur ansiktsbilden ska omedelbart förstöras när identitetskortet har lämnats ut eller, om kortet inte har lämnats ut, när det har gått 90 dagar från den dag då det utfärdades. Om ansökan har återkallats eller avslagits ska uppgifterna omedelbart förstöras.

5 §

Ett nationellt identitetskort skall utfärdas med en giltighetstid av fem år. För sökande som kan antas komma att förlora eller befrias från sitt svenska medborgarskap skall kortet ges giltighet endast till den tidpunkt då medborgarskapet beräknas upphöra.

Ett nationellt identitetskort ska utfärdas med en giltighetstid av fem år.

En kortare giltighetstid än fem år ska gälla i följande fall:

1. När sökanden inte har fyllt tolv år. Kortet ska då vara giltigt i tre år.

2. När sökanden av fysiska skäl är tillfälligt förhindrad att lämna fingeravtryck. Kortet ska då vara giltigt i högst ett år.

3. När sökanden kan antas komma att förlora eller befrias från sitt svenska medborgarskap. Kortet ska då vara giltigt endast till den tidpunkt då medborgarskapet beräknas upphöra.

Polismyndigheten får meddela föreskrifter om en kortare giltig-

hetstid än tre år när identitetskort utfärdas inom landet för barn som ännu inte har förvärvat personnamn. Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) får meddela motsvarande föreskrifter för passmyndigheter utomlands.

18 §

Ansiktsbilden enligt 3 § andra stycket 1 och 16 § 3 samt de biometriska data som kan tas fram ur en sådan ansiktsbild får inte användas vid sökning med hjälp av automatiserad behandling.

Om en myndighet har genomfört en kontroll av huruvida innehavarens ansikte motsvarar ansiktsbilden i lagringsmediet, skall den ansiktsbild och de biometriska data som därvid har tagits fram omedelbart förstöras.

Fingeravtrycken enligt 3 § andra stycket 1 och ansiktsbilden enligt 3 § andra stycket 1 och 16 § 3 får inte användas vid sökning med hjälp av automatiserad behandling. Detsamma gäller de biometriska data som kan tas fram ur fingeravtrycken och ansiktsbilden.

Om en myndighet har genomfört en kontroll av om innehavarens *fingeravtryck* eller ansikte motsvarar *fingeravtrycken* eller ansiktsbilden i lagringsmediet, ska *de fingeravtryck och* den ansiktsbild *samt* de biometriska data som då har tagits fram omedelbart förstöras.

1. Denna förordning träder i kraft den 2 augusti 2021.

2. Ett nationellt identitetskort som har utfärdats enligt äldre bestämmelser och inte återkallats gäller fortfarande under den tid som anges i identitetskortet.

2.4 Förslag till förordning om ändring i utlänningsförordningen (2006:97)

Härigenom föreskrivs att det i utlänningsförordningen (2006:97) ska införas en ny paragraf, 3 a kap. 11 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a kap.

11 §¹

Uppehållskort och permanent uppehållskort ska ha den utformning och det innehåll som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1157 av den 20 juni 2019 om säkrare identitetskort för unionsmedborgare och uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar rätten till fri rörlighet.

Intyg om permanent uppehållsrätt ska innehålla de uppgifter som följer av artikel 6 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1157.

Denna förordning träder i kraft den 2 augusti 2021.

¹ Tidigare 11 § upphävd genom 2014:185.

2.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:1102) med instruktion för Polismyndigheten

Härigenom föreskrivs att bilagan till förordningen (2014:1102) med instruktion för Polismyndigheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bilaga¹

Polismyndigheten ska upprätthålla funktionen att vara

1. nationell enhet för den internationella kriminalpolisorganisationen Interpol och för den Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol),

2. sådan centralbyrå när det gäller penningförfalskning som föreskrivs i den internationella konventionen för bekämpande av penningförfalskning av den 20 april 1929 (SÖ 2001:6),

3. nationell kontaktpunkt

a) enligt Förenta nationernas resolution 55/255, antagen den 31 maj 2001 av generalförsamlingen, tilläggsprotokoll mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, deras delar och komponenter och ammunition till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet,

b) för att skicka och ta emot sådan information som avses i artikel 7 i Förenta nationernas konvention den 13 april 2005 för bekämpande av nukleär terrorism, och

c) för att ta emot och besvara framställningar om hjälp enligt artikel 8 bis 4 i Förenta nationernas konvention den 10 mars 1988 för bekämpande av brott mot sjöfartens säkerhet med dess protokoll den 14 oktober 2005,

4. a) nationell kontaktpunkt för Schengens informationssystem (SIS) genom Sirenekontoret och ansvarig för den nationella delen av SIS enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1987/2006 av den 20 december 2006 och rådets beslut 2007/533/RIF av den 12 juni 2007 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II),

b) kontaktpunkt i brådskande fall för framställningar enligt rådets beslut 2006/960/RIF av den 18 december 2006 om förenklat

¹ Senaste lydelse 2019:1174.

informations- och underrättelseutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater,

c) nationellt kontor för återvinning av tillgångar enligt rådets beslut 2007/845/RIF av den 6 december 2007 om samarbete mellan medlemsstaternas kontor för återvinning av tillgångar när det gäller att spåra och identifiera vinning eller annan egendom som härrör från brott,

d) nationell kontaktpunkt för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån enligt artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1624 av den 14 september 2016 om en europeisk gräns- och kustbevakning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 och upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 863/2007, rådets förordning (EG) nr 2007/2004 och rådets beslut 2005/267/EG,

e) nationell enhet för Cefpol enligt artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2219 av den 25 november 2015 om Europeiska unionens byrå för utbildning av tjänstemän inom brottsbekämpning (Cepol) och om ersättning och upphävande av rådets beslut 2005/681/RIF,

f) nationellt kontaktställe för förmedling av uppgifter enligt rådets beslut 2008/615/RIF av den 23 juni 2008 om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet (Prümrådsbeslutet), utom när det gäller att automatiskt besvara förfrågningar till vägtrafikregistret från utländska kontaktställen,

g) kontaktpunkt för framställningar om inrättande av gemensamma patruller eller genomförande av andra gemensamma insatser enligt artikel 17 i Prümrådsbeslutet,

h) central åtkomstpunkt enligt artikel 3.3 i rådets beslut 2008/633/RIF av den 23 juni 2008 om åtkomst till informations-systemet för viseringar (VIS) för sökningar för medlemsstaternas utsedda myndigheter och för Europol i syfte att förhindra, upptäcka och utreda terroristbrott och andra grova brott,

i) centralmyndighet vid sådant utbyte av uppgifter ur kriminalregister som avses i rådets rambeslut 2009/315/RIF av den 26 februari 2009 om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll,

j) nationellt kontaktställe för förmedling av uppgifter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/413 av den 11 mars 2015 om underlättande av gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott (CBE- direktivet), i den ursprungliga lydelsen, utom när det gäller att automatiskt besvara förfrågningar till vägtrafikregistret från utländska kontaktställen,

k) operativ nationell kontaktpunkt enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/40/EU av den 12 augusti 2013 om angrepp mot informationssystem och om ersättande av rådets rambeslut 2005/222/RIF,

l) nationell samordningscentral för informationsutbyte och samarbete enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1052/2013 av den 22 oktober 2013 om inrättande av ett europeiskt gränsövervakningssystem (Eurosur),

m) kontrollmyndighet enligt artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 av den 26 juni 2013 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, samt om ändring av förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en Europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa, *och*

m) kontrollmyndighet enligt artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 av den 26 juni 2013 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, samt om ändring av förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en Europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa,

n) kontaktpunkt enligt artikel 54 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/843,

n) kontaktpunkt enligt artikel 54 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/843, *och*

o) kontaktpunkt vid tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1157 av den 20 juni 2019 om säkrare identitetskort för unionsmedborgare och uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar rätten till fri rörlighet,

5. behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning, vid kontroller och inspektioner avseende fonden för inre säkerhet,

6. nationellt kontaktställe för förmedling av uppgifter enligt avtalet av den 16 december 2011 mellan Konungariket Sveriges regering och Amerikas förenta staters regering om ett förstärkt samarbete för att förebygga och bekämpa brottslighet, och

7. nationell rapportör i frågor som rör människohandel enligt artikel 19 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF.

Denna förordning träder i kraft den 2 augusti 2021.

3 Ärendet

Det är stora skillnader på säkerhetsnivån i fråga om identitetskort som medlemsstaterna utfärdar till sina medborgare och i fråga om uppehållshandlingar som medlemsstaterna utfärdar till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar. Den stora variationen ökar risken för missbruk och förfalskningar och medför svårigheter för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar sin rätt till fri rörlighet. När det gäller andra handlingar – t.ex. pass, uppehållstillstånd och viseringar – har gemensamma standarder införts under senare år.

Förra året beslutades gemensamma säkerhetsstandarder även för nationella identitetskort och uppehållshandlingar till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar. Då antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1157 av den 20 juni 2019 om säkrare identitetskort för unionsmedborgare och uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar rätten till fri rörlighet. Den nya förordningen, i fortsättningen EU-förordningen, återfinns i *bilaga 1*. EU-förordningen hänvisar i flera delar till rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland. Förordning (EG) nr 1030/2002 och två förordningar som ändrar den förordningen¹ återfinns i *bilaga 2–4*.

Genom EU-förordningen införs en gemensam säkerhetsstandard för de handlingar som förordningen är tillämplig på. Ett grundläggande motiv är att stävja risken för missbruk och förfalskningar och att underlätta för personer som vill utöva sin rätt till fri rörlighet

¹ Rådets förordning (EG) nr 380/2008 av den 18 april 2008 om ändring av förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1954 av den 25 oktober 2017 om ändring av rådets förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland.

inom unionen. I denna promemoria analyseras EU-förordningen och de nationella bestämmelser som finns på området. Frågan är om det behövs några nationella författningsändringar med anledning av EU-förordningen.

4 EU-förordningen

4.1 Vad är syftet med EU-förordningen?

I avsaknad av en EU-gemensam standard är det stora skillnader på säkerhetsnivå, format och innehåll när det gäller nationella identitetskort och uppehållshandlingar till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar. Denna variation ökar risken för missbruk och förfalskningar och medför svårigheter för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar sin rätt till fri rörlighet inom EU. Högkvalitativa dokument är en förutsättning för en effektiv och säker verifiering av ett dokumentets äkthet och en persons identitet.

EU-gemensamma säkerhetsstandarder har under senare år införts för exempelvis pass, uppehållstillstånd och viseringar. Dessa standarder innebär bl.a. att ansiktsbild och fingeravtryck lagras i pass och i uppehållstillståndskort för tredjelandsmedborgare.

Den nya förordningen har antagits i syfte att öka säkerheten och enhetligheten när det gäller nationella identitetskort och uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar i enlighet med rörlighetsdirektivet¹. Förordningen skärper säkerhetskraven i fråga om dessa handlingar (artikel 1).

Förordningen ska tillämpas från och med den 2 augusti 2021 (artikel 16).

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG.

4.2 Vilka regler innehåller EU-förordningen?

Förordningen harmoniserar utformningen av identitetskort och uppehållshandlingar till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar och inför en gemensam säkerhetsstandard för respektive handling. Det centrala i denna standard är att innehavarens fotografi och två fingeravtryck ska lagras i identitetskorten, uppehållskorten och de permanenta uppehållskorten. Nedan redovisas översiktligt de mest relevanta bestämmelserna i förordningen.

4.2.1 Regler om nationella identitetskort

Identitetskort som medlemsstaterna utfärdar till sina medborgare ska enligt förordningen vara utformade på ett visst sätt och leva upp till vissa säkerhetskrav. Ett krav är att identitetskorten ska innefatta ett lagringsmedium (ett chip) med en ansiktsbild av innehavaren och två fingeravtryck i digitala format (artikel 3). Från kravet på att lämna fingeravtryck undantas barn under sex år och personer för vilka det är fysiskt omöjligt att lämna fingeravtryck. Barn under tolv år får undantas från kravet. Identitetskorten ska vara giltiga i minst fem och högst tio år (artikel 4). Gamla identitetskort, som inte lever upp till de nya säkerhetskraven, ska successivt fasas ut (artikel 5).

4.2.2 Regler om vissa bevis och intyg

Bevis om registrering som utfärdas till unionsmedborgare som uppehåller sig i en mottagande medlemsstat i mer än tre månader samt intyg om permanent uppehållsrätt som utfärdas till unionsmedborgare ska innehålla vissa angivna minimiuppgifter (artikel 6).

4.2.3 Regler om uppehållskort och permanenta uppehållskort

Upphållskort och permanenta uppehållskort som utfärdas till unionsmedborgares familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat ska vara enhetligt utformade i det format som fastställs i förordning (EG) nr 1030/2002 i dess ändrade lydelse enligt förordning (EU) 2017/1954, och såsom den genomförs av

genomförandebeslut C(2018)7767. Korten ska även ha en viss benämning och innehålla vissa standardiserade uppgifter (artikel 7).

Hänvisningen till förordning (EG) nr 1030/2002 innebär att korten ska innefatta ett lagringsmedium som innehåller innehavarens ansiktsbild och två fingeravtryck. Vidare följer att fingeravtrycken ska tas från och med sex års ålder och att personer som det är fysiskt omöjligt att ta fingeravtryck på ska undantas från kravet att lämna fingeravtryck.

Uppehållskort och permanenta uppehållskort som inte uppfyller kraven enligt artikel 7 eller en viss minimisäkerhetsstandard ska successivt fasas ut (artikel 8).

4.2.4 Vissa gemensamma regler

För identitetskorten, uppehållskorten och de permanenta uppehållskorten gäller ett antal gemensamma regler.

Av förordningen följer bl.a. att fotografi och fingeravtryck ska samlas in av kvalificerad och vederbörligen bemyndigad personal, som utsetts av de myndigheter som ansvarar för att utfärda handlingarna. För att säkerställa överensstämmelse mellan de biometriska kännetecknen och sökandens identitet ska sökanden även infinna sig personligen minst en gång under utfärdandeförfarandet för varje ansökan. Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att det finns lämpliga och effektiva förfaranden för insamling av fotografi och fingeravtryck och att förfarandena är förenliga med grundläggande fri- och rättigheter. Utom när det krävs för behandling enligt unionsrätten och nationell rätt ska det fotografi och de fingeravtryck som lagras för personalisering av identitetskort eller uppehållshandlingar förvaras på ett mycket säkert sätt och aldrig sparas längre än 90 dagar från den dag då handlingen utfärdats (artikel 10).

Det fotografi och de fingeravtryck som lagras i identitetskort och uppehållshandlingar får bara användas i enlighet med unionsrätten och nationell rätt av vederbörligen bemyndigad personal vid behöriga nationella myndigheter och unionsbyråer i syfte att kontrollera dels handlingens äkthet, dels innehavarens identitet genom direkt tillgängliga jämförbara detaljer, när uppvisande av handlingen krävs enligt författning (artikel 11).

5 Utgångspunkter

EU-förordningen innebär att nationell rätt behöver ses över i vissa avseenden. I detta avsnitt anges några allmänna utgångspunkter för översynen. Det handlar om förordningens ställning i nationell rätt och vilka svenska handlingar den är tillämplig på. Avslutningsvis berörs även ett förslag som har lämnats om ett nytt statligt id-kort.

5.1 EU-förordningen är direkt tillämplig

En EU-förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater. Det betyder att en förordning ska tillämpas direkt av nationella myndigheter på samma sätt som lagar och andra nationella föreskrifter. Medlemsstaterna är skyldiga att se till att det inte finns nationella bestämmelser som står i strid med en EU-förordning. En fråga som är reglerad i en EU-förordning får som huvudregel inte regleras nationellt. Bestämmelserna får dock återges när det är nödvändigt för att den nationella regleringen ska bli begriplig eller sammanhållen. En EU-förordning kan även leda till behov av kompletterande bestämmelser i nationell rätt.

Den nya EU-förordningen gäller alltså direkt som lag i Sverige och ska följas av svenska myndigheter när den ska börja tillämpas den 2 augusti 2021. Förordningen innebär inte att det införs några nya typer av identitetskort eller uppehållshandlingar. Bestämmelserna handlar i stället om hur vissa handlingar som medlemsstaterna redan utfärdar ska vara utformade. Centralt är som framgått en höjd säkerhetsstandard. Förordningen innehåller alltså ingen uttömmande reglering av de aktuella handlingarna. Vad som ska gälla i fråga om t.ex. ansökan, utfärdande och återkallelse regleras inte närmare. EU-förordningen ger vidare medlemsstaterna valmöjligheter i vissa avseenden. Som exempel kan nämnas att

medlemsstaterna själva får avgöra hur länge ett identitetskort ska vara giltigt, inom ett visst spann. Utgångspunkten i denna promemoria är att bara göra de anpassningar av nationell rätt som är nödvändiga för att Sverige ska uppfylla sina förpliktelser enligt EU-förordningen.

5.2 Vilka handlingar gäller EU-förordningen för?

Bedömning: EU-förordningen är för svensk del tillämplig på

- nationella identitetskort,
- intyg om permanent uppehållsrätt, och
- uppehållskort och permanenta uppehållskort.

Skälen för bedömningen

EU-förordningen gäller för nationella identitetskort

EU-förordningen är enligt artikel 2 a tillämplig på identitetskort som medlemsstaterna utfärdar till sina egna medborgare enligt artikel 4.3 i rörlighetsdirektivet. Av bestämmelsen i rörlighetsdirektivet framgår att medlemsstaterna ska utfärda och förnya identitetskort eller pass till sina medborgare i enlighet med nationell rätt. På sådana pass eller identitetskort ska medborgarskap anges.

Det enda svenska identitetskort som uppfyller dessa krav är det nationella identitetskort som utfärdas av Polismyndigheten samt vissa ambassader och konsulat med stöd av förordningen (2005:661) om nationellt identitetskort. Detta kort utfärdas till svenska medborgare. Det innehåller en uppgift om att innehavaren är svensk medborgare och gör det möjligt att resa från Sverige till en annan medlemsstat utan pass (5 § passlagen [1978:302]). Det nationella identitetskortet är därmed ett sådant identitetskort som avses i rörlighetsdirektivet och som omfattas av EU-förordningen.

Förutom nationella identitetskort finns det en rad andra svenska handlingar som används i identifieringssyfte. Det handlar bl.a. om pass, identitetskort för folkbokförda i Sverige, körkort och SIS-märkta identitetskort. Pass omfattas inte av förordningen. Övriga

handlingar visar inte medborgarskap och kan inte användas vid resor inom EU. De omfattas därför inte heller av förordningen.

Från EU-förordningens tillämpningsområde görs undantag för identitetshandlingar som utfärdas provisoriskt med en giltighetstid på mindre än sex månader (artikel 2 a andra meningen). Nationella identitetskort kan i vissa fall utfärdas för kortare tid än sex månader (5 § förordningen om nationellt identitetskort). Utgångspunkten bör dock vara att alla nationella identitetskort, oavsett giltighetstid, ska leva upp till kraven i förordningen. Frågan om hur lång tid nationella identitetskort ska vara giltiga behandlas i avsnitt 7.

EU-förordningen gäller för intyg om permanent uppehållsrätt, uppehållskort och permanenta uppehållskort

EU-förordningen är även tillämplig på uppehållshandlingar som utfärdas i enlighet med artiklarna 8, 10, 19 och 20 i rörlighetsdirektivet till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat (artikel 2 b–c).

Rörlighetsdirektivet är sedan en tid tillbaka en del av EES-avtalet. De uppehållshandlingar som enligt rörlighetsdirektivet ska utfärdas till unionsmedborgare och till deras familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat ska av denna anledning även utfärdas till de EES-medborgare som inte samtidigt är unionsmedborgare, dvs. medborgare i Island, Liechtenstein och Norge, och till deras familjemedlemmar som inte är EES-medborgare. Trots att EU-förordningen ännu inte har blivit en del av EES-avtalet bör även uppehållshandlingar som utfärdas till medborgare i Island, Liechtenstein och Norge och till deras familjemedlemmar som inte är EES-medborgare leva upp till förordningens krav.

EU-förordningen är tillämplig på bevis om registrering som utfärdas i enlighet med artikel 8 i rörlighetsdirektivet till unionsmedborgare som uppehåller sig i en mottagande medlemsstat i mer än tre månader (artikel 2 b). Av utlänningslagen (2005:716), UtlL, följde tidigare en registreringskyldighet för EES-medborgare som hade uppehållsrätt och som avsåg att stanna i Sverige under längre tid än tre månader. Denna skyldighet togs bort i samband med en uppföljning av rörlighetsdirektivets genomförande (prop. 2013/14:81). Bevis om registrering i enlighet med artikel 8 i rörlighetsdirektivet utfärdas därför inte längre i Sverige.

Förordningen kan av den anledningen inte – för Sveriges del – tillämpas på sådana handlingar vilka fortsättningsvis inte behandlas i denna promemoria.

EU-förordningen ska även tillämpas på intyg om permanent uppehållsrätt som utfärdas i enlighet med artikel 19 i rörlighetsdirektivet (artikel 2 b). Intyg om permanent uppehållsrätt utfärdas av Migrationsverket till en EES-medborgare som har ansökt om sådant intyg och som har permanent uppehållsrätt (3 a kap. 12 a § 1 UtL).

Härutöver är förordningen tillämplig på uppehållskort och permanenta uppehållskort som utfärdas i enlighet med artikel 10 respektive artikel 20 i rörlighetsdirektivet (artikel 2 c). Upphållskort och permanenta uppehållskort utfärdas av Migrationsverket till en EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare, om han eller hon har ansökt om sådant kort och har uppehållsrätt respektive permanent uppehållsrätt (3 a kap. 12 a § 2 och 3 UtL).

5.3 Ska nationella identitetskort finnas kvar?

Bedömning: Det nationella identitetskortet kommer att finnas kvar till dess att förslaget om ett nytt statligt identitetskort genomförs. I avvaktan på det ska det befintliga regelverket om nationella identitetskort anpassas till EU-förordningen.

Skälen för bedömningen: 2017 års ID-kortsutredning lämnade i mars 2019 över sitt betänkande Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation (SOU 2019:14).

Utredningens förslag är att det nationella identitetskortet ska ersättas av ett nytt statligt identitetskort. För svenska medborgare ska det nya kortet kunna utfärdas med funktion som resehandling. Kortet ska regleras i en ny lag och en ny förordning. Förordningen om nationellt identitetskort ska upphävas. Utredningen föreslår att denna reform ska träda i kraft den 1 januari 2022. Betänkandet har remitterats och förslaget bereds nu inom Regeringskansliet.

Om förslaget genomförs kommer de statliga identitetskort som utfärdas med funktion som resehandling att omfattas av EU-förordningen. EU-förordningen ska dock börja tillämpas redan den

2 augusti 2021 och något nytt statligt identitetskort kommer då inte att vara på plats. Det är inte möjligt att genomföra reformen till dess.

I avvaktan på det nya statliga identitetskortet är det nödvändigt att anpassa regelverket om nationella identitetskort till EU-förordningen. Eftersom reglerna om nationella identitetskort kan komma att upphävas relativt snart bör översynen dock vara så begränsad som möjligt och i princip bara omfatta de ändringar som krävs för att Sverige ska uppfylla sina förpliktelser enligt EU-förordningen.

6 Dagens regelverk

Bestämmelser om nationella identitetskort och uppehållshandlingar till EES-medborgare och deras familjemedlemmar finns framför allt i förordningen om nationellt identitetskort och i utlänningslagstiftningen. Regelverken beskrivs i detta avsnitt, som en bakgrund till de överväganden som följer.

6.1 Regler om nationella identitetskort

Det nationella identitetskortet är inte lagreglerat. Bestämmelserna finns i förordningen om nationellt identitetskort, som kompletteras av vissa föreskrifter från Polismyndigheten och Regeringskansliet.¹

Det nationella identitetskortet är en identitetshandling som kan utfärdas till svenska medborgare efter ansökan. Kortet erbjuds som en serviceåtgärd. Något krav på att ha ett nationellt identitetskort finns inte och till skillnad från vad som gäller för pass finns det inte heller någon skyldighet att ha med identitetskortet vid resor.

Det nationella identitetskortet utfärdas av de myndigheter som är passmyndigheter enligt passlagens terminologi. Det betyder att Polismyndigheten utfärdar kortet i Sverige och att vissa svenska ambassader och konsulat utfärdar kortet i utlandet (1 § förordningen om nationellt identitetskort och 2 § passlagen).

Den som vill ansöka om ett nationellt identitetskort ska inställa sig personligen hos passmyndigheten. Undantag kan medges när ansökan görs vid en ambassad eller ett konsulat (2 § förordningen om nationellt identitetskort). En viss avgift ska betalas. Sökanden är skyldig att låta passmyndigheten ta hans eller hennes ansiktsbild. Sökanden ska också styrka sin identitet, sitt svenska medborgarskap

¹ Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2019:3) om pass och nationellt identitetskort och Regeringskansliets föreskrifter (UF 2009:9) om handläggningen av ärenden om pass, Europeiska unionens provisoriska resehandling och nationellt identitetskort.

och övriga personuppgifter. Är sökanden under 18 år ska dessutom ett skriftligt medgivande från vårdnadshavarna lämnas in (3 §).

Den ansiktsbild som tas vid ansökan sparas i ett lagringsmedium i kortet (4 §). En kopia av bilden sparas också i det register över nationella identitetskort som Polismyndigheten för (16 §). Till skillnad från vad som gäller för pass tas inga fingeravtryck.

Ett nationellt identitetskort är som huvudregel giltigt i fem år (5 §). Kortet kan återkallas bl.a. om innehavaren har förlorat eller efter ansökan befriats från sitt svenska medborgarskap (9 §).

Den som har ett nationellt identitetskort får enligt 5 § passlagen resa från Sverige till andra EU-länder utan att ha med sig pass.

Enligt uppgift från Polismyndigheten finns det drygt en miljon giltiga nationella identitetskort i omlopp. Som jämförelse kan sägas att antalet giltiga pass är över sju miljoner. Polismyndigheten tog 2019 emot ca 333 000 ansökningar om nationellt identitetskort.

6.2 Regler om uppehållshandlingar till EES-medborgare och deras familjemedlemmar

6.2.1 Upphållsrätt och permanent uppehållsrätt

Unionsmedborgarskapet medför en rätt för varje unionsmedborgare att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier på ungefär samma villkor som vistelselandets egna medborgare (artiklarna 20 och 21 i EUF-fördraget²). Rörlighetsdirektivet anger närmare under vilka förutsättningar unionsmedborgare och deras familjemedlemmar ska kunna utöva sin rätt till fri rörlighet inom unionen. Direktivet genomfördes i svensk rätt bl.a. genom att bestämmelser om uppehållsrätt för EES-medborgare och deras familjemedlemmar infördes i 3 a kap. UtlL och 3 a kap. utlänningsförordningen (2006:97), UtlF.

En EES-medborgare har uppehållsrätt om han eller hon 1. är arbetstagare eller egenföretagare i Sverige, 2. har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning, 3. är studerande och har sin och familjemedlemmarnas försörjning tryggad samt sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna, eller 4. har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars

² Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

försörjning samt sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna (3 a kap. 3 § UtlL).

En familjemedlem till en EES-medborgare har uppehållsrätt om EES-medborgaren själv har uppehållsrätt. Upphållsrätten föreligger dock inte vid s.k. skenförhållanden, dvs. om t.ex. ett äktenskap ingåtts uteslutande i syfte att ge utlänningen uppehållsrätt (3 a kap. 4 § UtlL).

Upphållsrätten finns kvar så länge villkoren är uppfyllda (3 a kap. 5 § UtlL). I vissa särskilda fall kan dock uppehållsrätten behållas även om grundvillkoren inte längre är uppfyllda (3 a kap. 5 a–5 d §§ UtlL).

För att en EES-medborgare ska ha permanent uppehållsrätt krävs som huvudregel att han eller hon har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år (3 a kap. 6 § UtlL). För en EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare gäller som huvudregel för permanent uppehållsrätt att han eller hon har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år med den person som han eller hon härleder sin uppehållsrätt från (3 a kap. 7 § UtlL). Den permanenta uppehållsrätten gäller utan villkor och kan endast upphöra om utlänningen har vistats utanför Sverige i mer än två på varandra följande år (3 a kap. 9 § UtlL).

6.2.2 Intyg om permanent uppehållsrätt

Migrationsverket ska utfärda intyg om permanent uppehållsrätt till en EES-medborgare som har ansökt om ett sådant intyg och som har permanent uppehållsrätt (3 a kap. 12 a § 1 UtlL). Intyget ska utfärdas snarast möjligt och i samband med utfärdandet får Migrationsverket kräva att sökanden visar upp handlingar som styrker vistelsens längd och att villkoren i övrigt är uppfyllda (3 a kap. 7 § andra stycket och 10 § UtlF). Det föreskrivs inte någon skyldighet för en EES-medborgare att ansöka om ett sådant intyg.

Något särskilt form- eller innehållskrav finns för närvarande inte för intygen, som skrivs ut på vanligt A4-papper.

6.2.3 Uppehållskort och permanent uppehållskort

Ansökan

En EES-medborgares familjemedlem som inte själv är EES-medborgare och som har uppehållsrätt är skyldig att ansöka om uppehållskort hos Migrationsverket senast tre månader efter det att familjemedlemmen kom till Sverige. Detta gäller dock inte för en utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd eller som inom tre månader från ankomsten till Sverige har ansökt om ett sådant tillstånd (3 a kap. 10 § UtlL).

Om det kan antas att familjemedlemmen är skyldig att ansöka om uppehållskort får Migrationsverket förelägga honom eller henne att fullgöra denna skyldighet samt att lämna in sådana handlingar som är nödvändiga för att uppehållskort ska kunna utfärdas. Ett sådant föreläggande får förenas med vite (3 a kap. 11 och 12 §§ UtlL).

En ansökan om permanent uppehållskort ska lämnas in till Migrationsverket innan giltigheten av ett uppehållskort löper ut (3 a kap. 7 b § UtlF).

Utfärdande

Migrationsverket utfärdar uppehållskort och permanent uppehållskort (3 a kap. 12 a § 2 och 3 UtlL). Uppehållskort och permanent uppehållskort ska utfärdas senast sex månader efter ansökan om ett sådant kort och i samband med utfärdandet får Migrationsverket kräva att sökanden visar upp vissa handlingar till styrkande av att villkoren är uppfyllda (3 a kap. 9 och 10 §§ UtlF).

Migrationsverket utfärdar även intyg om inlämnad ansökan om uppehållskort till en utlänning som har ansökt om sådant kort. Ett sådant intyg ska utfärdas omedelbart (3 a kap. 7 § UtlF).

Enligt uppgift från Migrationsverket inleds i genomsnitt 2 400 ärenden om uppehållskort och 370 ärenden om permanent uppehållskort per år.

Giltighetstid

Ett uppehållskort ska gälla i fem år från dagen för utfärdandet eller under den beräknade vistelsetiden för den person som uppehålls-

rätten härleds från om denna inte överstiger fem år. Uppehållskortet förlorar sin giltighet om innehavaren vistas utanför Sverige under viss tid och om det inte finns särskilda skäl för detta, t.ex. graviditet och förlossning eller allvarlig sjukdom (3 a kap. 7 a § UtlF).

Ett permanent uppehållskort ska enligt 3 a kap. 7 b § UtlF förnyas av Migrationsverket vart tionde år utan särskild ansökan om det. Ett permanent uppehållskort förlorar sin giltighet om innehavaren vistas utanför Sverige under två på varandra följande år.

Format

Uppehållskort och permanenta uppehållskort utfärdas i dag i samma format som bevis om uppehållstillstånd (s.k. uppehållstillståndskort), dvs. i det format som följer av förordning (EG) nr 1030/2002. Det innebär bl.a. att korten innehåller ett lagringsmedium med innehavarens fotografi. Till skillnad mot uppehållstillståndskort innehåller lagringsmediet dock inte två fingeravtryck av innehavaren.

7 Handlingarnas utformning

EU-förordningen anger hur nationella identitetskort ska vara utformade och hur länge de ska vara giltiga. Av EU-förordningen följer också vilka minimiuppgifter som intyg om permanent uppehållsrätt ska innehålla och hur uppehållskort och permanenta uppehållskort ska utformas. Frågan i detta avsnitt är om nationell rätt behöver anpassas till följd av dessa regler i förordningen. Nationella identitetskort och uppehållshandlingar behandlas var för sig.

7.1 Utformning av nationella identitetskort

Förslag: Förordningen om nationellt identitetskort ska kompletteras med en bestämmelse som klargör att kortet ska ha den utformning och det innehåll som följer av EU-förordningen.

Bedömning: Benämningen nationellt identitetskort bör inte ändras med anledning av EU-förordningen. Inom de ramar som EU-förordningen ger bör det även i fortsättningen vara upp till passmyndigheterna att avgöra exakt hur kortet ska utformas.

Skälen för förslaget och bedömningen

EU-förordningens krav på utformning och innehåll

Hur det nationella identitetskortet ska se ut och vilka uppgifter det ska innehålla regleras i princip inte i förordningen om nationellt identitetskort. Det framgår att ansiktsbilden får sparas i kortet men några närmare bestämmelser om kortets utformning eller innehåll finns inte. Sådana regler finns dock i artikel 3 i EU-förordningen.

Av artikel 3.1 framgår att identitetskort ska ha format ID-1 och innehålla ett maskinläsbart fält. Att korten ska ha format ID-1 innebär att de ska ha en viss standardiserad storlek. Kortet ska vidare utgå från vissa specifikationer och minimisäkerhetsstandarder som Icao (eng. International Civil Aviation Organization) har tagit fram för maskinläsbara resehandlingar. Identitetskorten ska slutligen uppfylla de krav i fråga om bl.a. material och tryckmetoder som framgår av bilagan till förordning (EG) nr 1030/2002.

Enligt artikel 3.2 ska uppgifterna på kortet vara förenliga med vissa specifikationer som Icao har tagit fram. Dessa specifikationer innebär bl.a. att kön ska anges i ett visst fält på kortet. Enligt andra meningen i artikel 3.2 är det dock tillåtet att göra undantag i den delen: uppgiften om kön får föras in i ett annat fält på kortet eller utelämnas helt. Detta kommenteras i skäl 24 till förordningen, där det anges att medlemsstaterna bör kunna bestämma om en persons kön ska anges eller inte. Om en medlemsstat väljer att ange kön bör specifikationerna "F", "M" eller "X" eller motsvarande användas.

Enligt artikel 3.3 ska handlingen ha benämningen identitetskort eller en annan väletablerad nationell benämning på det eller de officiella språken i den utfärdande staten. Ordet identitetskort ska anges på minst ett annat av unionsinstitutionernas officiella språk.

I artikel 3.4 anges att kortet ska innehålla landskoden för den medlemsstat som utfärdar kortet, formgiven på ett visst sätt.

Av artikel 3.5 framgår att kortet ska innefatta ett mycket säkert lagringsmedium som innehåller en ansiktsbild av innehavaren och två fingeravtryck i interoperabla digitala format. Vid insamlingen av dessa kännetecken ska vissa tekniska specifikationer tillämpas.

Enligt artikel 3.6 ska lagringsmediet ha tillräcklig kapacitet och möjlighet att garantera uppgifternas integritet, äkthet och sekretess. De lagrade uppgifterna ska vara tillgängliga i kontaktlös form och ska säkras på ett visst sätt. Vidare ska medlemsstaterna utbyta sådan information som krävs för att autentisera lagringsmediet och för att komma åt och kontrollera de biometriska uppgifterna.

Artikel 3.7 handlar om undantag från kravet på att lämna fingeravtryck. Barn under tolv år får undantas från kravet och barn under sex år ska undantas. Även personer som inte kan lämna sina fingeravtryck för att det är fysiskt omöjligt ska undantas.

Artikel 3.8–3.11 handlar om vad medlemsstaterna får lägga till på kortet utöver det som framgår av förordningen. Medlemsstaterna

får under vissa förutsättningar lägga till bl.a. detaljuppgifter och noteringar för användning, ett extra lagringsmedium, uppgifter avsedda för elektroniska tjänster och ytterligare säkerhetsdetaljer.

Enligt artikel 14 ska kommissionen fastställa ytterligare tekniska specifikationer för att i förekommande fall säkerställa att identitetskorten stämmer överens med framtida minimisäkerhetsstandarder. Dessa specifikationer ska fastställas genom genomförandeakter.

En bestämmelse som hänvisar till EU-förordningen bör införas

EU-förordningens krav på hur ett identitetskort ska se ut och vad det ska innehålla är direkt tillämpliga. Passmyndigheterna kommer alltså att vara skyldiga att utfärda det nationella identitetskortet med den utformning och det innehåll som framgår av förordningen. Någon nationell bestämmelse om detta är inte nödvändig.

Det finns ändå goda skäl att överväga en nationell bestämmelse som hänvisar till EU-förordningen när det gäller identitetskortets utformning och innehåll. En sådan bestämmelse klargör för enskilda och för passmyndigheterna att den nya EU-förordningen gäller för de nationella identitetskorten. Det är viktigt att den som läser den svenska regleringen får klart för sig att den inte är uttömmande utan måste läsas tillsammans med EU-förordningens bestämmelser.

Mot denna bakgrund föreslås en ny bestämmelse i förordningen om nationellt identitetskort som klargör att identitetskortet ska ha den utformning och det innehåll som följer av EU-förordningen. Det som avses är i första hand de krav som finns i artikel 3. Även sådana genomförandeakter som kommissionen antar med stöd av artikel 14 kan dock komma att innehålla relevanta bestämmelser.

Bestämmelsen, som för tydlighets skull bör placeras tidigt i den svenska förordningen, klargör att det nationella identitetskortet ska uppfylla EU-förordningens krav i fråga om t.ex. storlek, material, tryckmetoder, layout och innehåll. EU-förordningen kan inte anses hindra en nationell bestämmelse av detta slag, som tydliggör vad som gäller utan att återge EU-förordningens bestämmelser i sak.

Hänvisningen till EU-förordningen bör vara dynamisk

Hänvisningar till EU-rättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i en viss angiven lydelse. En dynamisk hänvisning avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Det är inte uteslutet att EU-förordningens regler om kortens utformning och innehåll kan komma att ändras. Sådana ändringar bör få omedelbart genomslag. Hänvisningen till EU-förordningen bör därför vara dynamisk. Detta hindrar inte att författningsändringar ändå kan behöva övervägas om EU-förordningen ändras.

Handlingen får fortfarande kallas nationellt identitetskort

Artikel 3 ger medlemsstaterna valfrihet i några avseenden. En viss möjlighet att välja mellan olika alternativ finns redan när det gäller identitetskortets namn. Enligt artikel 3.3 ska handlingen nämligen ha namnet identitetskort eller en annan väletablerad benämning på det eller de officiella språken i den utfärdande medlemsstaten.

Den svenska benämningen, nationellt identitetskort, används i dag både i förordningen om nationellt identitetskort och på själva korten. Benämningen är inarbetad och får därmed behållas enligt artikel 3.3. Det finns därför inte skäl att byta namn på förordningen om nationellt identitetskort eller att ändra terminologin i den. Vad som ska stå på själva korten – nationellt identitetskort eller bara identitetskort – får liksom i dag vara en fråga för passmyndigheterna (se vidare nedan).

De närmare detaljerna är en fråga för passmyndigheterna

Artikel 3 i EU-förordningen ger medlemsstaterna valfrihet även i andra frågor. Det gäller exempelvis om innehavarens kön ska anges på identitetskortet och i så fall var (artikel 3.2) och på vilket eller vilka andra språk som ordet identitetskort ska anges (artikel 3.3) Under vissa förutsättningar får medlemsstaterna också lägga till egna uppgifter och säkerhetsdetaljer på korten (artikel 3.8–3.11).

För svensk del är det ovanligt att ta in detaljregler av detta slag i lag eller förordning. Hur ett svenskt pass ska se ut, exempelvis vilka

uppgifter som ska anges i handlingen och hur den i övrigt ska vara utformad, framgår varken av passlagen eller passförordningen (1979:664). Några detaljerade regler av det slaget finns inte heller för identitetskort för folkbokförda i Sverige. Utgångspunkten är i stället att den utfärdande myndigheten utformar handlingen utifrån de säkerhetskrav som bör ställas och de riktlinjer som kan följa av internationella regler och standarder. Detta har fördelen att myndigheten kan justera handlingen relativt snabbt, utan att det krävs ändringar i lag eller förordning, om internationella standarder skulle förändras eller om säkerhetsbrister uppmärksammas.

Mot denna bakgrund bör det även i fortsättningen vara upp till passmyndigheterna att bestämma den exakta utformningen av det nationella identitetskortet, inom de ramar som EU-förordningen ger. Polismyndigheten och Regeringskansliet kan vid behov meddela verkställighetsföreskrifter med stöd av de bemyndiganden som finns i 24 § förordningen om nationellt identitetskort.

Fotografi och fingeravtryck kräver närmare överväganden

Identitetskort ska som framgått innefatta ett lagringsmedium med en ansiktsbild och två fingeravtryck. Detta framgår direkt av artikel 3.5. EU-förordningen tillåter dock nationella regler om åldersgräns för fingeravtryck (artikel 3.7). Frågan om vilken åldersgräns som ska gälla i Sverige behandlas i avsnitt 8. Där behandlas också andra frågor om fotografi och fingeravtryck. De frågorna kräver överväganden som inte bara handlar om kortets utformning och innehåll.

7.2 Giltighetstid för nationella identitetskort

Förslag: Ett nationellt identitetskort ska normalt sett utfärdas med en giltighetstid av fem år, på samma sätt som i dag.

En kortare giltighetstid än fem år ska gälla i följande fall:

1. När sökanden inte har fyllt tolv år. Kortet ska då vara giltigt i tre år.
2. När sökanden av fysiska skäl är tillfälligt förhindrad att lämna fingeravtryck. Kortet ska då vara giltigt i högst ett år.
3. När sökanden kan antas komma att förlora eller befrias från sitt svenska medborgarskap. Kortet ska då, på samma sätt som i dag, vara giltigt endast till den tidpunkt då medborgarskapet beräknas upphöra.

Polismyndigheten ska få meddela föreskrifter om en kortare giltighetstid än tre år när identitetskort utfärdas inom landet för barn som ännu inte har förvärvat personnamn. Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) ska få meddela motsvarande föreskrifter för passmyndigheter utomlands.

Skälen för förslaget

EU-förordningens regler om giltighetstid

Bestämmelser om giltighetstid finns i artikel 4 i EU-förordningen. Enligt huvudregeln i artikel 4.1 ska identitetskort vara giltiga i minst fem och högst tio år. I vissa situationer får giltighetstiden emellertid vara kortare än fem år eller längre än tio år. Medlemsstaterna får till att börja med föreskriva en giltighetstid på mindre än fem år för identitetskort som utfärdas till underåriga (artikel 4.2 a). En giltighetstid på mindre än fem år får i undantagsfall föreskrivas också för sådana identitetskort som utfärdas till personer under särskilda och begränsade omständigheter och vars giltighetstid är begränsad i enlighet med unionsrätten och nationell rätt (artikel 4.2 b). Slutligen får en giltighetstid på mer än tio år föreskrivas för identitetskort som utfärdas till personer som är 70 år eller äldre (artikel 4.2 c).

När det tillfälligt inte är fysiskt möjligt att ta fingeravtryck av något av sökandens fingrar ska medlemsstaterna enligt artikel 4.3 utfärda ett identitetskort som är giltigt i högst tolv månader.

Nationella bestämmelser om giltighetstid

Ett nationellt identitetskort ska utfärdas med en giltighetstid av fem år. För sökande som kan antas komma att förlora eller befrias från sitt svenska medborgarskap ska kortet dock ges giltighet endast till den tidpunkt då medborgarskapet beräknas upphöra. Detta framgår av 5 § förordningen om nationellt identitetskort.

Bestämmelser om giltighetstid för barn som ännu inte fått namn finns i Polismyndighetens verkställighetsföreskrifter. I dessa fall får identitetskortet inte vara giltigt längre än till dagen innan barnet blir tre månader gammalt (2 kap. 10 § Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om pass och nationellt identitetskort).

Fem års giltighetstid som fortsatt huvudregel

Sverige har som framgått möjlighet att välja vilken den normala giltighetstiden för nationella identitetskort ska vara, så länge den är minst fem och högst tio år. Att identitetskort inte är giltiga för länge är viktigt från ett säkerhetsperspektiv. Ju längre giltighetstiden är desto större är risken för missbruk av handlingen. Huvudregeln att ett nationellt identitetskort är giltigt i fem år bör därför kvarstå. Den huvudregeln bör gälla även för personer som är 70 år eller äldre. Även deras nationella identitetskort är i dag giltiga i fem år. Att tillgången till kortet i viss mån försämras för äldre utlandssvenskar, till följd av det ovillkorliga krav på personlig inställelse som föreslås i avsnitt 8.2, bör inte leda till en förändrad giltighetstid. Ett absolut krav på personlig inställelse gäller redan för äldre personer i Sverige.

Kortare giltighetstid för barn under tolv år

Dagens svenska regler innebär att det nationella identitetskortet kan utfärdas även till barn. Någon åldersgräns finns inte. Det finns inte

heller några särskilda regler om giltighetstiden för identitetskort som utfärdas till barn. Huvudregeln om fem års giltighet gäller.

Enligt artikel 4.2 a är det som framgått tillåtet att föreskriva en giltighetstid på mindre än fem år för identitetskort som utfärdas till underåriga. Frågan är om det finns skäl att utnyttja den möjligheten.

Åtgärder mot missbruk av svenska resehandlingar har länge varit en prioriterad fråga för regeringen. Som ett led i det arbetet sänktes under 2016 giltighetstiden för pass som utfärdas till barn under tolv år från fem till tre år. Som skäl angavs i korthet att barns utseende genomgår väsentliga förändringar under uppväxtåren och att det därför kan vara svårt för en passkontrollant att utifrån ansiktets bilden i passet bedöma om det barn som reser med passet är handlingens rätta innehavare. Detta i kombination med att barn under sex år inte lämnar sina fingeravtryck underlättar ”look-alike-användning” av barns pass. Regeringen ansåg därför att giltighetstiden skulle sänkas, trots att en förkortad giltighetstid kunde medföra vissa praktiska svårigheter och ökade kostnader för barnfamiljer (prop. 2015/16:81 s. 20–22). Riksdagen gjorde inte någon annan bedömning.

Pass intar en särställning bland svenska resehandlingar eftersom de möjliggör resor över hela världen. Det nationella identitetskortet är emellertid också en viktig handling. Identitetskortet kan användas vid resor inom hela EU och risken för ”look-alike-användning” är lika stor som när det gäller pass. Det är visserligen betydligt fler barn som ansöker om pass än om nationellt identitetskort men enligt uppgift från Polismyndigheten var det ändå drygt 4 500 barn under tolv år som ansökte om nationellt identitetskort 2019. Det finns därför skäl att utnyttja den möjlighet som EU-förordningen ger och anpassa reglerna om nationella identitetskort så att de motsvarar dem som gäller för pass. Förordningen om nationellt identitetskort bör därför kompletteras med en bestämmelse som anger att kortet ska vara giltigt i tre år, när sökanden inte har fyllt tolv år. Den förkortade giltighetstiden ska bara gälla för identitetskort som utfärdas efter den 2 augusti 2021, se avsnitt 13.

Kortare giltighetstid när fingeravtryck inte har lämnats

Medlemsstaterna ska enligt artikel 4.3 utfärda ett identitetskort som är giltigt i högst tolv månader när det tillfälligt inte är fysiskt möjligt

att ta fingeravtryck av någon av sökandens fingrar. Någon sådan bestämmelse finns inte i förordningen om nationellt identitetskort eftersom identitetskorten i dag inte är försedda med fingeravtryck.

Bestämmelsen i artikel 4.3 anger inte exakt hur länge kortet ska vara giltigt i dessa fall, bara att giltighetstiden inte får överstiga tolv månader. Den situation som avses bör rimligen vara att sökanden till följd av t.ex. en skada inte kan lämna några fingeravtryck men att detta hinder är övergående. Som utgångspunkt bör sökanden då få ett kort som är giltigt bara så lång tid som det fysiska hindret kan förväntas bestå. Hur lång tid det kan handla om är dock inte alltid lätt att veta. Det bör därför införas en bestämmelse i förordningen om nationellt identitetskort som helt enkelt motsvarar artikel 4.3 och anger att giltighetstiden i dessa fall ska bestämmas till högst ett år. Passmyndigheten kan då bestämma en kortare giltighetstid än så, om det går att avgöra när hindret kan förväntas upphöra, eller annars utfärda ett kort som är giltigt i just ett år. EU-förordningen kan inte anses hindra en nationell bestämmelse av detta slag, som behövs för att den nationella regleringen ska bli sammanhållen och begriplig.

Visar det sig när giltighetstiden har löpt ut att hindret kvarstår finns det givetvis inget som hindrar att ett nytt kort med förkortad giltighetstid utfärdas. Står det klart att hindret är permanent ska kortet utfärdas med den normala giltighetstiden om fem år.

Kortare giltighetstid när medborgarskapet kan upphöra

En kortare giltighetstid än fem år får i undantagsfall föreskrivas även för kort som utfärdas till personer under särskilda och begränsade omständigheter och vars giltighetstid är begränsad i enlighet med unionsrätten och nationell rätt (artikel 4.2 b).

Dagens nationella bestämmelse om kortare giltighetstid när en person kan antas komma att förlora eller befrias från sitt svenska medborgarskap får anses tillåten enligt artikel 4.2 b. Bestämmelsen träffar bara personer som befinner sig i en mycket speciell situation, nämligen att de ansöker om nationellt identitetskort trots att de kan vara på väg att förlora eller befrias från sitt svenska medborgarskap enligt 14 eller 15 § lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap. Att giltighetstiden i dessa fall begränsas till den tidpunkt då medborgarskapet beräknas upphöra är förenligt med unionsrätten. Det

nationella identitetskortet är ju ett sådant identitetskort som avses i artikel 4.3 i rörlighetsdirektivet och som utfärdas just för att styrka det svenska medborgarskapet. Den undantagsbestämmelse som finns i 5 § förordningen om nationellt identitetskort bedöms därmed vara förenlig med EU-förordningen. Den bör kvarstå.

Kortare giltighetstid för barn som ännu inte har fått namn

Om Polismyndigheten ska utfärda ett nationellt identitetskort för ett barn för vilket ansökan om förnamn till Skatteverket inte är gjord, eller efternamnet ännu inte är slutligt fastställt, får giltighetstiden inte vara längre än till dagen innan barnet blivit tre månader gammalt. Detta framgår av 2 kap. 10 § Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om pass och nationellt identitetskort.

Det får återigen anses vara fråga om en sådan undantagsregel som är tillåten enligt artikel 4.2 b i EU-förordningen. Undantagsregeln är motiverad i sak och det finns inte skäl att föra över den från Polismyndighetens verkställighetsföreskrifter till förordningen om nationellt identitetskort. Det framstår tvärtom som lämpligt att en detaljerad regel av detta slag, som dessutom kan komma att ändras, meddelas genom myndighetsföreskrifter. Med hänsyn till EU-förordningen bör det dock förtydligas att Polismyndigheten och Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) får meddela föreskrifter om en kortare giltighetstid i dessa fall. Förordningen om nationellt identitetskort bör kompletteras med sådana bemyndiganden.

7.3 Utformning av uppehållshandlingar

Förslag: Utlänningsförordningen ska kompletteras med en bestämmelse som anger dels att uppehållskort och permanenta uppehållskort ska ha den utformning och det innehåll som följer av EU-förordningen, dels att intyg om permanent uppehållsrätt ska innehålla de uppgifter som följer av EU-förordningen.

Bedömning: Inom de ramar som EU-förordningen ger bör det vara upp till Migrationsverket att bedöma om uppgifter för nationell användning ska föras in i uppehållskorten och de permanenta uppehållskorten.

Skälen för förslaget och bedömningen

EU-förordningens krav på utformning och innehåll

Av EU-förordningen följer att intyg om permanent uppehållsrätt som utfärdas till unionsmedborgare i enlighet med artikel 19 i rörlighetsdirektivet ska innehålla vissa angivna minimiuppgifter. Intygen ska bl.a. innehålla handlingens benämning på det eller de officiella språken i den berörda medlemsstaten och på minst ett annat av unionsinstitutionernas officiella språk och tydligt ange att handlingen utfärdas till en unionsmedborgare i enlighet med rörlighetsdirektivet. Intygen ska vidare bl.a. innehålla handlingens nummer och innehavarens namn och födelsedatum (artikel 6). Det uppställs inte något krav på att intygen ska utfärdas i ett särskilt format.

Upphållskort och permanenta uppehållskort ska vara enhetligt utformade i det format som fastställs i förordning (EG) nr 1030/2002 i dess ändrade lydelse enligt förordning (EU) 2017/1954, och såsom den genomförs av genomförandebeslut C(2018)7767 (artikel 7.1). Av hänvisningen följer bl.a. att korten ska utfärdas i en separat handling i ID-1-format och att specifikationerna i Icaos dokument om maskinläsbara resehandlingar ska användas. Av hänvisningen följer vidare att korten ska innehålla viss information som ska ha särskild placering på korten. Hänvisningen innebär härutöver att korten ska innefatta ett lagringsmedium som innehåller innehavarens fotografi och fingeravtryck. Dessutom innebär hänvisningen att fingeravtryck ska tas från och med sex års ålder och att personer för vilka fingeravtryckstagning är fysiskt omöjlig ska undantas från kravet att lämna fingeravtryck. Korten ska benämnas uppehållskort eller permanent uppehållskort och på viss anvisad plats på kortet ska en standardiserad kod anges som klargör att handlingen utfärdas till en unionsmedborgares familjemedlem i enlighet med rörlighetsdirektivet (artikel 7.2).

Medlemsstaterna får föra in ytterligare uppgifter i korten för nationell användning i enlighet med nationell rätt. När sådana uppgifter förs in och lagras ska medlemsstaterna följa kraven i artikel 4 andra stycket i förordning (EG) nr 1032/2002, i dess ändrade lydelse enligt förordning (EU) 2017/1954 (artikel 7.3).

Enligt artikel 14 ska kommissionen fastställa ytterligare tekniska specifikationer för att i förekommande fall säkerställa att

uppehållskorten och de permanenta uppehållskorten stämmer överens med framtida minimisäkerhetsstandarder. Dessa specifikationer ska fastställas genom genomförandeakter.

I motsats till vad som gäller för nationella identitetskort reglerar EU-förordningen inte uppehållshandlingarnas giltighetstid. Regler om giltighetstid för uppehållshandlingarna finns i stället i rörlighetsdirektivet och i utlänningsförordningen.

En bestämmelse som hänvisar till EU-förordningen bör införas

EU-förordningen reglerar uppehållskortens och de permanenta uppehållskortens utformning och innehåll och fastställer vilket innehåll som intyg om permanent uppehållsrätt ska ha. Bestämmelserna i EU-förordningen är direkt tillämpliga i Sverige. Någon nationell bestämmelse som hänvisar till EU-förordningen när det gäller handlingarnas utformning är därför inte nödvändig.

Vid anpassningen av det svenska regelverket till förordning (EG) nr 1030/2002 infördes en hänvisning till den EU-förordningen i utlänningsförordningen i fråga om utformningen av bevis om uppehållstillstånd (4 kap. 22 § UtlF).

En nationell bestämmelse som hänvisar till EU-förordningen i fråga om uppehållshandlingarnas innehåll och utformning klargör för myndigheter och enskilda att EU-förordningen gäller. För tydlighets skull och för att skapa enhetlighet i det nationella regelverket bör en ny bestämmelse införas i utlänningsförordningen som hänvisar till EU-förordningen dels i fråga om vilken utformning och vilket innehåll som uppehållskorten och de permanenta uppehållskorten ska ha, dels i fråga om vilka uppgifter som intyg om permanent uppehållsrätt ska innehålla. EU-förordningen kan inte anses hindra en sådan bestämmelse. Hänvisningarna bör vara dynamiska av samma skäl som redovisats beträffande nationella identitetskort.

Nationella uppgifter

Enligt EU-förordningen får medlemsstaterna föra in ytterligare uppgifter i uppehållskorten och de permanenta uppehållskorten för nationell användning i enlighet med nationell rätt. Inom de ramar

som EU-förordningen ger bör det vara upp till Migrationsverket att bedöma om uppgifter ska föras in i korten för nationell användning.

Fotografi och fingeravtryck kräver närmare överväganden

Vad gäller EU-förordningens krav på att uppehållskort och permanenta uppehållskort ska innefatta ett lagringsmedium som innehåller innehavarens fotografi och fingeravtryck kräver denna fråga särskilda överväganden och behandlas i avsnitt 8.

8 Fotografering och fingeravtryckstagning

EU-förordningen föreskriver att identitetskort, uppehållskort och permanenta uppehållskort ska innehålla ett lagringsmedium med innehavarens ansiktsbild och två fingeravtryck. Frågan är om nationell rätt behöver anpassas vad gäller den fotografering och fingeravtryckstagning som därmed ska ske. I detta avsnitt behandlas först nationella identitetskort och därefter uppehållskort och permanenta uppehållskort. Avslutningsvis behandlas vissa gemensamma frågor om personal och lämpliga förfaranden vid insamlingen.

8.1 Fotografering och fingeravtryckstagning i ärenden om nationellt identitetskort

Förslag: Den som ansöker om ett nationellt identitetskort ska vara skyldig att i samband med ansökan låta passmyndigheten ta hans eller hennes fingeravtryck och, på samma sätt som i dag, en ansiktsbild i digitalt format. Detta ska framgå av förordningen om nationellt identitetskort. Kravet på att lämna fingeravtryck ska inte gälla barn under sex år. Det ska inte heller gälla personer som av fysiska skäl är förhindrade att lämna fingeravtryck.

Skälen för förslaget

EU-förordningen kräver fotografi och fingeravtryck

EU-förordningen anger att nationella identitetskort ska innehålla ett mycket säkert lagringsmedium med innehavarens ansiktsbild och två

fingeravtryck i interoperabla digitala format. Vid insamlingen av biometriska kännetecken ska medlemsstaterna tillämpa vissa tekniska specifikationer (artikel 3.5). Barn under tolv år får undantas från kravet att lämna fingeravtryck. Barn under sex år ska undantas från kravet, liksom personer för vilka upptagning av fingeravtryck är fysiskt omöjligt (artikel 3.7).

EU-förordningen reglerar frågor om insamling

Bestämmelser om insamlingen av biometriska kännetecken, dvs. fotografi och fingeravtryck, finns i artikel 10 i EU-förordningen. Bestämmelserna gäller för både identitetskort, uppehållskort och permanenta uppehållskort.

Biometriska kännetecken ska samlas in endast av kvalificerad och vederbörligen bemyndigad personal, som utsetts av de myndigheter som ansvarar för att utfärda korten, i syfte att integreras i det mycket säkra lagringsmediet. Genom undantag från detta ska fingeravtryck samlas in endast av kvalificerad och vederbörligen bemyndigad personal vid sådana myndigheter, utom i samband med ansökningar som lämnas in till medlemsstatens diplomatiska och konsulära myndigheter. För att säkerställa överensstämmelse mellan de biometriska kännetecknen och sökandens identitet ska sökanden infinna sig personligen minst en gång under utfärdandeförfarandet för varje ansökan (artikel 10.1).

Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att det finns lämpliga och effektiva förfaranden för insamling av biometriska kännetecken och att dessa är förenliga med grundläggande fri- och rättigheter. Om problem uppstår vid insamlingen av biometriska kännetecken ska medlemsstaterna säkerställa att det finns lämpliga förfaranden för att respektera den berörda personens värdighet (artikel 10.2).

Fotografering och fingeravtryckstagning i dag

Passmyndigheterna samlar redan i dag in fotografier och i vissa fall fingeravtryck i verksamheten med pass och nationella identitetskort.

Den som ansöker om pass är skyldig att låta passmyndigheten ta hans eller hennes fingeravtryck och en bild i digitalt format av hans eller hennes ansikte (6 § passlagen). Barn under sex år är undantagna

från kravet på fingeravtryck. Det är också personer som av fysiska skäl inte kan lämna några fingeravtryck (2 § passförordningen).

Det nationella identitetskortet innehåller i dag bara ansiktsbild, inte fingeravtryck. Enligt förordningen om nationellt identitetskort är sökanden skyldig att låta passmyndigheten ta en bild i digitalt format av hans eller hennes ansikte i samband med ansökan (3 §).

Vissa grundläggande fri- och rättigheter ska beaktas

Av 2 kap. 6 § första stycket regeringsformen framgår att var och en är skyddad mot påtvingade kroppsliga ingrepp från det allmännas sida. Fotografering räknas inte som ett kroppsligt ingrepp (prop. 2017/18:35 s. 12). Det gör däremot fingeravtryckstagning. Var och en har alltså ett skydd mot påtvingad fingeravtryckstagning.

Skyddet mot påtvingade kroppsliga ingrepp är inte absolut utan får i vissa fall begränsas genom lag (2 kap. 20 § regeringsformen). Begränsningar får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle och får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett dem. Även vissa andra villkor ska vara uppfyllda (2 kap. 21 § regeringsformen). För den som inte är svensk medborgare får skyddet mot påtvingade kroppsliga ingrepp begränsas genom lag utan att de förutsättningar som anges i 2 kap. 21 § regeringsformen är uppfyllda (2 kap. 25 § regeringsformen).

Ett skydd mot integritetsintrång av olika slag följer även av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Enligt artikel 8 i Europakonventionen har var och en rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv. Det inbegriper i vissa fall en rätt till skydd mot att bli fotograferad (Danelius, Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, 5 uppl., 2015, s. 377). Likaså får det antas att fingeravtryckstagning omfattas av skyddet (prop. 2014/15:32 s. 26). Inskränkningar i skyddet godtas bara om de har stöd i lag och i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till vissa uppräknade ändamål, däribland statens säkerhet, den allmänna säkerheten eller förebyggande av oordning eller brott.

Europakonventionen gäller som lag i Sverige. Enligt 2 kap. 19 § regeringsformen gäller vidare att lagar eller andra föreskrifter inte får meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av konventionen.

En bestämmelse om rätt till respekt för privatlivet finns även i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan). Möjligheten till begränsningar påminner om motsvarande möjligheter enligt regeringsformen och Europakonventionen.

I sammanhanget bör även Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) nämnas. Barnkonventionen inkorporerades i svensk rätt den 1 januari 2020 och gäller därmed som lag. Av konventionen följer bl.a. att barnets bästa är det som i första hand ska beaktas vid alla åtgärder som rör barn och att barn ska skyddas från godtyckliga eller olagliga ingripanden i sitt privat- och familjeliv (artiklarna 3 och 16).

Fotografering och fingeravtryckstagning bör regleras

EU-förordningen är som framgått direkt tillämplig och gäller som lag i Sverige. När den börjar tillämpas måste passmyndigheterna alltså se till så att innehavarens ansiktsbild och fingeravtryck sparas i det lagringsmedium som finns i det nationella identitetskortet.

Det skulle kunna ifrågasättas om dagens nationella bestämmelse om fotografering i samband med en ansökan om identitetskort, som finns i 3 § förordningen om nationellt identitetskort, därmed borde upphävas. Ett krav på fotografi följer ju redan av EU-förordningen. Flera faktorer talar dock för att behålla bestämmelsen och att dessutom utvidga den så att den omfattar även fingeravtryck.

Till att börja med framgår det inte tydligt av EU-förordningen om ansiktsbilden och fingeravtrycken ska tas av den utfärdande myndigheten eller om sökanden kan lämna in underlaget på något annat sätt. I skäl 32 anges endast att medlemsstaterna bör överväga att låta myndigheterna samla in biometriska kännetecken, särskilt ansiktsbild, i den berörda personens närvaro. I Sverige är det som huvudregel passmyndigheten som fotograferar sökanden, vilket framgår av 3 § förordningen om nationellt identitetskort. Detta är mycket viktigt från ett säkerhetsperspektiv och talar för nationella regler om hur fotografering och fingeravtryckstagning ska gå till.

Regeringen har vidare bedömt att vissa andra EU-förordningar med motsvarande eller liknande krav på insamling av fotografier och fingeravtryck bör kompletteras med nationella bestämmelser. Vad gäller pass har regler om fotografering och fingeravtrycksavtagning tagits in i 6 § passlagen, utifrån de bestämmelser om fotografier och fingeravtryck som finns i rådets förordning (EG) nr 2252/2004 av den 13 december 2004 om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resehandlingar som utfärdas av medlemsstaterna. Detta talar för nationella regler om fotografering och fingeravtryckstagning även i fråga om nationella identitetskort. Pass och nationella identitetskort utfärdas av samma myndigheter och regelverken bör därför vara enhetliga så långt som möjligt.

EU-förordningen överläter slutligen åt medlemsstaterna att avgöra om endast barn under sex år ska undantas från kravet på att lämna fingeravtryck eller om även äldre barn, upp till tolv år, ska undantas. Vissa nationella bestämmelser om fingeravtryckstagning kommer alltså att vara nödvändiga under alla omständigheter.

Sammanfattningsvis bör dagens nationella krav på fotografering i samband med en ansökan om nationellt identitetskort behållas och utvidgas så att det framöver omfattar även fingeravtryckstagning.

De nationella reglerna kan meddelas genom förordning

Frågan är då om skyldigheten för sökanden att lämna fingeravtryck och låta sig fotograferas kan regleras i förordningen om nationellt identitetskort eller om bestämmelserna måste meddelas genom lag.

Påtvingat tagande av fingeravtryck får som framgått bara förekomma med stöd av lag (2 kap. 6 och 20 §§ regeringsformen). I övrigt gäller att föreskrifter ska meddelas genom lag bl.a. om de avser skyldigheter för enskilda eller ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden (8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen). Kravet på lagform för sådana föreskrifter är dock inte absolut. Riksdagen kan bemyndiga regeringen att meddela föreskrifterna genom förordning. Regeringen får i övrigt meddela bl.a. sådana föreskrifter som inte enligt grundlag ska meddelas av riksdagen (8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen). Gynnande eller neutrala föreskrifter kan därmed som utgångspunkt meddelas av regeringen genom förordning.

Det nationella identitetskortet erbjuds svenska medborgare som en serviceåtgärd. Något krav på att ha nationellt identitetskort finns inte. När kortet infördes bedömdes det därför att föreskrifter kunde meddelas genom förordning (promemorian Ett nationellt identitetskort, Ju2003/00861/PO). När det gäller pass är läget ett annat. Svenska medborgare får som huvudregel inte lämna landet utan pass (5 § passlagen). Detta passtvång har ansetts begränsa den grundlagsfästa rätten att lämna landet. Både passtvånget och det närmare förfarandet vid en passansökan har därför lagreglerats.

Det nationella identitetskortet kommer fortsatt att utfärdas som en serviceåtgärd och något krav på att ha ett sådant kort kommer inte att införas. Medborgarna är inte heller beroende av kortet för att kunna legitimera sig. Det finns flera andra handlingar att tillgå. Den som inte vill ansöka om identitetskortet och därmed lämna sina fingeravtryck kan alltså låta bli utan några särskilda konsekvenser.

Eftersom ingen tvingas att lämna sina fingeravtryck är det inte fråga om ett sådant påtvingat kroppsligt ingrepp som avses i 2 kap. 6 § första stycket regeringsformen. De nationella bestämmelserna om fingeravtryckstagning behöver alltså inte tas in i lag av det skälet.

De bestämmelser om fotografering och fingeravtryckstagning som nu övervägs avser inte heller skyldigheter för enskilda eller ingrepp i enskildas personliga förhållanden i den mening som avses i 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen. Eftersom identitetskortet är valfritt är reglerna att betrakta som gynnande eller neutrala. Regeringsformen kräver därmed inte att reglerna meddelas genom lag. Lagform krävs inte heller enligt Europakonventionen eller av något annat skäl.

Skyldigheten för sökanden att lämna fingeravtryck och låta sig fotograferas för att kunna få ett nationellt identitetskort utfärdat kan därmed regleras i förordningen om nationellt identitetskort.

En skyldighet med vissa begränsade undantag

Den som ansöker om ett nationellt identitetskort är i dag skyldig att låta passmyndigheten ta en bild i digitalt format av hans eller hennes ansikte (3 § andra stycket 1 förordningen om nationellt identitetskort). Denna bestämmelse bör kvarstå men utvidgas så att sökanden dessutom är skyldig att låta passmyndigheten ta hans eller hennes

fingeravtryck i samband med ansökan. Regleringen kommer därmed att motsvara den i 6 § andra stycket 1 passlagen. Att bestämmelsen utformas som en skyldighet betyder inte att det är fråga om något tvång. Den enda konsekvensen av att sökanden inte vill lämna sina fingeravtryck är att ett nationellt identitetskort inte kan utfärdas.

Frågan är då vilka undantag som ska gälla från det nya kravet på fingeravtryck. Enligt artikel 3.7 i EU-förordningen får barn under tolv år undantas från kravet. Barn under sex år ska alltid undantas. När det gäller svenska pass är åldersgränsen som framgått satt till sex år och samma gräns bör gälla även för nationella identitetskort. Fingeravtryck är en viktig säkerhetsdetalj som kan förhindra att ett identitetskort används av någon annan än den som kortet är utställt för. Det medför ett skydd som är viktigt inte minst för barn.

Av artikel 3.7 framgår att även personer för vilka upptagning av fingeravtryck är fysiskt omöjlig ska undantas från kravet på att lämna fingeravtryck. För att åstadkomma en begriplig och sammanhållen nationell reglering bör även detta undantag framgå av förordningen om nationellt identitetskort. Det bör utformas i huvudsak med förebild i passregleringen (6 § passlagen och 2 § passförordningen).

8.2 Personlig inställelse vid ansökan om nationellt identitetskort

Förslag: Möjligheten för passmyndigheter utomlands att låta sökanden inställa sig hos ett ombud för myndigheten, eller att helt efterge kravet på personlig inställelse, ska tas bort. Även bemyndigandet för Regeringskansliet att meddela föreskrifter om att sökanden får ge in ett välliknande fotografi ska utgå.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 10.2 i EU-förordningen ska den som ansöker om ett identitetskort infinna sig personligen minst en gång under utfärdandeförfarandet för varje ansökan. Syftet med detta är att säkerställa överensstämmelse mellan de biometriska kännetecknen och sökandens identitet. Man ska helt enkelt vara säker på att ansiktetsbild och fingeravtrycken avser rätt person.

För den som ansöker om ett nationellt identitetskort i Sverige, vid Polismyndigheten, gäller redan i dag ett ovillkorligt krav på personlig inställelse vid ansökan. En passmyndighet utomlands kan

medge att sökanden inställer sig hos ett ombud för myndigheten eller, om det finns särskilda skäl, efterge kravet på personlig inställelse (2 § förordningen om nationellt identitetskort).

För att motverka att nationella identitetskort utfärdas felaktigt, och för Sverige ska leva upp till artikel 10.2, bör dessa nationella bestämmelser ändras så att sökanden alltid måste inställa sig vid passmyndigheten personligen, oavsett om ansökan görs i Sverige eller utomlands. En passmyndighet i utlandet bör alltså inte kunna efterge kravet på personlig inställelse. Eftersom fingeravtryck ska tas räcker det inte heller att sökanden inställer sig hos ett ombud för passmyndigheten. Sökanden bör i stället vara skyldig att infinna sig vid den ambassad eller det konsulat som är passmyndighet.

När det gäller ansökningar vid passmyndigheter utomlands får Regeringskansliet meddela föreskrifter om att sökanden får lämna in ett välliknande fotografi i stället för att låta sig fotograferas. Detta bemyndigande finns i 3 § tredje stycket förordningen om nationellt identitetskort. När de nationella bestämmelserna nu ändras så att sökanden alltid måste inställa sig personligen vid passmyndigheten kan ansiktsbild och fingeravtryck tas med hjälp av myndighetens egen utrustning. Bemyndigandet för Regeringskansliet att meddela föreskrifter som avviker från detta bör därmed utgå.

8.3 Fotografering och fingeravtryckstagning i ärenden om uppehållskort och permanent uppehållskort

Förslag: En utlänning ska vara skyldig att låta Migrationsverket fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck i ett ärende om utfärdande av uppehållskort eller permanent uppehållskort. Skyldigheten att låta Migrationsverket ta fingeravtryck ska inte gälla om utlänningen är under sex år eller om det är fysiskt omöjligt för utlänningen att lämna fingeravtryck.

Skälen för förslaget

EU-förordningen kräver fotografi och fingeravtryck och reglerar frågor om insamling

Av EU-förordningen följer att de enhetligt utformade uppehållskorten och permanenta uppehållskorten ska innefatta ett lagringsmedium som innehåller en ansiktsbild och två fingeravtrycksbilder av innehavaren. Fingeravtryck ska tas från och med sex års ålder och personer för vilka fingeravtryckstagning är fysiskt omöjlig ska undantas från kravet att lämna fingeravtryck (artikel 7.)

Bestämmelser om insamlingen av fotografi och fingeravtryck finns också i artikel 10 i EU-förordningen. Bestämmelserna gäller för både identitetskort, uppehållskort och permanenta uppehållskort och har beskrivits ovan i avsnittet om identitetskort (avsnitt 8.1).

Fotografering och fingeravtryckstagning i dag

Myndigheters möjlighet att ta fotografier och fingeravtryck av utlänningar regleras bl.a. i 9 kap. UtlL. Av bestämmelser i det kapitlet följer bl.a. att Migrationsverket eller Polismyndigheten under vissa förutsättningar får fotografera en utlänning och, om utlänningen har fyllt 14 år, ta hans eller hennes fingeravtryck. Detta gäller om utlänningen inte kan styrka sin identitet när han eller hon kommer till Sverige, om utlänningen ansöker om uppehållstillstånd som flykting eller annan skyddsbehövande eller om det finns grund för förvar (8 §). Av 9 kap. UtlL följer vidare att en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd är skyldig att låta Migrationsverket, en utlandsmyndighet eller Regeringskansliet fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck. Från skyldigheten att låta en myndighet ta fingeravtryck gäller vissa undantag, bl.a. om utlänningen är under sex år eller om det är fysiskt omöjligt för utlänningen att lämna fingeravtryck (8 a §). Bestämmelsen i 9 kap. 8 a § UtlL infördes i samband med anpassningen av det svenska regelverket till förordning (EG) nr 1030/2002.

I prop. 2019/20:178 Kompletterande bestämmelser till utträdesavtalet mellan Förenade kungariket och EU i fråga om medborgarnas rättigheter föreslås att en utlänning ska vara skyldig

att låta Migrationsverket fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck om utlänningen ansöker om uppehållsstatus, ett bevis om uppehållsstatus eller ett bevis för gränsarbetare. De bestämmelser om undantag från skyldigheten att bli fotograferad och lämna fingeravtryck som gäller enligt 9 kap. 8 a § UtL föreslås även gälla i dessa ärenden. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att möjliggöra att bevis om uppehållsstatus och bevis för gränsarbetare utfärdas i det format som följer av förordning (EG) nr 1030/2002.

Vissa grundläggande fri- och rättigheter ska beaktas

Som redogjorts för i avsnitt 8.1 ger bl.a. regeringsformen och Europakonventionen enskilda ett skydd mot påtvingade kroppsliga ingrepp och andra integritetsintrång. Som framgått aktualiseras regelverken i olika hänseenden vid fotografering och fingeravtryckstagning. Av regelverken följer att inskränkningar av fri- och rättigheterna bara får ske med stöd av lag. Inskränkningarna får dessutom bara förekomma med hänsyn till vissa intressen och de ska vara proportionerliga.

Fotografering och fingeravtryckstagning bör regleras

Bestämmelserna i EU-förordningen gäller som lag i Sverige. Det skulle därför kunna hävdas att det inte behövs några nationella föreskrifter om fotografering och tagande av fingeravtryck för utfärdande av de enhetligt utformade uppehållskorten och permanenta uppehållskorten. Regeringen har dock tidigare bedömt att vissa EU-förordningar med motsvarande eller liknande utformning bör kompletteras med nationella föreskrifter (bl.a. 9 kap. 8 a och 8 c §§ UtL, prop. 2010/11:123 s. 13 samt prop. 2017/18:35 s. 12 f.). För tydlighets skull och för att skapa enhetlighet i det nationella regelverket bör även de nu aktuella bestämmelserna i EU-förordningen kompletteras med nationella föreskrifter.

De bestämmelser i utlänningslagen som behandlar de fall där bl.a. Migrationsverket får fotografera en utlänning och ta hans eller hennes fingeravtryck omfattar inte den nu aktuella situationen (jfr

9 kap. 8–8 d §§ UtL). En ny bestämmelse bör därför införas i utlänningslagen som innebär att en utlänning är skyldig att låta Migrationsverket fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck i ett ärende om utfärdande av uppehållskort eller permanent uppehållskort.

Undantag från kravet att lämna fingeravtryck

Det följer av EU-förordningen att fingeravtryck ska tas av personer som har fyllt sex år och att personer för vilka fingeravtryckstagning är fysiskt omöjlig ska undantas från kravet att lämna fingeravtryck. Av den nya bestämmelsen i utlänningslagen bör det framgå att skyldigheten att låta Migrationsverket ta fingeravtryck inte gäller om utlänningen är under sex år eller om det är fysiskt omöjligt för utlänningen att lämna fingeravtryck (jfr 9 kap. 8 a § UtL och prop. 2010/11:123 s. 14 f.).

Kravet på personlig inställelse

Enligt EU-förordningen ska den som ansöker om uppehållskort eller permanent uppehållskort infinna sig personligen minst en gång under utfärdandeförfarandet för varje ansökan. Syftet med detta är att säkerställa överensstämmelse mellan de biometriska kännetecknen och sökandens identitet (artikel 10.2).

För den som ansöker om uppehållskort eller permanent uppehållskort gäller redan i dag ett krav på personlig inställelse. Nuvarande ordning stämmer alltså överens med EU-förordningens krav på personlig inställelse. Det behövs inte några författningsändringar för att uppfylla förordningens krav i denna del.

8.4 Fingeravtryck av EES-medborgare

Bedömning: Det bör inte införas krav på fingeravtryck från EES-medborgare som ansöker om intyg om permanent uppehållsrätt.

Skälen för bedömningen: EU-förordningen uppställer inte något krav på att intyg om permanent uppehållsrätt som utfärdas till unionsmedborgare ska utfärdas i ett särskilt format utan innehåller endast krav på att intygen ska innehålla vissa minimiuppgifter. Av EU-förordningen följer att medlemsstaterna får besluta att ta fingeravtryck även för intyg om permanent uppehållsrätt. Om en medlemsstat beslutar att ta fingeravtryck ska de undantag från kravet att lämna fingeravtryck som gäller för nationella identitetskort tillämpas (artiklarna 6 och 3.7).

Ett intyg om permanent uppehållsrätt skrivs i dag ut på vanligt A4-papper. Det är inte nu aktuellt att ändra formatet på intyget och därmed inte heller aktuellt att införa ett krav på att en EES-medborgare som ansöker om ett sådant intyg ska lämna fingeravtryck.

8.5 Bemyndigad personal och lämpliga förfaranden

Bedömning: EU-förordningens bestämmelser om vilka personer som får samla in biometriska kännetecken och om förfarandena för insamlingen kräver inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen: I artikel 10.1 finns som framgått bestämmelser om att biometriska kännetecken ska samlas in endast av kvalificerad och vederbörligen bemyndigad personal, som utsetts av de myndigheter som ansvarar för att utfärda identitetskort, uppehållskort eller permanenta uppehållskort. Enligt artikel 10.2 ska det säkerställas att det finns lämpliga och effektiva förfaranden för insamlingen och att dessa är förenliga med de rättigheter och principer som fastställs i stadgan, Europakonventionen och Barnkonventionen. Om det uppstår problem vid insamlingen ska det säkerställas att det finns lämpliga förfaranden för att respektera personens värdighet.

När det gäller pass finns bestämmelser av motsvarande slag i förordning (EG) nr 2252/2004. De bestämmelserna har inte ansetts kräva några särskilda anpassningar av passlagstiftningen.

Bestämmelserna i artikel 10.1 och 10.2 är direkt tillämpliga och ger inte medlemsstaterna några valmöjligheter. Några nationella regler som står i strid med dem finns inte. Bestämmelserna kräver

därmed inte några författningsändringar. Passmyndigheterna och Migrationsverket ska tillämpa bestämmelserna direkt när de samlar in biometriska kännetecken i form av fotografier och fingeravtryck.

9 Lagring av fotografier och fingeravtryck

EU-förordningen innehåller vissa bestämmelser om lagring av de fotografier och fingeravtryck som har samlats in i ärenden om identitetskort, uppehållskort och permanent uppehållskort. Förordningens regler om detta och behovet av kompletterande nationella föreskrifter analyseras i detta avsnitt. Identitetskort respektive uppehållskort och permanent uppehållskort behandlas var för sig.

9.1 Lagring i fråga om nationella identitetskort

Förslag: Den ansiktsbild och de fingeravtryck som har tagits ska sparas i ett lagringsmedium i det nationella identitetskortet.

De fingeravtryck som inte har sparats i lagringsmediet ska omedelbart förstöras när kortet har lämnats ut eller, om kortet inte har lämnats ut, när det har gått 90 dagar från den dag då det utfärdades. Även de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ansiktsbilden ska förstöras vid den tidpunkten. Om ansökan har återkallats eller avslagits ska fingeravtrycken och den biometriska datan omedelbart förstöras.

Skälen för förslaget

EU-förordningens bestämmelser om lagring

Den ansiktsbild och de fingeravtryck som samlas in ska lagras i ett lagringsmedium i det nationella identitetskortet (artikel 3.5).

Utom när de krävs för behandling i enlighet med unionsrätten och nationell rätt ska de biometriska kännetecken som lagras för personliggöring av identitetskort förvaras på ett mycket säkert sätt och endast fram till den dag då handlingen hämtas ut, dock aldrig längre än 90 dagar från den dag då handlingen utfärdats. Efter denna period ska de biometriska kännetecknen omedelbart raderas eller förstöras (artikel 10.3). Förordningen utgör inte någon rättslig grund för nationella databaser för lagring av biometriska uppgifter. Detta är en fråga för nationell rätt, som måste vara förenlig med unionsrätten avseende dataskydd (skäl 21).

Lagring regleras även i dataskyddsförordningen

Lagring av fotografier och fingeravtryck som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person är en behandling av personuppgifter. Allmänna frågor om personuppgiftsbehandling diskuteras i avsnitt 11. Här behandlas bara de unionsrättsliga reglerna om lagring.

Sedan den 25 maj 2018 utgör EU:s dataskyddsförordning¹, som ofta kallas för GDPR (eng. General Data Protection Regulation), den generella regleringen av personuppgiftsbehandling inom EU.

Bestämmelser som kompletterar dataskyddsförordningen finns i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, kallad dataskyddslagen. Det finns också ett stort antal registerförfattningar som anger hur personuppgifter får behandlas inom särskilda områden eller av vissa myndigheter.

Dataskyddsförordningen innehåller en övergripande princip om lagringsminimering (artikel 5.1 e). Enligt den får personuppgifter som huvudregel inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka uppgifterna behandlas.

I EU-förordningens bestämmelser om lagring talas det om biometriska kännetecken och biometriska uppgifter. Biometriska uppgifter definieras i dataskyddsförordningen som personuppgifter som erhållits genom en särskild teknisk behandling som rör en fysisk persons fysiska, fysiologiska eller beteendemässiga kännetecken och som möjliggör eller bekräftar identifieringen av denna fysiska

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

person, såsom ansiktsbilder eller fingeravtrycksuppgifter (artikel 4.14). Ansiktsbilder definieras dock som biometriska uppgifter endast när de behandlas med särskild teknik som möjliggör identifiering eller autentisering av en fysisk person (skäl 51).

Biometriska uppgifter ingår bland det som i Sverige kallas för känsliga personuppgifter (jfr 3 kap. 1 § dataskyddslagen). Sådana uppgifter får som huvudregel inte behandlas. Detta förbud är dock försett med vissa undantag (artikel 9 i dataskyddsförordningen).

Bestämmelser om passmyndigheternas lagring

Passmyndigheternas behandling av personuppgifter omfattas i dag inte av några särskilda registerförfattningar. Sådana har föreslagits men förslagen har ännu inte lett till lagstiftning (jfr promemorian Passdatalag, Ds 2015:44 och promemorian Passdatalag – en ny lag som kompletterar EU:s dataskyddsförordning, Ds 2019:5).

Att det inte finns någon registerförfattning för verksamheten med nationella identitetskort innebär inte att behandlingen av personuppgifter är oreglerad. Dels gäller dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. Dels innehåller förordningen om nationellt identitetskort vissa bestämmelser som handlar om behandling av personuppgifter. Flera av dem avser just lagring av uppgifter.

Av 4 § förordningen om nationellt identitetskort framgår att den ansiktsbild som tas i samband med en ansökan får sparas i ett lagringsmedium i identitetskortet. Vidare framgår att de biometriska data som tas fram ur ansiktsbilden omedelbart ska förstöras när identitetskortet har lämnats ut eller ansökan har återkallats eller avslagits. Det senare kräver en förklaring. Den ansiktsbild som tas vid en ansökan och som sparas i kortet ska senare kunna jämföras med bilder som tas vid en kontroll. För att detta ska vara möjligt måste biometriska data tas fram ur bilden innan identitetskortet utfärdas. Därigenom kan man kontrollera att bilden har en sådan teknisk kvalitet att den kan användas vid en automatisk kontroll. Det är dessa biometriska data som ska förstöras när kortet har lämnats ut eller ansökan har återkallats eller avslagits (jfr prop. 2004/05:119 s. 25). Bilden i sig behöver inte förstöras. En kopia av bilden ska tvärtom sparas i Polismyndighetens register över nationella identitetskort (16 § 3 förordningen om nationellt identitetskort).

Begreppet biometriska data, som används i både passlagen och förordningen om nationellt identitetskort, har samma innebörd som biometriska uppgifter.

Några regler om lagring av fingeravtryck finns inte i förordningen om nationellt identitetskort, eftersom fingeravtryck inte tas i dag.

Fingeravtryck och ansiktsbild ska lagras i identitetskortet

Att innehavarens ansiktsbild och två fingeravtryck ska sparas i ett lagringsmedium i det nationella identitetskortet framgår direkt av EU-förordningen (artikel 3.5 och avsnitt 7.1). Intresset av ett tydligt och sammanhållet nationellt regelverk talar dock för att låta detta framgå även av förordningen om nationellt identitetskort. I fråga om pass finns en motsvarande bestämmelse i 6 a § passlagen. Även den återspeglar en EU-förordning, förordning (EG) nr 2252/2004.

Den nuvarande bestämmelsen i 4 § förordningen om nationellt identitetskort handlar endast om ansiktsbild och har en fakultativ utformning. Den anger att bilden får sparas i kortet. För att stämma överens med EU-förordningen bör bestämmelsen ändras så att det framgår att både de fingeravtryck och den ansiktsbild som tas ska sparas i ett lagringsmedium i kortet och att detta är obligatoriskt.

Fingeravtryck och biometriska data bör inte lagras i registret

Ansiktsbilden bör även i fortsättningen sparas i registret över nationella identitetskort. Detta är nödvändigt för verksamheten på samma sätt som i dag. En passmyndighet behöver kunna ta del av bilden i flera olika situationer, exempelvis vid en ny ansökan om identitetskort. Frågan är vad som ska gälla för den digitala version av fingeravtrycken som inte har sparats i kortet och för de biometriska data som kan tas fram ur fingeravtrycken och ansiktsbilden.

I passverksamheten, där fingeravtryck samlas in redan i dag, gäller att varken fingeravtryck eller sådana biometriska data som tas fram ur fingeravtryck eller ansiktsbilder får sparas i passregistret. Dessa uppgifter ska i stället omedelbart förstöras när passet har lämnats ut eller passansökan har återkallats eller avslagits (6 a § passlagen).

Motsvarande bör gälla i verksamheten med nationellt identitetskort. I 4 § förordningen om nationellt identitetskort anges i dag att

de biometriska data som tas fram ur ansiktsskanningen omedelbart ska förstöras när kortet har lämnats ut eller ansökan har återkallats eller avslagits. Bestämmelsen bör ändras så att den också omfattar de fingeravtryck som har tagits och de biometriska data som tas fram ur dessa. För att den nationella regleringen ska ansluta helt till artikel 10.3 i EU-förordningen bör det framgå att de aktuella uppgifterna alltid ska förstöras när det har gått 90 dagar från den dag då kortet utfärdades, även om kortet då fortfarande inte har lämnats ut. Den nationella regleringen bör slutligen ändras redaktionellt, så att det tydligt framgår att kravet på förstörelse avser den version av fingeravtrycken som inte har sparats i lagringsmediet i identitetskortet.

För att motverka att pass utfärdas på felaktiga grunder har det föreslagits att biometriska data som har tagits fram ur ansiktsskanningen framöver borde få lagras i passregistret (Ds 2019:5). Motsvarande förslag har lämnats i fråga om nya statliga identitetskort (SOU 2019:14). Polismyndigheten har i sina remissyttranden över dessa förslag lyft frågan om inte även fingeravtryck borde få sparas. Dessa frågor får analyseras närmare när förslagen i Ds 2019:5 och SOU 2019:14 tas om hand. Tills vidare bör varken fingeravtryck eller biometriska data få sparas i registret över nationella identitetskort.

9.2 Lagring i fråga om uppehållskort och permanenta uppehållskort

Förslag: Ett fotografi och två fingeravtryck ska sparas i ett lagringsmedium i kortet.

Fingeravtryck som inte sparats i ett sådant medium och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet ska omedelbart förstöras när kortet har lämnats ut eller, om kortet inte har lämnats ut, när det har gått 90 dagar från den dag då det utfärdades. Om ärendet har avgjorts utan att kort har utfärdats ska fingeravtrycken och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet omedelbart förstöras.

Skälen för förslaget

EU-förordningens bestämmelser om lagring

Av EU-förordningen följer att den ansiktsbild och de fingeravtryck som har samlats in ska lagras i ett lagringsmedium i uppehållskortet eller det permanenta uppehållskortet (artikel 7.1).

Utom när de krävs för behandling i enlighet med unionsrätten och nationell rätt ska de biometriska kännetecken som lagras för personalisering av uppehållshandlingar förvaras på ett mycket säkert sätt och endast fram till den dag då handlingen hämtas ut, dock aldrig längre än 90 dagar från den dag då handlingen utfärdats. Efter denna period ska de biometriska kännetecknen omedelbart raderas eller förstöras (artikel 10.3). Förordningen utgör inte någon rättslig grund för nationella databaser för lagring av biometriska uppgifter. Detta är en fråga för nationell rätt, som måste vara förenlig med unionsrätten avseende dataskydd (skäl 21).

Bestämmelser om Migrationsverkets lagring

Som framgått utgör dataskyddsförordningen det generella och grundläggande regelverket för behandling av personuppgifter. Dataskyddsförordningen är direkt tillämplig när Migrationsverket behandlar personuppgifter i sin verksamhet. Dessutom gäller dataskyddslagen, som innehåller kompletterande bestämmelser till dataskyddsförordningen, och särskilda bestämmelser i utlänningsdatalagen (2016:27) samt utlänningsdataförordningen (2016:30). Utlänningsdatalagen har nyligen varit föremål för översyn och anpassning till dataskyddsförordningen (prop. 2017/18:254).

Fingeravtryck och fotografi ska lagras i korten

Av EU-förordningen följer direkt, genom en hänvisning till förordning (EG) nr 1030/2002, att ett fotografi och två fingeravtryck ska lagras i ett lagringsmedium i uppehållskort och permanenta uppehållskort (artikel 7.1 och avsnitt 7.3). Regeringen bedömde, vid anpassningen av det svenska regelverket till den förordningen, som reglerar utformning av uppehållstillstånd, att en bestämmelse skulle införas i utlänningslagen om att ett fotografi och

två fingeravtryck ska sparas i ett lagringsmedium i ett uppehållstillståndskort. Detta i syfte att den svenska regleringen skulle bli sammanhållen och begriplig (prop. 2010/11:123 s. 16). Av samma skäl och för att skapa enhetlighet i den svenska regelverket bör av utlänningslagen även framgå att ett fotografi och två fingeravtryck ska sparas i ett lagringsmedium i uppehållskort och permanenta uppehållskort.

Bestämmelsen bör placeras i samma paragraf som bestämmelsen om skyldigheten för utlänningsmyndigheter att låta sig fotograferas och lämna fingeravtryck (avsnitt 8.3).

Fingeravtryck och biometriska data bör förstöras

Det fotografi som i dag tas i ett ärende om uppehållskort eller permanent uppehållskort sparas, förutom i kortet, i Migrationsverkets centrala databas, Centrala utlänningsdatabasen.

När bestämmelser om fotografi och fingeravtryck för utfärdande av uppehållstillståndskort infördes i utlänningslagen bedömde regeringen att fotografiet inte skulle förstöras men att fingeravtrycken som inte sparas i kortet och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet omedelbart skulle förstöras när kortet lämnats ut eller när ärendet om uppehållstillstånd har avgjorts utan att tillstånd beviljats (prop. 2010/11:123 s. 16 f.). Regeringen har gjort motsvarande bedömning i fråga om fotografi och fingeravtryck för utfärdande av bevis om uppehållsstatus och bevis för gränsarbetare (prop. 2019/20:178 s. 45). Motsvarande bör även gälla beträffande fotografi och fingeravtryck för utfärdande av uppehållskort och permanenta uppehållskort. Det innebär att de fingeravtryck som inte sparas i kortet och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och fotografiet i ett ärende om uppehållskort eller permanent uppehållskort, omedelbart ska förstöras när kortet har lämnats ut eller ärendet har avgjorts utan att kort har utfärdats. För att den nationella regleringen ska uppfylla kraven i EU-förordningen bör det av bestämmelsen även framgå att om kortet inte har lämnats ut ska de aktuella uppgifterna alltid förstöras när det har gått 90 dagar från den dag då kortet utfärdades.

10 Kontroll av identitetskort, uppehållskort och permanenta uppehållskort

EU-förordningen innehåller begränsningar i fråga om användning av de fotografier och fingeravtryck som lagras i identitetskort, uppehållskort och permanenta uppehållskort. Förordningen innehåller inga bestämmelser om ny fotografering och fingeravtryckstagning för kontroll av korten.

Frågan i detta avsnitt är dels om nationell rätt behöver anpassas till bestämmelserna om användning av fotografier och fingeravtryck, dels om det behövs författningsändringar för att identitetskort, uppehållskort och permanenta uppehållskort ska kunna kontrolleras på ett ändamålsenligt sätt.

Identitetskort respektive uppehållskort och permanenta uppehållskort behandlas var för sig.

10.1 Kontroll av nationella identitetskort

Förslag: När ett nationellt identitetskort kontrolleras enligt passlagen ska innehavaren inte bara vara skyldig att låta sig fotograferas, som i dag, utan också att lämna sina fingeravtryck för kontroll av att dessa motsvarar de som finns sparade i kortet.

När kontrollen har genomförts ska fingeravtrycken och ansiktsbilden samt de biometriska data som har tagits fram omedelbart förstöras. Detsamma ska gälla om en myndighet har kontrollerat fingeravtrycken och ansiktsbilden i identitetskortet i någon annan situation än den som avses i passlagen.

Bedömning: EU-förordningens bestämmelser om hur de biometriska uppgifterna i identitetskortet får användas kräver i övrigt inte några författningsändringar.

Skälen för förslaget och bedömningen

EU-förordningens bestämmelser

Biometriska uppgifter som lagrats på lagringsmedium på nationella identitetskort får enligt artikel 11.6 bara användas i enlighet med unionsrätten och nationell rätt av vederbörligen bemyndigad personal vid behöriga nationella myndigheter och unionsbyråer i syfte att kontrollera följande:

1. Identitetskortets äkthet.
2. Innehavarens identitet genom direkt tillgängliga jämförbara detaljer, när uppvisande av identitetskort krävs enligt lag eller annan författning.

Kontroll av pass och identitetskort i dag

Bestämmelser om kontroll av pass och nationella identitetskort vid utresa från eller inresa till Sverige finns i 5 och 5 a §§ passlagen.

En svensk medborgare får som huvudregel inte resa ut ur landet utan att medföra giltigt pass. Skyldigheten att ha med sig pass gäller dock inte i förhållande till de länder som har anslutit sig till Schengensamarbetet. Vid resor till de länderna råder passfrihet. Pass krävs inte heller vid resor till andra stater inom EU, om man har med sig ett giltigt identitetskort utfärdat av en passmyndighet, dvs. ett nationellt identitetskort. Den som har ett nationellt identitetskort kan alltså resa till alla länder inom Schengen och EU utan pass.

En svensk medborgare ska som huvudregel ha med sig pass även vid inresa från en annan stat. Detta gäller dock inte om det svenska medborgarskapet kan styrkas på annat sätt, exempelvis genom ett giltigt nationellt identitetskort. Kravet gäller inte heller vid inresa från en stat som har anslutit sig till Schengensamarbetet.

Polismyndigheten ska övervaka att dessa bestämmelser följs. Den som är skyldig att ha med sig pass ska på begäran lämna över detta

till en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Kustbevakningen, Tullverket eller Migrationsverket. Han eller hon ska vidare låta befattningshavaren ta hans eller hennes fingeravtryck och en ansiktsbild i digitalt format för kontroll av att dessa motsvarar fingeravtrycken och ansiktsbilden i passet.

Motsvarande bestämmelser gäller för den som i stället för pass har med sig ett nationellt identitetskort. Han eller hon är dock inte skyldig att lämna sina fingeravtryck. Fingeravtryck finns ju i dag inte i identitetskortet och någon jämförelse går därför inte att göra.

När kontrollen har genomförts ska den ansiktsbild och, när det gäller pass, de fingeravtryck som har tagits omedelbart förstöras. Samma sak gäller de biometriska data som har tagits fram.

Grundläggande fri- och rättigheter ska beaktas

Enskildas grundläggande fri- och rättigheter enligt bl.a. regeringsformen och Europakonventionen har beskrivits i avsnitt 8.1. Som framgått där har var och en ett grundläggande skydd mot bl.a. påtvingat tagande av fingeravtryck. Inskränkningar av fri- och rättigheterna får bara förekomma med stöd av lag och bara för vissa ändamål. Inskränkningar ska också vara proportionerliga.

Som framgått i avsnitt 8.1 ska även hänsyn tas till barnkonventionen. Av konventionen följer bl.a. att barnets bästa är det som i första hand ska beaktas vid alla åtgärder som rör barn.

Dagens kontroll bör kunna avse även fingeravtryck

När fingeravtryck nu införs i nationella identitetskort talar starka skäl för att dessa ska kunna användas vid kontroller enligt passlagen. Det måste kunna säkerställas att identitetskortet är äkta och att den som reser med kortet är samma person som kortet är utfärdat för. EU-förordningen syftar till att möjliggöra kontroller av dessa slag.

Den som vid utresa från eller inresa till Sverige har med sig ett nationellt identitetskort i stället för ett pass bör alltså inte bara vara skyldig att låta sig fotograferas, som i dag, utan också att lämna sina fingeravtryck för kontroll av att dessa motsvarar de som finns sparade i kortet. En sådan kontroll är förenlig med artikel 11.6 i EU-förordningen eftersom den syftar till att verifiera kortets äkthet och

innehavarens identitet. Dessa ändamål – som anknyter till statens säkerhet, den allmänna säkerheten och förebyggande av oordning och brott – är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Verifieringen blir betydligt säkrare om inte bara fotografi utan även fingeravtryck får tas och jämföras. Intrånget är inte större än nödvändigt och som framgår nedan kommer de nya uppgifter som samlas in inte att få sparas. Bestämmelserna i 5 a § passlagen bör därmed ändras så att inte bara ansiktsbild utan också fingeravtryck får tas i samband med en kontroll enligt passlagen. Därmed kommer det att finnas ett uttryckligt lagstöd för den fingeravtryckstagning som behövs och som i detta fall inte kan betraktas som frivillig. Samma bestämmelser kommer också att gälla för nationella identitetskort som för pass.

Efter kontrollen bör uppgifterna förstöras

Syftet med den kontroll som görs enligt 5 a § passlagen är bara att se om det är rätt person som innehar passet eller identitetskortet. När kontrollen har genomförts ska fingeravtrycken och ansiktsbilden samt de biometriska data som har tagits fram omedelbart förstöras. Något register med fotografier, fingeravtryck eller biometriska data från de som har passerat kontrollen kan därmed inte byggas upp (jfr prop. 2004/05:119 s. 27 och 50 och prop. 2008/09:132 s. 13 och 15).

Med de förslag som nu lämnas kommer fingeravtryck att kunna behandlas inte bara vid kontroll av pass utan också vid kontroll enligt passlagen av nationella identitetskort. När kontrollen av kortet har genomförts bör fingeravtrycken och de biometriska data som har tagits fram ur dessa omedelbart förstöras, på samma sätt som redan gäller för ansiktsbilden och som gäller för både fingeravtrycken och ansiktsbilden vid kontroll av pass. Bestämmelserna i 5 a § passlagen är utformade så att detta kommer att gälla utan att några ändringar behöver göras.

Andra kontroller av nationella identitetskort

I 18 § andra stycket förordningen om nationellt identitetskort finns en generell bestämmelse om vad som gäller om en myndighet har genomfört en kontroll av huruvida innehavarens ansikte motsvarar ansiktsbilden i lagringsmediet. Den ansiktsbild och de biometriska

data som har tagits fram ska då omedelbart förstöras. Bestämmelsen motsvarar 5 a § passlagen men har ett vidare tillämpningsområde. Den gäller vid alla tänkbara kontroller av nationella identitetskort.

När fingeravtryck nu börjar lagras i nationella identitetskort bör bestämmelsen utvidgas så att den, i den mån fingeravtryck kan tas även i andra situationer än de som avses i passlagen, gäller även för fingeravtryck och biometriska data som tas fram ur fingeravtryck. Det bör framhållas att den utvidgade bestämmelsen inte kommer att ge stöd för att ta fingeravtryck mot någons vilja. Den anger bara vad som gäller dataskyddsrättsligt om en myndighet i något fall har gjort en kontroll av om kortinnehavarens fingeravtryck eller ansikte motsvarar fingeravtrycken eller ansiktsbilden i lagringsmediet.

Inga författningsändringar i övrigt

Några ytterligare nationella bestämmelser om hur ansiktsbilden och fingeravtrycken i det nationella identitetskortet får användas, utöver de som har föreslagits ovan, bedöms inte vara nödvändiga med hänsyn till EU-förordningen. Bestämmelserna i artikel 11.6 om för vilka ändamål och av vem uppgifterna i lagringsmediet får användas är direkt tillämpliga och gäller som lag i Sverige. När det handlar om pass finns det liknande bestämmelser i förordning (EG) nr 2252/2004 och de har inte ansetts kräva några författningsändringar.

10.2 Kontroll av uppehållskort och permanent uppehållskort

Förslag: En utlänning som innehar ett uppehållskort eller ett permanent uppehållskort ska, vid en kontroll enligt 9 kap. 1 eller 9 § utlänningslagen, vara skyldig att låta en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller Migrationsverket fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck, för kontroll av att fotografiet och fingeravtrycken motsvarar det fotografi och de fingeravtryck som finns sparade i kortet.

När en kontroll har genomförts, ska det fotografi och de fingeravtryck som tagits för kontrollen omedelbart förstöras. Detsamma gäller de biometriska data som tagits fram i samband med kontrollen.

Bedömning: EU-förordningens bestämmelser om hur de biometriska uppgifterna i korten får användas kräver i övrigt inte några författningsändringar.

Skälen för förslaget och bedömningen

EU-förordningens bestämmelser

Biometriska uppgifter som lagrats i lagringsmedium i uppehållskort och permanenta uppehållskort får enligt EU-förordningen bara användas i enlighet med unionsrätten och nationell rätt av vederbörligen bemyndigad personal vid behöriga nationella myndigheter och unionsbyråer i syfte att kontrollera följande:

1. Upphållshandlingens äkthet.
2. Innehavarens identitet genom direkt tillgängliga jämförbara detaljer, när uppvisande av uppehållshandling krävs enligt lag eller annan författning (artikel 11.6).

Kontroll av utlänningar i dag

Vid passage av EU:s yttre gräns ska alla personer, även de som enligt unionsrätten har rätt till fri rörlighet, underkastas vissa kontroller. Regler om gränspassage för personer och kontroller vid gräns finns i kodexen om Schengenrättsakterna¹ (gränskodexen). Kontrollen omfattar bl.a. personers identitet och nationalitet samt resehandlingens äkthet och giltighet (artikel 8). Nationella bestämmelser som ansluter till gränskodexens regler finns bl.a. i 9 kap. 1 § UtLL. En utlänning som vistas i Sverige får även kontrolleras vid en inre utlänningskontroll. Inre utlänningskontroll regleras i 9 kap. 9 § UtLL och syftar till att kontrollera utlänningens rätt att vistas här. Sådan kontroll får endast vidtas om det finns grundad anledning att anta

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengenrättsakterna) (kodifiering).

att utlänningen saknar rätt att uppehålla sig här i landet eller om det annars finns särskild anledning till kontroll.

Av utlänningslagen följer att den som innehar ett uppehållstillståndskort är skyldig att vid en gränskontroll låta bl.a. en polisman fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck, för att kontrollera att fotografiet och fingeravtrycken motsvarar det fotografi och de fingeravtryck som finns sparade i uppehållstillståndskortet. Skyldigheten gäller även vid en inre utlänningskontroll (9 kap. 8 b § UtlL). Själva kontrollen görs därefter genom en datorstödd jämförelse (prop. 2010/11:123 s. 19). I prop. 2019/20:178 Kompletterande bestämmelser till utträdesavtalet mellan Förenade kungariket och EU i fråga om medborgarnas rättigheter föreslås att motsvarande skyldighet, som gäller för innehavare av uppehållstillståndskort, även ska gälla en utlänning som innehar ett bevis om uppehållsstatus eller ett bevis för gränsarbetare.

Grundläggande fri- och rättigheter ska beaktas

Som redogjorts för närmare i avsnitt 8.1 ger bl.a. regeringsformen och Europakonventionen enskilda ett skydd mot påtvingade kroppsliga ingrepp och andra integritetsintrång. Som framgått aktualiseras regelverken i olika hänseenden vid fotografering och fingeravtryckstagning. Av regelverken följer att inskränkningar av fri- och rättigheterna bara får ske med stöd av lag. Inskränkningarna får dessutom bara förekomma med hänsyn till vissa intressen och de ska vara proportionerliga.

Som framgått i avsnitt 8.1 ska även hänsyn tas till barnkonventionen. Av konventionen följer bl.a. att barnets bästa är det som i första hand ska beaktas vid alla åtgärder som rör barn.

Kompletterande bestämmelse om kontroll av uppehållskort och permanenta uppehållskort

EU-förordningen innehåller inga bestämmelser om tagande av fotografi och fingeravtryck för kontroll av uppgifterna på uppehållskorten eller de permanenta uppehållskorten. EU-

förordningen innebär dock inte något hinder mot nationella föreskrifter om fotografi och fingeravtryck för sådan kontroll.

Syftet med att skärpa säkerhetskraven på det sätt som EU-förordningen anger är att skapa en mer tillförlitlig koppling mellan innehavaren och kortet. Detta ska i sin tur bidra till att skydda korten mot bedräglig användning och förfalskning. Utan några nationella eller unionsrättsliga föreskrifter om kontroll av uppgifterna i korten blir de skärpta säkerhetskraven omotiverade och onödiga.

I likhet med vad som gäller för innehavare av uppehållstillståndskort och vad som föreslås gälla för innehavare av ett bevis om uppehållsstatus eller ett bevis för gränsarbetare bör den som innehar ett uppehållskort eller ett permanent uppehållskort vara skyldig att låta sig fotograferas och lämna fingeravtryck vid en gränskontroll och inre utlänningskontroll. Detta i syfte att möjliggöra en kontroll av att innehavarens fotografi och fingeravtryck motsvarar de uppgifter som finns sparade i lagringsmediet på kortet. Den inskränkning som detta innebär i rätten till skydd för privat- och familjelivet kan inte anses gå utöver vad som i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till bl.a. statens säkerhet och förebyggande av oordning och brott.

Den nya bestämmelsen bör placeras i samma paragraf som reglerar kontroll av uppehållstillståndskort (9 kap. 8 b § Utli).

Efter kontrollen bör uppgifterna förstöras

Det fotografi och de fingeravtryck som tagits samt de biometriska data som tagits fram i samband med kontrollen av uppehållskort och permanenta uppehållskort bör inte få användas för andra ändamål. I likhet med vad som gäller vid motsvarande kontroller enligt dagens regelverk bör därför fotografiet, fingeravtrycken och de biometriska data som tas fram ur dessa omedelbart förstöras efter kontrollen (jfr 9 kap. 8 b–8 d §§ Utli).

Inga författningsändringar i övrigt

Av EU-förordningen följer att fotografi och fingeravtryck i uppehållskort och permanenta uppehållskort endast får användas i

enlighet med unionsrätten och nationell rätt av vederbörligen bemyndigad personal vid behöriga nationella myndigheter och unionsbyråer i syfte att kontrollera kortets äkthet och innehavarens identitet. Det anges även att identiteten endast får kontrolleras genom direkt tillgängliga jämförbara detaljer, när uppvisande av uppehållshandlingen krävs enligt lag eller annan författning. Bestämmelserna är direkt tillämpliga och gäller som lag i Sverige. De kräver inte några författningsändringar.

11 Dataskydd

Vid sidan av bestämmelserna om exempelvis lagring och kontroll av fotografier och fingeravtryck innehåller EU-förordningen också ett antal allmänna bestämmelser om behandling av personuppgifter. De behandlas i detta avsnitt. Här behandlas också vissa andra frågor om dataskydd i myndigheternas verksamhet. Dataskydd i verksamhet med nationella identitetskort respektive uppehållshandlingar behandlas var för sig.

11.1 Dataskydd i verksamhet med nationella identitetskort

Förslag: Förbudet mot sökningar med hjälp av den ansiktsbild som har tagits och de biometriska data som kan tas fram ur den ska utvidgas så att förbudet gäller även för de fingeravtryck som har tagits och de biometriska data som kan tas fram ur dessa.

Befintlig hänvisning till den upphävda personuppgiftslagens bestämmelser om rättelse och skadestånd ska tas bort.

Bedömning: EU-förordningens allmänna bestämmelser om skydd av personuppgifter kräver inga författningsändringar vad gäller nationella identitetskort.

Den personuppgiftsbehandling som tillkommer till följd av EU-förordningen och förslagen i denna promemoria kräver inte heller några författningsändringar, bortsett från de bestämmelser om bl.a. lagring och kontroll som redan har föreslagits.

Skälen för förslaget och bedömningen

EU-förordningens bestämmelser om dataskydd

EU-förordningens regler om insamling, lagring och användning av fotografier och fingeravtryck har behandlats i avsnitt 8–10.

Förordningen innehåller därutöver ett antal mer allmänt hållna bestämmelser om skydd av personuppgifter. Dessa bestämmelser, som finns i artikel 11, anknyter delvis till dataskyddsförordningen.

Av artikel 11.1 framgår att medlemsstaterna, utan att det påverkar dataskyddsförordningen, ska säkerställa säkerheten, integriteten, äktheten och sekretessen med avseende på de uppgifter som samlas in och lagras vid tillämpningen av förordningen.

Artikel 11.2 reglerar personuppgiftsansvaret vid tillämpningen av EU-förordningen. I artikeln anges att de myndigheter som ansvarar för att utfärda identitetskort ska anses vara personuppgiftsansvariga enligt artikel 4.7 i dataskyddsförordningen och som sådana ansvara för behandlingen av personuppgifter.

Enligt artikel 11.3 ska medlemsstaterna säkerställa att tillsynsmyndigheterna till fullo kan utföra sina uppgifter enligt dataskyddsförordningen och bl.a. få tillgång till alla personuppgifter och all nödvändig information samt tillgång till de behöriga myndigheternas lokaler eller deras utrustning för behandling av personuppgifter.

Artikel 11.4 handlar om ansvar vid överträdelse och innebär att samarbete med externa tjänsteleverantörer inte ska utesluta ansvar för en medlemsstat till följd av unionsrätten eller nationell rätt avseende överträdelse av skyldigheter avseende personuppgifter.

I artikel 11.5 anges att uppgifter i maskinläsbar form bara ska inkluderas i identitetskort i enlighet med förordningen och nationell rätt i den utfärdande medlemsstaten.

Övriga bestämmelser i artikeln behandlas i andra delar av denna promemoria. Reglerna i artikel 11.6 om hur biometriska uppgifter får användas har behandlats i avsnitt 10 och bestämmelserna i artikel 11.7 om vissa förteckningar behandlas i avsnitt 12.

Vad gäller för dagens behandling av personuppgifter?

Den generella regleringen av personuppgiftsbehandling inom EU finns numera i dataskyddsförordningen. Detta har nämnts i avsnitt

9. I dataskyddsförordningen finns grundläggande krav som gäller vid all behandling av personuppgifter. Exempelvis måste det alltid finnas en rättslig grund för att personuppgifter ska få behandlas. Förordningen innehåller också bestämmelser om den registrerades rättigheter, den personuppgiftsansvariges skyldigheter och tillsyn.

Dataskyddsförordningen innehåller ett stort antal bestämmelser som förutsätter eller ger utrymme för kompletterande nationella bestämmelser. Kompletterande bestämmelser av generellt slag finns för svensk del i dataskyddslagen. Det finns också ett stort antal registerförfattningar som reglerar hur personuppgifter får behandlas inom särskilda områden eller av vissa myndigheter.

Dataskyddsförordningen och dataskyddslagen är tillämpliga när passmyndigheterna behandlar personuppgifter i verksamheten med nationella identitetskort. Tillsammans bildar de det generella regelverk som passmyndigheterna har att förhålla sig till. Därutöver gäller vissa bestämmelser i förordningen om nationellt identitetskort.

Av 14 § förordningen om nationellt identitetskort framgår att Polismyndigheten ska föra ett register över nationella identitetskort och att myndigheten är personuppgiftsansvarig för behandlingen av personuppgifter i registret. Registret ska ha till ändamål att ge information om sådana uppgifter som behövs i verksamhet hos en passmyndighet för utfärdande av nationellt identitetskort (15 §).

Registret över nationella identitetskort ska bl.a. innehålla vissa uppgifter om sökanden och om det identitetskort som har utfärdats. Det ska också innehålla en kopia av den ansiktsbild som har tagits (16 §). En uppgift i registret ska gallras senast sex månader efter det att giltighetstiden för ett identitetskort har gått ut (17 §).

Den ansiktsbild som har tagits vid en ansökan om identitetskort och de biometriska data som kan tas fram ur den får inte användas vid sökning med hjälp av automatiserad behandling (18 § första stycket). Om en myndighet har genomfört en kontroll av huruvida innehavarens ansikte motsvarar ansiktsbilden i lagringsmediet ska den bild och de biometriska data som har tagits fram omedelbart förstöras (18 § andra stycket). Den bestämmelsen har behandlats i avsnitt 10.1. Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd gäller slutligen vid behandling av personuppgifter enligt förordningen om nationellt identitetskort (19 §).

I promemorian Passdatalag (Ds 2015:44) föreslogs en särskild registerförfattning för verksamheten med nationella identitetskort.

På grund av dataskyddsreformen inom EU har förslaget emellertid inte kunnat genomföras. Förslagen i promemorian Passdatalag – en ny lag som kompletterar EU:s dataskyddsförordning (Ds 2019:5) gäller bara passverksamheten. I avvaktan på lagstiftning om ett nytt statligt identitetskort, med tillhörande föreskrifter om behandling av personuppgifter, kompletteras alltså dataskyddsförordningen och dataskyddslagen bara av de ovan nämnda bestämmelserna om personuppgifter i förordningen om nationellt identitetskort.

Artikel 11 kräver inte några författningsändringar

De allmänna bestämmelserna om skydd av personuppgifter i artikel 11.1–11.5 i förordningen är direkt tillämpliga och gäller som lag i Sverige. I allt väsentligt motsvarar kraven dessutom de som redan gäller enligt dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. Att de myndigheter som utfärdar identitetskort ska anses vara personuppgiftsansvariga (artikel 11.2) innebär att varje passmyndighet är ansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten själv utför i ett ärende om nationellt identitetskort (Ds 2019:5 s. 102–107). För registret över nationella identitetskort ansvarar Polismyndigheten i enlighet med 14 § förordningen om nationellt identitetskort. Den ansvarsregleringen bedöms vara förenlig med EU-förordningen.

De aktuella bestämmelserna i EU-förordningen bedöms alltså inte kräva några författningsändringar. Den bedömningen gäller även artikel 11.1 i den del som avser sekretess. Det som avses är av allt att döma konfidentialitet i dataskyddsrättslig mening och inte sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen.

Behöver den tillkommande behandlingen regleras?

Nästa fråga är om den personuppgiftsbehandling som tillkommer jämfört med i dag, till följd av EU-förordningen och de förslag som lämnas i denna promemoria, kräver några författningsändringar vid sidan av de bestämmelser om t.ex. lagring som redan har föreslagits.

Det som är nytt i förhållande till tidigare när det gäller behandling av personuppgifter i verksamheten med nationella identitetskort är främst att passmyndigheterna enligt EU-förordningen ska behandla

fingeravtryck och i förekommande fall biometriska data som kan tas fram ur fingeravtryck. Enligt förslagen i denna promemoria ska kortinnehavarens fingeravtryck också kunna tas på nytt vid en kontroll enligt passlagen, för jämförelse med de fingeravtryck som finns sparade i identitetskortet. Ansiktsbilder och biometriska uppgifter från ansiktsbilder behandlas på motsvarande sätt redan i dag.

Rättslig grund för den tillkommande behandlingen finns i artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen (jfr 2 kap. 2 § dataskyddslagen). Behandlingen av fingeravtryck och vissa biometriska uppgifter från fingeravtryck är nämligen nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning. Uppgiften att utfärda identitetskort framgår av förordningen om nationellt identitetskort. Uppgiften att kontrollera identitetskort framgår av passlagen. I vissa delar kan behandlingen anses nödvändig även för att fullgöra en rättslig förpliktelse som passmyndigheterna har, eftersom EU-förordningen ställer tydliga krav på att identitetskort ska innehålla bl.a. fingeravtryck. Rättslig grund finns då även i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen (jfr 2 kap. 1 § dataskyddslagen). Den tillkommande behandlingen av personuppgifter är därmed laglig i den mening som avses i artikel 6 i dataskyddsförordningen.

EU-förordningen och förslagen i denna promemoria innebär också att vissa känsliga personuppgifter som i dag inte förekommer i verksamheten kommer att behandlas. Det gäller sådana biometriska uppgifter som kan tas fram ur fingeravtryck (avsnitt 9.1 och 10.1).

När dessa biometriska uppgifter behandlas som en konsekvens av EU-förordningen och förslagen i denna promemoria finns det stöd för behandlingen eftersom den är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse och omgärdad av skyddsåtgärder (artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen och 3 kap. 3 § dataskyddslagen). Fingeravtrycken ska ingå i identitetskorten och kunna ligga till grund för kontroll. Behandlingen av fingeravtryck och sådana biometriska data som tas fram ur fingeravtryck är alltså nödvändig för att ärenden om nationella identitetskort ska kunna handläggas. Att motverka förfalskningar av identitetskort och underlätta en säker identifiering är också viktiga allmänna intressen. Behandlingen står i proportion till dessa intressen. Det finns vidare ett starkt skydd för uppgifterna. Fingeravtrycken och de biometriska uppgifter som kan tas fram ur dessa får över huvud taget inte sparas utanför identitetskortet.

Den tillkommande behandling av känsliga personuppgifter som följer av EU-förordningen och förslagen i denna promemoria är därmed förenlig med dataskyddsförordningen. I det avseendet krävs det inte några författningsändringar. Det finns däremot skäl att överväga vissa andra ändringar i dagens regler om dataskydd.

Sökförbudet för ansiktsbilder bör gälla även för fingeravtryck

EU-förordningen kräver att fingeravtryck ska samlas in och lagras i ett lagringsmedium i det nationella identitetskortet. Det betyder att passmyndigheterna kommer att behandla sökandens fingeravtryck fram till dess att kortet lämnas ut. Därmed bör det sökförbud som finns i 18 § första stycket förordningen om nationellt identitetskort utvidgas så att det inte bara avser den ansiktsbild som har tagits vid ansökan, och de biometriska data som kan tas fram ur ansiktsbilden, utan också de fingeravtryck som har tagits och de biometriska data som kan tas fram ur fingeravtrycken. Ett motsvarande sökförbud som omfattar både fingeravtrycken och ansiktsbilden och de biometriska data som kan tas fram ur dessa finns i 6 b § passlagen.

För att motverka att pass utfärdas på felaktiga grunder har det föreslagits att den ansiktsbild som tas vid en passansökan och de biometriska data som tas fram ur bilden ska få användas vid sökning i passregistret för att kontrollera sökandens identitet och innehav av pass (Ds 2019:5). Motsvarande förslag har lämnats i fråga om det nya statliga identitetskortet (SOU 2019:14). Dessa förslag har ännu inte lett till lagstiftning och kommer att behandlas i ett annat sammanhang. Tills vidare bör sökningar av detta slag vara förbjudna i verksamheten med nationella identitetskort, på samma sätt som de för närvarande är förbjudna i passverksamheten.

En hänvisning till personuppgiftslagen bör tas bort

Det finns inte utrymme att i detta sammanhang göra någon bredare översyn av reglerna om personuppgiftsbehandling i verksamheten med nationella identitetskort. Regelverket kan som framgått komma att upphävas relativt snart, om ett nytt statligt identitetskort införs, och det finns då möjlighet att göra nya överväganden i fråga om hur myndigheterna bör få behandla personuppgifter (avsnitt 5.3).

I ett avseende bör det ändå göras en ändring som inte föranleds direkt av EU-förordningen. Det handlar om 19 § förordningen om nationellt identitetskort, som hänvisar till personuppgiftslagen när det gäller rättelse och skadestånd. Personuppgiftslagen har upphävts och bestämmelser om rättelse och skadestånd finns numera i dataskyddsförordningen. De bestämmelserna är direkt tillämpliga i passmyndigheternas verksamhet med nationellt identitetskort (jfr 7 kap. 1 § dataskyddslagen när det gäller skadestånd). Hänvisningen till personuppgiftslagen är därmed överspelad och bör tas bort.

11.2 Dataskydd i verksamhet med uppehållshandlingar

Bedömning: EU-förordningens allmänna bestämmelser om skydd av personuppgifter kräver inga författningsändringar vad gäller uppehållshandlingar som utfärdas till EES-medborgare och deras familjemedlemmar.

Den personuppgiftsbehandling som tillkommer med anledning av EU-förordningen och förslagen i denna promemoria medför inte heller något behov av några författningsändringar, bortsett från de bestämmelser om bl.a. lagring och kontroll som redan har föreslagits.

Skälen för bedömningen

EU-förordningens bestämmelser om dataskydd

EU-förordningen innehåller som framgått bestämmelser om hur fotografier och fingeravtryck ska samlas in, lagras och användas. Dessa bestämmelser har behandlats i avsnitt 8–10.

Som redogjorts för ovan innehåller förordningen också ett antal mer allmänt hållna bestämmelser om behandling av personuppgifter. Dessa bestämmelser, som finns i artikel 11, anknyter i flera avseenden till den reglering som finns i dataskyddsförordningen.

Enligt artikel 11.1 ska medlemsstaterna, utan att det påverkar dataskyddsförordningen, säkerställa säkerheten, integriteten, äkt-

heten och sekretessen med avseende på de uppgifter som samlas in och lagras vid tillämpningen av förordningen.

Av artikel 11.2 följer att de myndigheter som ansvarar för att utfärda uppehållshandlingar ska anses vara personuppgiftsansvariga enligt artikel 4.7 i dataskyddsförordningen och ansvara för behandlingen av personuppgifter.

Enligt artikel 11.3 ska medlemsstaterna säkerställa att tillsynsmyndigheterna till fullo kan utföra sina uppgifter enligt dataskyddsförordningen och bl.a. få tillgång till alla personuppgifter och all nödvändig information för behandling av personuppgifter.

Artikel 11.4 reglerar att samarbete med externa tjänsteleverantörer inte ska utesluta ansvar för en medlemsstat till följd av unionsrätten eller nationell rätt avseende överträdelse av skyldigheter avseende personuppgifter.

I artikel 11.5 anges att uppgifter i maskinläsbar form bara ska inkluderas i uppehållshandlingar i enlighet med förordningen och nationell rätt i den utfärdande medlemsstaten.

Reglerna i artikel 11.6 om hur biometriska uppgifter får användas har behandlats i avsnitt 10.

Vad gäller för dagens behandling av personuppgifter?

Som framgått ovan utgör dataskyddsförordningen den generella regleringen av personuppgiftsbehandling inom EU. I dataskyddsförordningen finns grundläggande krav som gäller vid all behandling av personuppgifter. Förordningen är direkt tillämplig på all personuppgiftsbehandling hos bl.a. Migrationsverket men förutsätter och medger kompletterande och specificerande nationella bestämmelser av olika slag. Kompletterande bestämmelser av generell karaktär till dataskyddsförordningen återfinns i dataskyddslagen. För behandling av personuppgifter i Migrationsverkets verksamhet gäller även utlänningsdatalagen och utlänningsdataförordningen. Utlänningsdatalagen och utlänningsdataförordningen gäller också i viss utsträckning vid behandling av personuppgifter i Polismyndighetens verksamhet (3 och 4 c §§ utlänningsdatalagen).

Migrationsverket får bl.a. behandla personuppgifter om det behövs för handläggning av ärenden i verksamhet som rör

utlänningars inresa, vistelse eller arbete i Sverige och utresa eller avlägsnande från Sverige (2 och 11 §§ utlänningsdatalagen). Formuleringen avser att täcka bl.a. Migrationsverkets verksamhet enligt utlänningslagen och utlänningsförordningen (jfr prop. 2015/16:65 s. 41). Av utlänningsdatalagen framgår vidare att Polismyndigheten får behandla personuppgifter om det behövs för kontroll av utlämning i samband med inresa och utresa samt kontroll under vistelsen i Sverige (11 §). Även känsliga personuppgifter får behandlas för dessa angivna ändamål om uppgifterna är absolut nödvändiga för syftet med behandlingen (14 §). För känsliga personuppgifter gäller även vissa sökbegränsningar (17 §).

Migrationsverket och Polismyndigheten är var och en personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför (9 §).

Artikel 11 kräver inte några författningsändringar

EU-förordningens allmänna bestämmelser i artikel 11.1–11.5 om skydd av personuppgifter är direkt tillämpliga och gäller som lag i Sverige. I allt väsentligt motsvarar kraven dessutom de som redan gäller enligt dataskyddförordningen, dataskyddslagen och utlänningsdatalagen. Bestämmelserna i EU-förordningen bedöms därför inte kräva några författningsändringar. Denna bedömning gäller även artikel 11.1 i den del som avser sekretess. Det som avses i artikeln är av allt att döma konfidentialitet i dataskyddsrättslig mening och inte sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen.

Den tillkommande behandlingen kräver inga författningsändringar

Det som är nytt i förhållande till tidigare är att Migrationsverket i enlighet med EU-förordningen även ska behandla fingeravtryck och biometriska data i ärenden om uppehållskort och permanenta uppehållskort. Det som också är nytt är att uppgifter som finns lagrade i korten ska kunna kontrolleras.

När det gäller ärenden om uppehållskort och permanenta uppehållskort kommer fingeravtryck att behandlas inom ramen för ansöknings- och utfärdandeprocessen på samma sätt som gäller för övriga personuppgifter som redan lämnas eller samlas in.

Fingeravtrycken ska härutöver lagras på ett lagringsmedium i kortet (avsnitt 9.2). Detta följer direkt av EU-förordningen. Fingeravtryck som inte sparats i ett lagringsmedium i kortet och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet ska omedelbart förstöras när kortet har lämnats ut, dock senast när det har gått 90 dagar från den dag då handlingen utfärdades. Om ärendet har avgjorts utan att kort har utfärdats ska fingeravtrycken och de biometriska data som tas fram omedelbart förstöras (avsnitt 9.2). Även dessa bestämmelser följer direkt av EU-förordningen.

Såvitt avser behandlingen av personuppgifter vid kontroll av korten består behandlingen i insamling av uppgifter, framtagande av uppgifter på kortet och kontroll genom jämförelse mellan insamlade och lagrade uppgifter (avsnitt 10.2). Bestämmelserna om kontroll av uppehållskort och permanenta uppehållskort är en följd av EU-förordningen. Enligt förslaget ska fotografiet och fingeravtrycken som samlas in jämte de biometriska data som tas fram ur uppgifterna omedelbart förstöras efter kontrollen.

Den tillkommande behandlingen av personuppgifter med anledning av EU-förordningen motsvarar den personuppgiftsbehandling som sker i ärenden om uppehållstillståndskort och vid kontroll av dessa kort. Den tillkommande behandlingen kommer vidare att omfattas av samma dataskyddsreglering som gäller för bl.a. Migrationsverkets behandling av personuppgifter i övrigt. Det innebär bl.a. att de skyddsåtgärder som följer av detta regelverk kommer att gälla även vid den tillkommande behandlingen av personuppgifter, däribland utlänningsdatalagens särskilda bestämmelser om sökbegränsningar, vem som får ha tillgång till personuppgifter och hur känsliga personuppgifter får behandlas. Som framgått ovan, föreslås också vissa kompletterande bestämmelser när det gäller skydd för personuppgifter i fråga om förstöring av uppgifter.

Det kan nämnas att utlänningsdatalagen nyligen har varit föremål för översyn och anpassning till dataskyddsförordningen. I samband med det gjordes noggranna överväganden kring regelverkets förenlighet med dataskyddsförordningen, däribland myndigheternas rättsliga grund för behandling av personuppgifter. De anpassningar som gjordes bedömdes innebära en viss förstärkning av skyddet för enskildas personliga integritet (prop. 2017/18:254 s. 57).

Den personuppgiftsbehandling som tillkommer medför sammanfattningsvis inget behov av några författningsändringar, bortsett från de bestämmelser om bl.a. lagring och kontroll som redan har föreslagits.

12 Kontaktpunkt och andra frågor

12.1 Polismyndigheten bör vara kontaktpunkt

Förslag: Polismyndigheten ska vara kontaktpunkt vid tillämpningen av EU-förordningen. Bilagan till förordningen med instruktion för Polismyndigheten ska justeras så att detta framgår.

Skälen för förslaget: Enligt EU-förordningen ska varje medlemsstat utse minst en central myndighet som ska vara kontaktpunkt vid tillämpningen av förordningen. Namnet på den myndigheten ska anmälas till kommissionen och övriga medlemsstater (artikel 9).

De handlingar som EU-förordningen reglerar utfärdas i Sverige av flera myndigheter. Polismyndigheten samt vissa ambassader och konsulat utfärdar nationella identitetskort medan Migrationsverket utfärdar uppehållshandlingar till EES-medborgare och deras familjemedlemmar. Med hänsyn bl.a. till det antal handlingar som respektive myndighet utfärdar framstår det som rimligt att Polismyndigheten utses till kontaktpunkt gentemot kommissionen och övriga medlemsstater. Bilagan till förordningen (2014:1102) med instruktion för Polismyndigheten bör justeras så att detta framgår.

Frågor som rör uppehållshandlingar behöver Polismyndigheten av naturliga skäl vidarebefordra till Migrationsverket. De olika myndigheterna kan även i övrigt behöva samverka vid tillämpningen av EU-förordningen. Detta kräver inga författningsändringar.

12.2 Administrativa uppgifter för myndigheterna

Bedömning: EU-förordningens administrativa bestämmelser om förteckningar och underrättelser till kommissionen och övriga medlemsstater kräver inte några författningsändringar.

Skälen för bedömningen: Medlemsstaterna ska underhålla och varje år överlämna en förteckning till kommissionen över behöriga myndigheter som har tillgång till de biometriska uppgifter som lagras i lagringsmediet enligt artikel 3.5. Kommissionen ska offentliggöra en sammanställning av dessa förteckningar på internet (artikel 11.7).

Varje medlemsstat ska vidare utse organ som ansvarar för att trycka identitetskort, uppehållskort och permanenta uppehållskort. Namnen på dessa organ ska tillkännages för kommissionen och övriga medlemsstater. Det går att byta organ och flera medlemsstater kan också utse ett och samma organ. Alla sådana ändringar och beslut ska tillkännages för kommissionen och övriga medlemsstater (artikel 14.3).

De angivna bestämmelserna är direkt tillämpliga och gäller som lag i Sverige. Det får ankomma på de utfärdande myndigheterna, dvs. passmyndigheterna och Migrationsverket, att tillämpa dem och att utföra de administrativa uppgifter som avses. Vid förfrågningar från kommissionen eller övriga medlemsstater kommer Polismyndigheten att fungera som kontaktpunkt i enlighet med förslaget i förra avsnittet. Bestämmelserna kräver inte några författningsändringar.

12.3 Bestämmelser som inte kräver anpassning

Bedömning: EU-förordningen innehåller ett antal bestämmelser som inte kräver några närmare överväganden och inte heller några författningsändringar. Det gäller i första hand bestämmelserna om kommissionens övervakning, rapportering och utvärdering samt bestämmelserna om kommittéförfarande.

Skälen för bedömningen: EU-förordningen innehåller ett antal bestämmelser som inte närmare behandlas i denna promemoria. Dessa gäller kommissionens övervakning av förordningens utfall,

resultat och konsekvenser (artikel 12), kommissionens rapportering och utvärdering (artikel 13) samt kommittéförfarande (artikel 15).

De angivna bestämmelserna bedöms inte kräva några närmare överväganden och inte heller några författningsändringar. Samma sak gäller artikel 14 om bl.a. ytterligare tekniska specifikationer i de delar som inte har berörts i avsnitt 7 eller 12.2 ovan.

13 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

EU-förordningen ska tillämpas från och med den 2 augusti 2021. Identitetskort, uppehållskort och permanenta uppehållskort som inte uppfyller de nya kraven ska successivt fasas ut. Frågan i detta avsnitt är när de nationella bestämmelser som föreslås i promemorian ska träda i kraft och om det behövs några övergångsbestämmelser för att berörda handlingar ska fasas ut på rätt sätt. Identitetskort och uppehållshandlingar till EES-medborgare och deras familjemedlemmar behandlas var för sig.

13.1 Bestämmelserna om nationella identitetskort

Förslag: De författningsändringar som föreslås ska träda i kraft den 2 augusti 2021. Ett nationellt identitetskort som har utfärdats enligt äldre bestämmelser och inte har återkallats ska fortfarande gälla under den tid som anges i identitetskortet. Detta ska för tydlighets skull framgå av en särskild övergångsbestämmelse.

Skälen för förslaget

Ikraftträdande den 2 augusti 2021

EU-förordningen ska tillämpas från och med den 2 augusti 2021 (artikel 16). De nationella författningsändringar som föreslås i fråga om identitetskort och passmyndigheternas verksamhet bör träda i kraft samma dag. Detta gäller ändringarna i passlagen, förordningen om nationellt identitetskort och förordningen med instruktion för Polismyndigheten.

Utfasning och övergångsbestämmelser

Enligt EU-förordningen ska befintliga identitetskort fasas ut över tid. Nationella identitetskort som inte uppfyller kraven i artikel 3 ska bli ogiltiga när deras giltighetstid löper ut eller senast den 3 augusti 2031, beroende på vilket som infaller först (artikel 5.1). Från denna huvudregel görs vissa undantag, bl.a. ska identitetskort som inte uppfyller vissa minimisäkerhetsstandarder i Icaos dokument 9303 eller som inte innehåller ett fungerande maskinläsbart fält bli ogiltiga när deras giltighetstid löper ut eller senast den 3 augusti 2026, beroende på vilket som infaller först (artikel 5.2 a).

Bestämmelserna om utfasning är direkt tillämpliga och gäller som lag i Sverige. De nationella bestämmelser om giltighetstid som finns i förordningen om nationellt identitetskort kommer inte i konflikt med EU-förordningen. Det nationella identitetskortet är giltigt i fem år och de sista korten som inte uppfyller de nya kraven på exempelvis fingeravtryck kommer därmed att upphöra att gälla den 1 augusti 2026, om de utfärdas den 1 augusti 2021. Detta stämmer överens med EU-förordningens bestämmelser om utfasning.

För att undvika oklarheter finns det ändå skäl att överväga en särskild övergångsbestämmelse. Ändringarna i förordningen om nationellt identitetskort innebär bl.a. att kortets giltighetstid sänks till tre år om sökanden inte har fyllt tolv år. De nya bestämmelserna bör naturligtvis inte påverka identitetskort som har utfärdats före den 2 augusti 2021. Kort som har utfärdats före dess, enligt dagens bestämmelser, bör gälla under den tid som anges i kortet. Detta bör för tydlighets skull framgå av en särskild övergångsbestämmelse.

Något behov av ytterligare övergångsbestämmelser finns inte.

13.2 Bestämmelserna om uppehållshandlingar till EES-medborgare och deras familjemedlemmar

Förslag: De författningsändringar som föreslås ska träda i kraft den 2 augusti 2021.

Bedömning: EU-förordningens bestämmelser om utfasning kräver inte några författningsändringar. Det behövs inte heller några särskilda övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen

Ikraftträdande den 2 augusti 2021

EU-förordningen ska tillämpas från och med den 2 augusti 2021 (artikel 16). De nationella författningsändringar som föreslås i fråga om uppehållshandlingar till EES-medborgare och deras familjemedlemmar bör träda i kraft samma dag. Detta gäller ändringarna i utlänningslagen och utlänningsförordningen.

Utfasning och övergångsbestämmelser

Enligt EU-förordningen ska befintliga uppehållskort och permanenta uppehållskort fasas ut över tid. De kort som inte uppfyller kraven i artikel 7 ska bli ogiltiga när deras giltighetstid löper ut eller senast den 3 augusti 2026, beroende på vilket som infaller först (artikel 8.1). De kort som inte uppfyller minimisäkerhetsstandarderna enligt del 2 i Icaos dokument 9303 eller som inte innehåller ett fungerande maskinläsbart fält som är förenligt med del 3 i Icaos dokument 9303, ska dock bli ogiltiga när deras giltighetstid löper ut eller senast den 3 augusti 2023, beroende på vilket som infaller först (artikel 8.2).

Bestämmelserna om utfasning är direkt tillämpliga och gäller som lag i Sverige. Befintliga uppehållskort och permanenta uppehållskort uppfyller kraven som ställs i artikel 8.2. Bestämmelserna i den artikeln är därför inte tillämpliga på de kort som utfärdas idag. Ett uppehållskort gäller i dag som längst i fem år. För att inte riskera att lagringsmediet i ett permanent uppehållskort blir obrukbart på grund av slitage utfärdas i dag även ett sådant kort med en giltighetstid på fem år. Giltighetstiden för samtliga kort som utfärdas i nu gällande format kommer alltså att löpa ut före den 3 augusti 2026. Detta stämmer överens med EU-förordningens bestämmelser om utfasning och bestämmelserna kräver inte några författningsändringar.

Det finns inte något behov av övergångsbestämmelser till författningsändringarna som föreslås i denna promemoria.

14 Konsekvenser av förslagen

Den nya EU-förordningen och de nationella bestämmelser som föreslås i denna promemoria leder till vissa konsekvenser för såväl det allmänna som för enskilda. De konsekvenser som följer direkt av förordningen är oundvikliga på så sätt att medlemsstaterna inte kan välja andra lösningar. I detta avsnitt finns en samlad beskrivning av regleringens följdverkningar. Konsekvenserna behandlas gemensamt för identitetskort och uppehållshandlingar till EES-medborgare och deras familjemedlemmar.

14.1 Kontrollmöjligheterna förbättras

Bedömning: EU-förordningen och de nationella bestämmelser som föreslås förbättrar möjligheterna att kontrollera de berörda handlingarnas äkthet och innehavarens identitet. Reglerna bidrar därigenom till att motverka förfalskning och annan brottslighet.

Skälen för bedömningen: Genom EU-förordningen får nationella identitetskort, uppehållskort och permanenta uppehållskort en högre säkerhetsstandard än i dag. Fotografi och fingeravtryck kommer att lagras i handlingarna. Förordningen och förslagen innebär också förbättrade möjligheter att kontrollera handlingarnas äkthet och innehavarens identitet, bl.a. genom att innehavarens ansikte och fingeravtryck kan jämföras med den ansiktsbild och de fingeravtryck som finns lagrade i handlingen. När det gäller identitetskort föreslås att giltighetstiden ska förkortas till tre år för barn under tolv år. Även det är en säkerhetsåtgärd.

Tillsammans bedöms dessa förändringar göra det svårare att förfalska eller använda någon annans identitetskort, uppehållskort eller permanenta uppehållskort. Regleringen kan därigenom bidra till att

motverka förfalskning och annan brottslighet. Identitetsmissbruk är ett centralt inslag t.ex. vid bedrägerier och förekommer även vid andra typer av brott.

Säkrare uppehållshandlingar som försvårar förfalskning och missbruk kan vid sidan av brottsbekämpning även tänkas ha betydelse för att motverka olaglig invandring.

14.2 Ekonomiska konsekvenser

Bedömning: De kostnader som EU-förordningen och förslagen kan leda till för berörda myndigheter är inte större än att de ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Ansökningsavgiften för ett nationellt identitetskort behöver inte höjas till följd av EU-förordningen eller förslagen. Förslaget om kortare giltighetstid för kort som utfärdas till barn under tolv år och personer som är tillfälligt förhindrade att lämna fingeravtryck kan dock medföra en viss kostnadsökning för enskilda.

Skälen för bedömningen

Ekonomiska konsekvenser för statliga myndigheter

Passmyndigheternas verksamhet med nationella identitetskort är avgiftsfinansierad. Ansökningsavgiften, som för närvarande uppgår till 400 kr vid en ansökan inom landet och 1 600 kr vid en ansökan utomlands, ska täcka kostnaderna för verksamheten.

Det nationella identitetskortet bedöms redan i dag uppfylla de flesta av EU-förordningens krav. Det nya är främst att fingeravtryck kommer att behöva lagras i korten. Kortens utseende kommer också att behöva förändras i några avseenden. De kostnader som dessa anpassningar kan komma att leda till är av allt att döma begränsade. Utrustning för att samla in och lagra fingeravtryck finns redan hos passmyndigheterna eftersom pass är försedda med fingeravtryck.

Den förkortade giltighetstiden för identitetskort som utfärdas till barn under tolv år och personer som av fysiska skäl är tillfälligt förhindrade att lämna fingeravtryck bedöms inte ge upphov till annat än en marginell ökning av antalet ansökningar om nationellt identitetskort. I övrigt bedöms de nya reglerna inte påverka antalet

ärenden att handlägga. Förslaget att sökanden alltid ska inställa sig personligen även när ansökan görs vid en passmyndighet utomlands kan eventuellt leda till en viss ökning av antalet besök där. Den sammanlagda kostnaden för att handlägga ett ärende bör dock inte påverkas av förslaget.

De kostnader som EU-förordningen och förslagen kan ge upphov till för passmyndigheterna bedöms mot denna bakgrund inte vara större än att de ryms inom befintliga ekonomiska ramar, dvs. inom ramen för de avgiftsintäkter som ska finansiera verksamheten.

Det förslag som gäller kontroll av ett nationellt identitetskort enligt passlagen (avsnitt 10.1) bedöms inte leda till ökade kostnader för någon myndighet. EU-förordningen och förslagen lär inte heller leda till att fler beslut om identitetskort överklagas till domstol.

Migrationsverkets verksamhet när det gäller uppehållshandlingar till EES-medborgare och deras familjemedlemmar finansieras inte genom avgifter. Upphållskort och permanenta uppehållskort innehåller redan i dag ett lagringsmedium där ett fotografi sparas. Att lagringsmediet även ska tillföras två fingeravtryck för att uppfylla EU-förordningens krav förväntas inte medföra att tillverkningskostnaden ökar per utfärdat kort.

Förändringen som EU-förordningen och förslagen innebär kräver att Migrationsverket gör vissa tekniska ändringar i befintliga system. Migrationsverket har bedömt arbetsinsatsen för detta till ett par veckor. Därtill kommer informationsinsatser, informationsklassning och eventuell informations- och säkerhetsanalys. Sammanfattningsvis bedöms EU-förordningen och förslagen i denna promemoria medföra endast begränsade kostnadsökningar för Migrationsverket och eventuella kostnadsökningar bedöms rymmas inom befintliga anslagsramar.

Det förslag som gäller kontroll av ett uppehållskort eller permanent uppehållskort (avsnitt 10.2) bedöms inte leda till ökade kostnader för någon myndighet.

Ekonomiska konsekvenser för enskilda och andra

När det gäller nationella identitetskort bedöms den nya regleringen inte påverka kostnaderna eller intäkterna för kommuner, regioner eller företag. Som framgått ovan bör det inte heller vara nödvändigt

att höja ansökningsavgiften för kortet. Som utgångspunkt kommer den nya regleringen därmed inte leda till högre kostnader för den som vill ha ett nationellt identitetskort. Förslaget om en förkortad giltighetstid för kort som utfärdas till barn under tolv år kan leda till en viss merkostnad för enskilda eftersom kortet kommer att behöva förnyas oftare än i dag. Denna kostnadsökning drabbar dock ett begränsat antal personer och förslaget syftar till att skydda barn. Även förslaget om en kortare giltighetstid för kort som utfärdas till personer som är tillfälligt förhindrade att lämna fingeravtryck kan leda till en viss merkostnad för enskilda som befinner sig i denna situation. Merkostnaden är dock förhållandevis liten och om hindret visar sig vara permanent kan ett vanligt femårigt kort utfärdas.

Den nya regleringen bedöms inte heller, såvitt avser intyg om permanent uppehållsrätt, uppehållskort och permanent uppehållskort, påverka kostnader eller intäkter för kommuner, regioner eller företag. Den nya regleringen bedöms inte få några ekonomiska konsekvenser för de enskilda som ansöker om dessa handlingar eftersom de inte är avgiftsbelagda.

14.3 Konsekvenser i övrigt

Bedömning: EU-förordningen och förslagen förväntas underlätta den fria rörligheten.

Skälen för bedömningen

Konsekvenser för den fria rörligheten

Dagens stora skillnader på säkerhetsnivån på nationella identitetskort, uppehållskort och permanenta uppehållskort ökar risken för förfalskningar och annat missbruk av dokumenten. Skillnaderna medför även svårigheter för medborgare att utöva sin rätt till fri rörlighet. EU-förordningen innebär att en EU-gemensam standard och säkerhetsnivå införs för dessa dokument. Säkrare och enhetligt utformade identitetskort, uppehållskort och permanenta uppehållskort kan väntas underlätta för innehavare som önskar utöva sin rätt till fri rörlighet.

Konsekvenser för den personliga integriteten och barnets rättigheter

Av EU-förordningen följer att fotografi och fingeravtryck ska tas i samband med en ansökan om identitetskort, uppehållskort och permanenta uppehållskort. Detta gäller också för barn, även om vissa åldersgränser föreskrivs när det handlar om fingeravtryck. I promemorian föreslås vidare bestämmelser om ny fotografering och fingeravtryckstagning för att handlingarna ska kunna kontrolleras. Regleringen innebär också att personuppgifter kommer att behandlas, även barns personuppgifter.

De bedömningar och avvägningar som har gjorts i fråga om grundläggande fri- och rättigheter och dataskydd har redovisats i respektive avsnitt. Rent allmänt kan sägas att de nya bestämmelserna, som till stor del följer direkt av den bindande EU-förordningen, i viss mån innebär ett intrång i den personliga integriteten för de enskilda som berörs. Det kan dock i sammanhanget konstateras att det är noga reglerat när fotografier och fingeravtryck får tas och regelverket innehåller även bestämmelser om skydd av personuppgifter. Av förordningen följer vidare att förfarandet vid fotografering och fingeravtryckstagning ska vara förenligt med de rättigheter och principer som fastställs i stadgan, Europakonventionen och Barnkonventionen. Principen om barnets bästa är alltså central och åtgärderna ska genomföras på ett barnvänligt och barnanpassat sätt.

Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms inte ha några konsekvenser för den kommunala självstyrelsen eller för sysselsättning eller offentlig service i olika delar av landet. De bedöms inte heller ha betydelse för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags. Förslagen bedöms slutligen inte ha någon betydelse för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

15 Författningskommentar

15.1 Förslaget till lag om ändring i passlagen (1978:302)

5 a §

Polismyndigheten ska övervaka att bestämmelserna i 5 § följs.

Den som enligt 5 § ska medföra pass ska på begäran

1. överlämna passet till en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Kustbevakningen, Tullverket eller Migrationsverket, och

2. låta en befattningshavare enligt 1 ta passinnehavarens fingeravtryck och en bild i digitalt format av hans eller hennes ansikte för kontroll av att dessa motsvarar de fingeravtryck och den ansiktsbild som finns sparade i passet.

Den som enligt 5 § i stället medför ett identitetskort utfärdat av en passmyndighet ska på begäran

1. överlämna identitetskortet till en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Kustbevakningen, Tullverket eller Migrationsverket, och

2. låta en befattningshavare enligt 1 *ta innehavarens fingeravtryck och en bild i digitalt format av hans eller hennes ansikte för kontroll av att dessa motsvarar de fingeravtryck och den ansiktsbild som finns sparade i identitetskortet.*

När en kontroll enligt andra stycket 2 eller tredje stycket 2 har genomförts, ska fingeravtrycken och ansiktsbilden samt de biometriska data som då har tagits fram omedelbart förstöras.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kontroll av pass och vissa identitetskort i samband med att en svensk medborgare lämnar eller reser in i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Paragrafen ändras genom vissa tillägg i *tredje stycket 2*. Tilläggen förklaras av att det identitetskort som en passmyndighet kan utfärda numera ska innehålla inte bara innehavarens ansiktsbild utan också

hans eller hennes fingeravtryck. Fingeravtrycken ska på samma sätt som ansiktsbilden sparas i ett lagringsmedium i kortet. Detta följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1157 av den 20 juni 2019 om säkrare identitetskort för unionsmedborgare och uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar rätten till fri rörlighet.

Tilläggen innebär att den som överlämnar identitetskortet till en tjänsteman som anges i tredje stycket 1 för kontroll inte bara ska låta denne ta en bild i digitalt format av hans eller hennes ansikte utan också låta denne ta upp fingeravtryck. Syftet med åtgärden ska vara att kontrollera om fingeravtrycken motsvarar de som finns lagrade i identitetskortet. När kontrollen har genomförts ska fingeravtrycken och ansiktsbilden samt de biometriska data som då har tagits fram omedelbart förstöras. Detta framgår av fjärde stycket.

15.2 Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

9 kap.

8 b §

Vid en kontroll enligt 1 eller 9 § är den som innehar ett uppehållstillståndskort, ett *uppehållskort*, ett *permanent uppehållskort*, ett bevis om uppehållsstatus eller ett bevis för gränsarbetare skyldig att låta en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller Migrationsverket fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck, för kontroll av att fotografiet och fingeravtrycken motsvarar det fotografi och de fingeravtryck som finns sparade i *kortet* eller beviset.

När en kontroll enligt första stycket har genomförts, ska det fotografi och de fingeravtryck som tagits för kontrollen omedelbart förstöras. Detsamma gäller de biometriska data som tagits fram i samband med kontrollen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om fotografering och tagande av fingeravtryck vid vissa kontroller. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

Paragrafens *första stycke* ändras på så sätt att även den som innehar ett uppehållskort eller ett permanent uppehållskort är skyldig att låta en polisman, en särskilt förordnad passkontrollant eller en

tjänsteman vid Tullverket, Kustbevakningen eller Migrationsverket fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck, för kontroll av att fotografiet och fingeravtrycken motsvarar det fotografi och de fingeravtryck som finns sparade kortet. Av andra stycket framgår att fotografiet, fingeravtrycken och de biometriska data som har tagits fram i samband med kontrollen omedelbart ska förstöras när kontrollen har genomförts.

8 g §

En utlänning är skyldig att låta Migrationsverket fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck i ett ärende om utfärdande av uppehållskort eller permanent uppehållskort.

Skyldigheten att låta Migrationsverket ta fingeravtryck gäller inte om utlänningen är under sex år eller om det är fysiskt omöjligt för utlänningen att lämna fingeravtryck.

Ett fotografi och två fingeravtryck ska sparas i ett lagringsmedium i kortet. Fingeravtryck som inte sparats i ett sådant medium och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet ska omedelbart förstöras när kortet har lämnats ut eller, om kortet inte har lämnats ut, när det har gått 90 dagar från den dag då det utfärdades. Om ärendet har avgjorts utan att kort har utfärdats ska fingeravtrycken och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet omedelbart förstöras.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om fotografering och tagande av fingeravtryck. Övervägandena finns i avsnitt 8.3 och 9.2.

Enligt första stycket är en utlänning skyldig att låta Migrationsverket fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck i ärenden om utfärdande av uppehållskort eller permanent uppehållskort. Skyldigheten är en följd av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1157 av den 20 juni 2019 om säkrare identitetskort för unionsmedborgare och uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar rätten till fri rörlighet.

Enligt andra stycket gäller inte skyldigheten att låta Migrationsverket ta fingeravtryck om utlänningen är under sex år eller om det är fysiskt omöjligt för utlänningen att lämna fingeravtryck.

Enligt *tredje stycket* ska ett fotografi och två fingeravtryck sparas i ett lagringsmedium i kortet. Fingeravtryck som inte sparats i ett sådant medium och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet ska omedelbart förstöras när kortet har lämnats ut eller, om kortet inte har lämnats ut, när det har gått 90 dagar från den dag då det utfärdades. Om ärendet har avgjorts utan att ett kort har utfärdats ska fingeravtrycken och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet omedelbart förstöras. Bestämmelserna motsvarar vad som gäller i fråga om lagring och förstöring av fotografi, fingeravtryck och biometrisk data enligt 9 kap. 8 a § tredje stycket med viss justering i enlighet med förordning (EU) 2019/1157.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2019/1157

av den 20 juni 2019

om säkrare identitetskort för unionsmedborgare och uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar rätten till fri rörlighet

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 21.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande (1),

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet (2), och

av följande skäl:

- (1) Fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) föresatte sig att underlätta fri rörlighet för personer, samtidigt som säkerheten och tryggheten för Europas folk säkerställs, genom att upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, i enlighet med bestämmelserna i EU-fördraget och i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).
- (2) Unionsmedborgarskap ger varje medborgare i unionen rätt till fri rörlighet, inom vissa begränsningar och på vissa villkor. Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG (3) genomför denna rättighet. Artikel 45 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*) innehåller också bestämmelser om fri rörlighet och fri bosättning. Fri rörlighet medför rätt att resa ut ur och in i medlemsstaterna med giltigt identitetskort eller pass.
- (3) Enligt direktiv 2004/38/EG ska medlemsstaterna utfärda och förnya identitetskort eller pass till sina medborgare i enlighet med nationell rätt. Enligt det direktivet får medlemsstaterna även kräva att unionsmedborgare och deras familjemedlemmar ska registrera sig hos berörda myndigheter. Medlemsstaterna är skyldiga att utfärda bevis om registrering till unionsmedborgare på de villkor som fastställs i det direktivet. Medlemsstaterna är även skyldiga att enligt det direktivet utfärda uppehållskort till familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat och efter en ansökan utfärda intyg om permanent uppehållsrätt samt permanenta uppehållskort.
- (4) Direktiv 2004/38/EG föreskriver att medlemsstaterna får vidta nödvändiga åtgärder för att neka, avbryta eller dra tillbaka en rättighet enligt det direktivet i händelse av missbruk av rättigheter eller bedrägerier. Förfalskning av handlingar eller felaktig information om sakförhållanden som påverkar rätten att uppehålla sig i landet har i det direktivet fastställts som typiska fall av bedrägerier.
- (5) Det är stora skillnader på säkerhetsnivån i nationella identitetskort utfärdade av medlemsstaterna och uppehållstillstånd för unionsmedborgare bosatta i en annan medlemsstat samt deras familjemedlemmar. Dessa skillnader ökar risken för förfalskning och dokumentbedrägerier och medför också praktiska svårigheter för medborgare som önskar utöva sin rätt till fri rörlighet. Statistik från Europeiska unionens dokumentbedrägeri- och riskanalysnätverk visar att antalet incidenter med falska identitetskort har ökat med tiden.

(1) EUT C 367, 10.10.2018, s. 78.

(2) Europaparlamentets ständpunkt av den 4 april 2019 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 6 juni 2019.

(3) Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77).

- (6) I sitt meddelande av den 14 september 2016 med titeln *Att höja säkerheten i en rörlig värld – starkare yttre gränser och förbättrat informationsutbyte i kampen mot terrorism* betonade kommissionen att säkra rese- och identitetshandlingar är avgörande när man på ett säkert sätt ska fastställa en persons identitet, och tillkännagav att den skulle lägga fram en handlingsplan för att bekämpa förfalskningar av resehandlingar. Enligt det meddelandet måste en bättre strategi bygga på stabila system som förebygger brott och hot mot den inre säkerheten på grund av brister i dokumentsäkerheten, särskilt med koppling till terrorism och gränsöverskridande brottslighet.
- (7) Enligt kommissionens handlingsplan av den 8 december 2016 för att stärka EU:s insatser mot bedrägerier med resedokument (nedan kallad *handlingsplanen 2016*) uppges minst tre fjärdedelar av de falska handlingar som upptäckts vid de yttre gränserna, men även inom det område där det inte förekommer några kontroller vid de inre gränserna, vara utfärdade av medlemsstater och Schengenassocierade länder. Mindre säkra nationella identitetskort som utfärdats av medlemsstater är vanligast bland de upptäckta falska handlingar som används för resor inom Schengenområdet.
- (8) För att avskräcka från identitetsbedrägerier bör medlemsstaterna säkerställa att hel- och delförfalskning av identitetshandlingar och användningen av sådana förfalskade handlingar omfattas av lämpliga påföljder i deras nationella rätt.
- (9) I handlingsplanen 2016 berördes risken med falska identitetskort och uppehållshandlingar. Kommissionen åtog sig i handlingsplanen 2016 och i sin rapport om EU-medborgarskapet 2017 att analysera de politiska alternativen för att förbättra säkerheten på identitetskort och uppehållshandlingar.
- (10) Enligt handlingsplanen 2016 kräver utfärdandet av äkta och säkra identitetskort en tillförlitlig process för registrering av identiteten och säkra *bakomliggande* handlingar till stöd för ansökningsprocessen. Kommissionen, medlemsstaterna och berörda unionsbyråer bör fortsätta att samarbeta för att göra bakomliggande handlingar mindre känsliga för bedrägerier, med tanke på den ökade användningen av falska bakomliggande handlingar.
- (11) Denna förordning kräver inte att medlemsstaterna inför identitetskort eller uppehållshandlingar när detta inte krävs enligt nationell rätt, och den påverkar inte heller medlemsstaternas behörighet att enligt nationell rätt utfärda andra typer av uppehållshandlingar som faller utanför unionsrättens tillämpningsområde, till exempel uppehållskort som utfärdas till alla personer som är bosatta på territoriet oavsett medborgarskap.
- (12) Denna förordning hindrar inte medlemsstaterna från att, på ett icke-diskriminerande sätt, godta andra handlingar än resehandlingar i identifieringssyfte, såsom körkort.
- (13) Identitetshandlingar som utfärdas till medborgare vars rätt till fri rörlighet har begränsats i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt och på vilka det uttryckligen anges att de inte kan användas som resehandlingar bör inte anses omfattas av denna förordning.
- (14) Resehandlingar som är förenliga med del 5 i Internationella civila luftfartsorganisationens (Icao) dokument 9303 om maskinläsbara handlingar (sjunde utgåvan, 2015) (nedan kallat *Icaos dokument 9303*) och som inte används i identifieringssyfte i de utfärdande medlemsstaterna, såsom det passkort som utfärdas av Irland, bör inte anses omfattas av denna förordning.
- (15) Denna förordning påverkar inte medlemsstaternas användning av identitetskort och uppehållshandlingar med elektronisk identifieringsfunktion i andra syften och påverkar inte heller reglerna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014⁽⁹⁾, som föreskriver ömsesidigt erkännande inom hela unionen av elektronisk identifiering för tillgång till offentliga tjänster och underlättar för medborgare som flyttar till en annan medlemsstat genom att kräva ömsesidigt erkännande av elektronisk identifiering med förbehåll för vissa villkor. Förbättringar av identitetskortet bör underlätta identifiering och bidra till bättre tillgång till tjänster.

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG (EUT L 257, 28.8.2014, s. 73).

- (16) För att identitetskort och uppehållshandlingar ska kunna kontrolleras på ett korrekt sätt krävs det att medlemsstaterna använder rätt benämning på de olika typerna av handlingar som omfattas av denna förordning. För att underlätta kontroll av handlingar som omfattas av denna förordning i andra medlemsstater bör handlingens benämning även finnas med på åtminstone ytterligare ett av unionsinstitutionernas officiella språk. Medlemsstater som för sina identitetskort redan använder andra väletablerade benämningar än *identitetskort* bör kunna fortsätta att göra det på sitt eller sina officiella språk. Dock bör inga nya benämningar införas i framtiden.
- (17) Säkerhetsdetaljer krävs för att kontrollera om en handling är äkta och för att fastställa en persons identitet. Införande av minimisäkerhetsstandarder och införlivande av biometriska uppgifter på identitetskort och uppehållskort för familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat är viktiga steg på vägen för att göra användningen av dessa handlingar säkrare i unionen. Införlivande av sådana biometriska kännetecken bör ge unionsmedborgarna möjlighet att till fullo utnyttja sin rätt till fri rörlighet.
- (18) Lagring av en ansiktsbild och två fingeravtryck (nedan kallat *biometriska uppgifter*) på identitets- och uppehållskort, vilket redan finns för biometriska pass och uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare, är en lämplig kombination av tillförlitlig identifiering och autentisering och minskad bedrägeririsk, i syfte att stärka identitets- och uppehållskorts säkerhet.
- (19) Som allmän praxis bör medlemsstaterna för att kontrollera handlingens äkthet och innehavarens identitet i första hand kontrollera ansiktsbilden och, om det behövs för att med säkerhet bekräfta handlingens äkthet och innehavarens identitet, även kontrollera fingeravtrycken.
- (20) Om handlingens äkthet eller innehavarens identitet inte kan bekräftas vid en kontroll av de biometriska uppgifterna bör medlemsstaterna säkerställa att en obligatorisk manuell kontroll utförs av kvalificerad personal.
- (21) Denna förordning utgör inte någon rättslig grund för att upprätta eller underhålla databaser på nationell nivå för lagring av biometriska uppgifter i medlemsstaterna, vilket är en fråga för nationell rätt som måste vara förenlig med unionsrätten avseende dataskydd. Denna förordning utgör heller inte någon rättslig grund för att upprätta eller underhålla en centraliserad databas på unionsnivå.
- (22) Biometriska kännetecken bör samlas in och lagras på lagringsmedium på identitetskort och uppehållshandlingar i syfte att kontrollera handlingens äkthet och innehavarens identitet. En sådan kontroll bör kunna göras endast av vederbörligen bemyndigad personal när uppvisande av handlingen krävs enligt lag eller annan författning. Vidare bör biometriska uppgifter som lagras för individualisering av identitetskort eller uppehållshandlingar förvaras på ett mycket säkert sätt och endast fram till den dag då handlingen hämtas ut, dock aldrig längre än 90 dagar från den dag då handlingen utfärdades. Efter den perioden bör dessa biometriska uppgifter omedelbart raderas eller förstöras. Detta bör inte påverka annan behandling av dessa uppgifter i enlighet med unionsrätt och nationell rätt avseende dataskydd.
- (23) Specifikationerna i Icaos dokument 9303, som säkerställer global interoperabilitet, bland annat avseende maskinläsbarhet och visuell inspektion, bör beaktas vid tillämpningen av denna förordning.
- (24) Medlemsstaterna bör kunna bestämma om en persons kön ska anges i en handling som omfattas av denna förordning. Om en medlemsstat väljer att ange kön i en sådan handling bör den använda specifikationerna "F", "M" eller "X" eller motsvarande bokstav i den medlemsstatens språk – i Icaos dokument 9303.
- (25) Kommissionen bör tilldelas genomförandebefogenheter för att säkerställa att framtida säkerhetsstandarder och tekniska specifikationer som antas enligt rådets förordning (EG) nr 1030/2002 (*) beaktas i vederbörlig ordning om så är lämpligt för identitetskort och uppehållskort. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 (*). I detta syfte bör kommissionen biträdas av den kommitté som inrättats genom artikel 6 i rådets förordning (EG) nr 1683/95 (†). Vid behov bör det vara möjligt för de antagna genomförandeaakterna att förbli sekretessbelagda för att förebygga risken för hel- och delförfälskning.

(*) Rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland (EGT L 157, 15.6.2002, s. 1).

(†) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

(‡) Rådets förordning (EG) nr 1683/95 av den 29 maj 1995 om en enhetlig utformning av visumhandlingar (EGT L 164, 14.7.1995, s. 1).

- (26) Medlemsstaterna bör säkerställa att det finns lämpliga och effektiva förfaranden för insamling av biometriska kännetecken, som är förenliga med de rättigheter och principer som fastställs i stadgan, Europarådets konvention om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Medlemsstaterna bör säkerställa att barnets intressen sätts i främsta rummet under hela insamlingsförfarandet. För detta ändamål bör kvalificerad personal få lämplig utbildning om barnvänliga metoder för insamling av biometriska kännetecken.
- (27) Om problem uppstår vid insamlingen av biometriska kännetecken bör medlemsstaterna säkerställa att lämpliga förfaranden finns för att respektera den berörda personens värdighet. Därför bör särskild hänsyn tas till kön och till de särskilda behoven hos barn och utsatta personer.
- (28) Införande av minimisäkerhetsstandarder och normer för formatet på identitetskort bör göra det möjligt för medlemsstaterna att lita på handlingarnas äkthet när unionsmedborgare utövar sin rätt till fri rörlighet. Införande av skärpta säkerhetsstandarder bör ge offentliga myndigheter och privata aktörer tillräckliga garantier för att de ska kunna lita på identitetskortens äkthet när de används av unionsmedborgare i identifieringssyfte.
- (29) Ett igenkänningsstecken i form av landskoden på två bokstäver för den medlemsstat som utfärdar handlingen, utformad som negativt ursparad text i en blå rektangel och omgiven av tolv gula stjärnor, underlättar den visuella inspektionen av handlingen, särskilt när innehavaren utövar rätten till fri rörlighet.
- (30) Alternativet att föreskriva ytterligare nationella detaljer bibehålls, men medlemsstaterna bör säkerställa att sådana detaljer inte gör de gemensamma säkerhetsdetaljerna mindre effektiva eller negativt påverkar identitetskortens gränsoverskridande kompatibilitet, t.ex. att det går att läsa identitetskorten med hjälp av maskiner som används i andra medlemsstater än dem som utfärdar identitetskorten.
- (31) Införande av säkerhetsstandarder för identitetskort och för uppehållskort för familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat bör inte leda till en oproportionerlig höjning av avgifterna för unionsmedborgare eller tredjelandsmedborgare. Medlemsstaterna bör beakta denna princip när de utfärdar anbudsfrågningar.
- (32) Medlemsstaterna bör vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att biometriska uppgifter korrekt identifierar den person för vilken ett identitetskort utfärdas. För detta ändamål bör medlemsstaterna överväga att låta de nationella myndigheter som utfärdar identitetskort samla in biometriska kännetecken, särskilt ansiktsbild, i den berörda personens närvaro.
- (33) Medlemsstaterna bör sinsemellan utbyta sådana uppgifter som behövs för att komma åt, autentisera och kontrollera informationen på det säkra lagringsmediet. De format som används för det säkra lagringsmediet bör vara interoperabla, även med avseende på automatiserade gränsovergångsställen.
- (34) Direktiv 2004/38/EG behandlar en situation där unionsmedborgare, eller deras familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat, saknar de nödvändiga resehandlingarna och då ska ges all rimlig möjlighet att på annat sätt bevisa att de omfattas av rätten att röra sig fritt. Sådana sätt kan t.ex. vara identitetshandlingar som används provisoriskt och uppehållskort som utfärdats till sådana familjemedlemmar.
- (35) Denna förordning följer de skyldigheter som fastställs i stadgan och i Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Därför uppmantras medlemsstaterna att samarbeta med kommissionen för att införa ytterligare detaljer som gör identitetskorten mer tillgängliga och användarvänliga för personer med funktionsnedsättning, till exempel synskadade. Medlemsstaterna bör utforska lösningar, såsom mobil registreringsutrustning, för att utfärda identitetskort till personer som är oförmögna att ta sig till de utfärdande myndigheterna.
- (36) Upphållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare bör innehålla särskilda uppgifter för att säkerställa att de identifieras som uppehållshandlingar i samtliga medlemsstater. Detta bör främja erkännandet av unionsmedborgarnas utnyttjande av rätten till fri rörlighet och de rättigheter som följer därav, men harmoniseringen bör inte gå utöver det som är lämpligt för att avhjälpa brister i de nuvarande handlingarna. Det står medlemsstaterna fritt att välja vilket format dessa handlingar ska utfärdas i och de kan utfärda dem i ett format som är förenligt med specifikationerna i Icaos dokument 9303.

- (37) I fråga om uppehållshandlingar som utfärdas till familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat är det lämpligt att använda samma format och samma säkerhetsdetaljer som i förordning (EG) nr 1030/2002 i dess ändrade lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1954 (*). Förutom att styrka uppehållsrätt ger dessa handlingar även innehavaren rätt till undantag från krav på visering som annars skulle ha behövts när de följer med en unionsmedborgare eller reser för att återförenas med denne inom unionens territorium.
- (38) Enligt direktiv 2004/38/EG ska handlingar som utfärdas till familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat kallas *uppehållskort för en unionsmedborgares familjemedlem*. För att underlätta deras identifiering bör ett uppehållskort för en unionsmedborgares familjemedlem ha en standardiserad benämning och kod.
- (39) Med hänsyn till både säkerhetsrisken och de kostnader som uppkommer för medlemsstaterna bör såväl identitetskort som uppehållskort för en unionsmedborgares familjemedlem utan tillräckliga säkerhetsstandarder fasas ut. I allmänhet bör en utfasningsperiod på tio år för identitetskort och fem år för uppehållskort räcka för att få balans mellan hur ofta handlingarna brukar förnyas och behovet att avhjälpa befintliga säkerhetsbrister i unionen. För kort som saknar viktiga säkerhetsdetaljer eller inte är maskinläsbara krävs dock en kortare utfasningsperiod av säkerhetsskäl.
- (40) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 (*) är tillämplig på de personuppgifter som behandlas inom ramen för tillämpning av den här förordningen. Det är nödvändigt att fastställa ytterligare skyddsåtgärder för behandlingen av personuppgifter, i synnerhet känsliga uppgifter såsom biometriska kännetecken. De registrerade bör uppmärksammas på att lagringsmediet i deras handlingar innehåller deras biometriska uppgifter, som är tillgängliga även i kontaktlös form, och på de situationer där uppgifterna på deras identitetskort och uppehållshandlingar används. De registrerade bör ha tillgång till de personuppgifter som behandlas på deras identitetskort och uppehållshandlingar och ha rätt att få dem rättade genom att en ny handling utfärdas om uppgifterna är felaktiga eller ofullständiga. Lagringsmediet bör vara mycket säkert och effektivt skydda de personuppgifter som lagras på det mot obehörig åtkomst.
- (41) Medlemsstaterna bör ansvara för korrekt behandling av biometriska uppgifter, från insamling till uppgifternas integrering i ett mycket säkert lagringsmedium, i enlighet med förordning (EU) 2016/679.
- (42) Medlemsstaterna bör iakta särskild försiktighet när de samarbetar med en extern tjänsteleverantör. Sådant samarbete bör inte utesluta ansvar enligt unionsrätten eller nationell rätt för åsidosättande av skyldigheter avseende personuppgifter.
- (43) Det är nödvändigt att i denna förordning ange på vilka grunder uppgifter samlas in och lagras på lagringsmediet på identitetskort och uppehållshandlingar. I enlighet med unionsrätten eller nationell rätt, och med respekt för nödvändighets- och proportionalitetsprinciperna, bör medlemsstaterna kunna lagra andra uppgifter på ett lagringsmedium för elektroniska tjänster eller för andra syften som rör identitetskortet eller uppehållshandlingen. Tillåtelse för behandling av sådana andra uppgifter, däribland bestämmelser om insamling och för vilka syften de får användas, bör fastställas i unionsrätten eller nationell rätt. Alla nationella uppgifter avsedda för sådana syften bör fysiskt eller logiskt skiljas från de biometriska uppgifter som avses i denna förordning och bör behandlas i enlighet med förordning (EU) 2016/679.
- (44) Medlemsstaterna bör börja tillämpa denna förordning senast 24 månader efter dess ikraftträdandedag. Från och med denna förordnings tillämpningsdag bör medlemsstaterna enbart utfärda handlingar som uppfyller kraven i denna förordning.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1954 av den 25 oktober 2017 om ändring av rådets förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeländ (EUT L 286, 1.11.2017, s. 9).

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

- (45) Kommissionen bör rapportera om tillämpningen av denna förordning två respektive elva år efter dess tillämpningsdag, däribland om säkerhetsnivåns lämplighet, med beaktande av dess konsekvenser för grundläggande rättigheter och dataskyddsprinciper. I enlighet med det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁽¹⁰⁾ bör kommissionen, sex år efter denna förordnings tillämpningsdag, och därefter vart sjätte år, utvärdera förordningen med utgångspunkt i den information som har samlats in i övervaknings syfte för att bedöma de faktiska effekterna av förordningen och behovet av eventuella ytterligare åtgärder. Medlemsstaterna bör i övervakningssyfte samla in statistik om antalet identitetskort och uppehållshandlingar som de har utfärdat.
- (46) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att öka säkerheten och underlätta utövat av rätten till fri rörlighet för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (47) Denna förordning respekterar de grundläggande rättigheterna och iakttar de principer som erkänns särskilt i stadgan, däribland människans värdighet, människans rätt till integritet, förbud mot omänsklig eller förnedrande behandling, rätten till likhet inför lagen och icke-diskriminering, barnets rättigheter, äldres rättigheter, respekten för privatlivet och familjelivet, skyddet av personuppgifter, rätten till fri rörlighet och rätten till ett effektivt rättsmedel. Medlemsstaterna bör efterleva stadgan när de tillämpar förordningen.
- (48) Europeiska datatillsynsmannen och byrån för grundläggande rättigheter avgav yttranden den 10 augusti 2018⁽¹¹⁾ respektive den 5 september 2018⁽¹²⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

SYFTE, TILLÄMPNINGSMÅL OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte

Denna förordning skärper säkerhetskraven i fråga om identitetskort som medlemsstaterna utfärdar till sina medborgare och uppehållshandlingar som medlemsstaterna utfärdar till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar sin rätt till fri rörlighet inom unionen.

Artikel 2

Tillämpningsområde

Denna förordning ska tillämpas på följande:

- a) Identitetskort som medlemsstaterna utfärdar till sina egna medborgare enligt artikel 4.3 i direktiv 2004/38/EG.
- Denna förordning ska inte tillämpas på identitetshandlingar som utfärdas provisoriskt med en giltighetstid på mindre än sex månader.
- b) Bevis om registrering vilket utfärdas i enlighet med artikel 8 i direktiv 2004/38/EG till unionsmedborgare som uppehåller sig i en mottagande medlemsstat mer än tre månader samt intyg om permanent uppehållsrätt som utfärdas i enlighet med artikel 19 i direktiv 2004/38/EG till unionsmedborgare efter ansökan.
- c) Upppehållskort som utfärdas i enlighet med artikel 10 i direktiv 2004/38/EG till unionsmedborgares familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat och permanent uppehållskort i enlighet med artikel 20 i direktiv 2004/38/EG som utfärdas till unionsmedborgares familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat.

⁽¹⁰⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽¹¹⁾ EUT C 338, 21.9.2018, s. 22.

⁽¹²⁾ Ännu ej offentliggjort.

KAPITEL II

NATIONELLA IDENTITETSKORT

Artikel 3

Säkerhetsstandarder/format/specifikationer

1. Identitetskort som utfärdas av medlemsstaterna ska ha format ID-1 och ska innehålla ett maskinläsbart fält (MRZ). Sådana identitetskort ska utgå från specifikationerna och minimisäkerhetsstandarderna i Icaos dokument 9303 och ska uppfylla kraven i c, d, f och g i bilagan till förordning (EG) nr 1030/2002 i dess ändrade lydelse av förordning (EU) 2017/1954.

2. Uppgifterna på identitetskort ska vara förenliga med specifikationerna i del 5 i Icaos dokument 9303.

Genom undantag från första stycket får handlingens nummer föras in i fält 1 och angivande av personens kön ska vara valfritt.

3. Handlingen ska ha benämningen *identitetskort* eller en annan väletablerad nationell benämning på det eller de officiella språken i den utfärdande medlemsstaten, och ordet *identitetskort* ska anges på minst ett annat av unionsinstitutionernas officiella språk.

4. Identitetskortet ska på framsidan innehålla landskoden på två bokstäver för den medlemsstat som utfärdar kortet, utformad som negativt ursparad text i en blå rektangel och omgiven av tolv gula stjärnor.

5. Identitetskort ska innefatta ett mycket säkert lagringsmedium som innehåller en ansiktsbild av innehavaren och två fingeravtryck i interoperabla digitala format. Vid insamlingen av biometriska kännetecken ska medlemsstaterna tillämpa de tekniska specifikationer som fastställs i kommissionens genomförandebeslut C(2018)7767 ⁽¹⁾.

6. Lagringsmediet ska ha tillräcklig kapacitet och möjlighet att garantera uppgifternas integritet, äkthet och sekretess. De lagrade uppgifterna ska vara tillgängliga i kontaktlös form och ska säkras på det sätt som anges i genomförandebeslut C(2018)7767. Medlemsstaterna ska utbyta sådan information som krävs för att autentisera lagringsmediet och för att komma åt och kontrollera de biometriska uppgifterna enligt punkt 5.

7. Barn under tolv år får undantas från kravet att lämna fingeravtryck.

Barn under sex år ska undantas från kravet att lämna fingeravtryck.

Personer för vilka upptagning av fingeravtryck är fysiskt omöjlig ska undantas från kravet att lämna fingeravtryck.

8. Om det är nödvändigt och proportionellt i förhållande till det mål som ska uppnås får medlemsstaterna lägga till sådana detaljuppgifter och noteringar för användning inom landet som krävs i enlighet med nationell rätt. Minimisäkerhetsstandardernas effektivitet och identitetskortens gränsoverskridande kompatibilitet får inte minskas till följd av detta.

9. Om medlemsstaterna inför ett dubbelt gränssnitt eller separat lagringsmedium i identitetskortet ska detta extra lagringsmedium uppfylla kraven i relevanta ISO-standarder och inte störa det lagringsmedium som avses i punkt 5.

10. Om medlemsstaterna lagrar uppgifter avsedda för elektroniska tjänster, såsom e-förvaltning och e-handel, i identitetskorten ska sådana nationella uppgifter fysiskt eller logiskt separeras från de biometriska uppgifter som avses i punkt 5.

11. Om medlemsstaterna lägger till ytterligare säkerhetsdetaljer på identitetskorten får detta inte minska kortens gränsoverskridande kompatibilitet eller minimisäkerhetsstandardernas effektivitet.

⁽¹⁾ Kommissionens genomförandebeslut C(2018)7767 av den 30 november 2018 om tekniska specifikationer för en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeländ och om upphävande av beslut C(2002)3069.

Artikel 4

Giltighetstid

1. Identitetskort ska vara giltiga i minst fem år och högst tio år.
2. Genom undantag från punkt 1 får medlemsstaterna föreskriva en giltighetstid på
 - a) mindre än fem år för identitetskort som utfärdas till underåriga,
 - b) mindre än fem år, i undantagsfall, för identitetskort som utfärdas till personer under särskilda och begränsade omständigheter och vars giltighetstid är begränsad i enlighet med unionsrätten och nationell rätt,
 - c) mer än tio år för identitetskort som utfärdas till personer som är 70 år eller äldre.
3. Medlemsstaterna ska utfärda ett identitetskort som är giltigt i högst tolv månader när det tillfälligt inte är fysiskt möjligt att ta fingeravtryck av något av sökandens fingrar.

Artikel 5

Utfasning

1. Identitetskort som inte uppfyller kraven i artikel 3 ska bli ogiltiga när deras giltighetstid löper ut eller senast den 3 augusti 2031, beroende på vilket som infaller först.
2. Genom undantag från punkt 1 gäller följande:
 - a) Identitetskort som inte uppfyller minimisäkerhetsstandarderna enligt del 2 i Icaos dokument 9303 eller som inte innehåller ett fungerande maskinläsbart fält (MRZ) enligt definitionen i punkt 3 ska bli ogiltiga när deras giltighetstid löper ut eller senast den 3 augusti 2026, beroende på vilket som infaller först.
 - b) Identitetskort för personer som är 70 år eller äldre den 2 augusti 2021, vilka uppfyller minimisäkerhetsstandarderna enligt del 2 i Icaos dokument 9303 och har ett fungerande maskinläsbart fält (MRZ) enligt definitionen i punkt 3, ska bli ogiltiga när deras giltighetstid löper ut.
3. Vid tillämpningen av punkt 2 avses med fungerande maskinläsbart fält (MRZ)
 - a) ett maskinläsbart fält som är förenligt med del 3 i Icaos dokument 9303, eller
 - b) ett annat maskinläsbart fält där den utfärdande medlemsstaten meddelar reglerna för att läsa och visa dess information, såvida inte en medlemsstat meddelar kommissionen senast den 2 augusti 2021 att den saknar kapacitet att läsa och visa denna information.

När kommissionen mottar ett meddelande som avses i led b i första stycket ska kommissionen underrätta den berörda medlemsstaten och rådet om detta.

KAPITEL III

UPPEHÅLLSHANDLINGAR FÖR UNIONSMEDBORGARE

Artikel 6

Minimiuppgifter som ska anges

Upphållshandlingar som medlemsstaterna utfärdar till unionsmedborgare ska innehålla åtminstone följande uppgifter:

- a) Handlingens benämning på det eller de officiella språken i den berörda medlemsstaten och på minst ett annat av unionsinstitutionernas officiella språk.
- b) Tydlig angivelse av att handlingen utfärdas till en unionsmedborgare i enlighet med direktiv 2004/38/EG.
- c) Handlingens nummer.
- d) Innehavarens namn (efternamn och förnamn).
- e) Innehavarens födelsedatum.

- f) Den information som ska ingå i bevis om registrering och intyg om permanent uppehållsrätt som utfärdas i enlighet med artiklarna 8 respektive 19 i direktiv 2004/38/EG.
- g) Den utfärdande myndigheten.
- h) På framsidan: landskoden på två bokstäver för den medlemsstat som utfärdar handlingen, utformad som negativt ursparad text i en blå rektangel och omgiven av tolv gula stjärnor.
- Om en medlemsstat beslutar att ta fingeravtryck ska artikel 3.7 tillämpas på motsvarande sätt.
- Personer för vilka fingeravtryckstagning är fysiskt omöjlig ska undantas från kravet att lämna fingeravtryck.

KAPITEL IV

UPPEHÅLLSKORT FÖR FAMILJEMEDLEMMAR SOM INTE ÄR MEDBORGARE I EN MEDLEMSSTAT

Artikel 7

Enhetligt format

1. När uppehållskort utfärdas till unionsmedborgares familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat ska medlemsstaterna använda det format som fastställs i förordning (EG) nr 1030/2002, i dess ändrade lydelse enligt förordning (EU) 2017/1954, och såsom den genomförs av genomförandebeslut C(2018)7767.
2. Genom undantag från punkt 1 ska kortet benämnas *uppehållskort* eller *permanent uppehållskort*. Medlemsstaterna ska ange att dessa handlingar utfärdas till en unionsmedborgares familjemedlem i enlighet med direktiv 2004/38/EG. För detta ändamål ska medlemsstaterna använda den standardiserade koden "Familjemedlem EU Art 10 DIR 2004/38/EG" eller "Familjemedlem EU Art 20 DIR 2004/38/EG" i datafält [10] enligt bilagan till förordning (EG) nr 1030/2002, i dess ändrade lydelse enligt förordning (EU) 2017/1954.
3. Medlemsstaterna får föra in uppgifter för nationell användning i enlighet med nationell rätt. När sådana uppgifter förs in och lagras ska medlemsstaterna följa kraven i artikel 4 andra stycket i förordning (EG) nr 1030/2002, i dess ändrade lydelse enligt förordning (EU) 2017/1954.

Artikel 8

Utfasning av befintliga uppehållskort

1. Upphållskort för unionsmedborgares familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat, vilka inte uppfyller kraven i artikel 7, ska bli ogiltiga när deras giltighetstid löper ut eller senast den 3 augusti 2026, beroende på vilket som infaller först.
2. Genom undantag från punkt 1 ska uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat, vilka inte uppfyller minimisäkerhetsstandarderna enligt del 2 i Icaos dokument 9303 eller inte innehåller ett fungerande maskinläsbart fält (MRZ) som är förenligt med del 3 i Icaos dokument 9303, bli ogiltiga när deras giltighetstid löper ut eller senast den 3 augusti 2023, beroende på vilket som infaller först.

KAPITEL V

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel 9

Kontaktpunkt

1. Varje medlemsstat ska utse minst en central myndighet som ska vara kontaktpunkt vid tillämpningen av denna förordning. Om en medlemsstat utsett mer än en central myndighet ska den ange vilken av dessa myndigheter som ska vara kontaktpunkt vid tillämpningen av denna förordning. Namnet på den myndigheten ska anmälas till kommissionen och övriga medlemsstater. Om en medlemsstat ändrar utsedd myndighet ska den underrätta kommissionen och övriga medlemsstater om detta.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att kontaktpunkterna känner till relevanta informations- och hjälptjänster på unionsnivå som ingår i den gemensamma digitala ingången enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724⁽⁴⁾ och att de kan samarbeta med sådana tjänster.

Artikel 10

Insamling av biometriska kännetecken

1. Biometriska kännetecken ska samlas in endast av kvalificerad och vederbörligen bemyndigad personal, som utsetts av de myndigheter som ansvarar för att utfärda identitetskort eller uppehållskort, i syfte att integreras i det mycket säkra lagringsmediet enligt artikel 3.5 när det gäller identitetskort och enligt artikel 7.1 när det gäller uppehållskort. Genom undantag från den första meningen, ska fingeravtryck samlas in endast av kvalificerad och vederbörligen bemyndigad personal vid sådana myndigheter, utom i samband med ansökningar som lämnas in till medlemsstatens diplomatiska och konsulära myndigheter.

För att säkerställa överensstämmelse mellan de biometriska kännetecknen och sökandens identitet ska sökanden infinna sig personligen minst en gång under utfärdandeförfarandet för varje ansökan.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns lämpliga och effektiva förfaranden för insamling av biometriska kännetecken, och att dessa förfaranden är förenliga med de rättigheter och principer som fastställs i stadgan, konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och Förenata nationernas konvention om barnets rättigheter.

Om problem uppstår vid insamlingen av biometriska kännetecken ska medlemsstaterna säkerställa att det finns lämpliga förfaranden för att respektera den berörda personens värdighet.

3. Utom när de krävs för behandling i enlighet med unionsrätten och nationell rätt ska biometriska kännetecken som lagras för personalisering av identitetskort eller uppehållshandlingar förvaras på ett mycket säkert sätt och endast fram till den dag då handlingen hämtas ut, dock aldrig längre än 90 dagar från den dag då handlingen utfärdats. Efter denna period ska de biometriska kännetecknen omedelbart raderas eller förstöras.

Artikel 11

Skydd av personuppgifter och ansvar

1. Utan att det påverkar förordning (EU) 2016/679 ska medlemsstaterna säkerställa säkerheten, integriteten, äktheten och sekretessen med avseende på de uppgifter som samlas in och lagras vid tillämpningen av denna förordning.

2. Vid tillämpningen av denna förordning ska de myndigheter som ansvarar för att utfärda identitetskort och uppehållshandlingar anses vara personuppgiftsansvariga enligt artikel 4.7 i förordning (EU) 2016/679 och ansvara för behandlingen av personuppgifter.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsmyndigheterna till fullo kan utföra sina uppgifter enligt förordning (EU) 2016/679 och bland annat få tillgång till alla personuppgifter och all nödvändig information samt tillgång till de behöriga myndigheternas lokaler eller deras utrustning för behandling av personuppgifter.

4. Samarbete med externa tjänsteleverantörer ska inte utesluta ansvar för en medlemsstat till följd av unionsrätten eller nationell rätt avseende överträdelse av skyldigheter avseende personuppgifter.

5. Uppgifter i maskinläsbar form ska bara inkluderas i identitetskort eller uppehållshandlingar i enlighet med denna förordning och nationell rätt i den utfärdande medlemsstaten.

6. Biometriska uppgifter som lagrats på lagringsmedium på identitetskort och uppehållshandlingar får bara användas i enlighet med unionsrätten och nationell rätt av vederbörligen bemyndigad personal vid behöriga nationella myndigheter och unionsbyråer i syfte att kontrollera följande:

- a) Identitetskortets eller uppehållshandlingens äkthet.
- b) Innehavarens identitet genom direkt tillgängliga jämförbara detaljer, när uppvisande av identitetskort eller uppehållshandling krävs enligt lag eller annan författning.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (EUT L 295, 21.11.2018, s. 1).

7. Medlemsstaterna ska underhålla och varje år överlämna en förteckning till kommissionen över behöriga myndigheter som har tillgång till de biometriska uppgifter som lagras på lagringsmediet enligt artikel 3.5 i denna förordning. Kommissionen ska offentliggöra en sammanställning av dessa nationella förteckningar på internet.

Artikel 12

Övervakning

Senast den 2 augusti 2020 ska kommissionen upprätta ett detaljerat program för övervakning av förordningens utfall, resultat och konsekvenser, däribland dess konsekvenser för grundläggande rättigheter.

I övervakningsprogrammet ska det anges vilka metoder som kommer att användas för att samla in uppgifterna och andra nödvändiga bevis och med vilka intervaller detta ska ske. Det ska närmare anges vilka åtgärder som ska vidtas av kommissionen respektive av medlemsstaterna när det gäller att samla in och analysera uppgifterna och de andra bevisen.

Medlemsstaterna ska tillhandahålla kommissionen de uppgifter och andra nödvändiga bevis som övervakningen kräver.

Artikel 13

Rapportering och utvärdering

1. Två år respektive elva år efter denna förordnings tillämpningsdag ska kommissionen rapportera om genomförandet av den till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, särskilt om skyddet av grundläggande rättigheter och personuppgifter.

2. Sex år efter denna förordnings tillämpningsdag, och därefter vart sjätte år, ska kommissionen genomföra en utvärdering av förordningen och lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Rapporten ska särskilt vara inriktad på

- konsekvenserna av denna förordning för de grundläggande rättigheterna,
- unionsmedborgarnas rörlighet,
- den biometriska kontrollens ändamålsenlighet för att säkerställa resehandlingars säkerhet,
- eventuell användning av uppehållskort som resehandlingar,
- eventuell ytterligare visuell harmonisering av identitetskorten,
- behovet av att införa gemensamma säkerhetsdetaljer för identitetshandlingar som används provisoriskt, i syfte att förbättra erkännandet av dem.

3. Medlemsstaterna och berörda unionsbyråer ska förse kommissionen med de uppgifter som är nödvändiga för att utarbeta dessa rapporter.

Artikel 14

Ytterligare tekniska specifikationer

1. För att i förekommande fall säkerställa att identitetskort och uppehållshandlingar enligt artikel 2 a och c överensstämmer med framtida minimisäkerhetsstandarder ska kommissionen genom genomförandeakter fastställa ytterligare tekniska specifikationer avseende följande:

- Ytterligare säkerhetsdetaljer och säkerhetskrav, däribland strängare standarder för att förebygga risken för hel- och delförfalskning.
- Tekniska specifikationer för lagringsmediet när det gäller de biometriska kännetecknen enligt artikel 3.5 och deras säkerhet, däribland förhindrande av obehörig åtkomst och förenkling av validering.
- Kvalitetskrav och gemensamma tekniska standarder för ansiktetsbild och fingeravtrycket.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 15.2.

2. I enlighet med förfarandet i artikel 15.2 får det beslutas att specifikationerna enligt denna artikel ska vara sekretessbelagda och inte ska offentliggöras. I sådana fall ska de göras tillgängliga endast för de organ som medlemsstaterna har utsett att ansvara för tryckning samt för personer som vederbörligen har bemyndigats av en medlemsstat eller av kommissionen.

3. Varje medlemsstat ska utse ett organ som ansvarar för att trycka identitetskort och ett organ som ansvarar för att trycka uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlemmar och ska tillkänna namnen på dessa organ för kommissionen och övriga medlemsstater. Medlemsstaterna ska ha rätt att ändra sådana utsedda organ och ska underrätta kommissionen och övriga medlemsstater om detta.

Medlemsstaterna får även besluta att utse ett enda organ som ansvarar för att trycka både identitetskort och uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlemmar och ska tillkänna namnet på detta organ för kommissionen och övriga medlemsstater.

Två eller flera medlemsstater får även besluta att utse ett enda organ för dessa syften och ska underrätta kommissionen och övriga medlemsstater om detta.

Artikel 15

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av den kommitté som inrättats genom artikel 6 i förordning (EG) nr 1683/95. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas. Om kommittén inte avger något yttrande ska kommissionen inte anta utkastet till genomförandeakt, och artikel 5.4 tredje stycket i förordning (EU) nr 182/2011 ska tillämpas.

Artikel 16

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 2 augusti 2021.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 20 juni 2019.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

G. CIAMBA

Ordförande

I

(Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk)

RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1030/2002

av den 13 juni 2002

om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 63.3 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) I Amsterdamfördraget eftersträvas ett gradvis upprättande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, och kommissionen ges där delad initiativrätt för att kunna vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en harmoniserad invandringspolitik.
- (2) I rådets och kommissionens handlingsplan för att på bästa sätt genomföra bestämmelserna i Amsterdamfördraget om upprättande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa ⁽³⁾ föreskrivs i åtgärd 38 punkt c ii utarbetande av regler om medlemsstaternas förfaranden för att utfärda viseringar och uppehållstillstånd för längre tid.
- (3) Europeiska rådet i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 framhöll behovet av en harmoniserad invandringspolitik med hänvisning till fördragets bestämmelser om rätt till inresa och bosättning på medlemsstaternas territorium för medborgare i tredjeland.
- (4) Behovet av att harmonisera utformningen av sådana uppehållstillstånd som utfärdas till medborgare i tredjeland bekräftas i rådets gemensamma åtgärd 97/11/RIF ⁽⁴⁾ av den 16 december 1996, om en enhetlig modell för uppehållstillstånd. Följaktligen bör gemensam åtgärd 97/11/RIF ersättas av en gemenskapsrättsakt.
- (5) Det är viktigt att det enhetligt utformade uppehållstillståndet innehåller alla nödvändiga uppgifter och uppfyller mycket höga tekniska krav, särskilt i fråga om

garantier mot hel- och delforfalskningar. Detta kommer att bidra till förebyggande och bekämpning av olaglig invandring och bosättning. Handlingen bör också vara utformad så att den kan användas av samtliga medlemsstater och innefatta harmoniserade säkerhetsdetaljer som är allmänt igenkännliga och kan uppfattas med blotta ögat.

- (6) För att förbättra skyddet av uppehållstillstånd mot hel- eller delforfalskningar undersöker medlemsstaterna och kommissionen med jämna mellanrum, allteftersom den tekniska utvecklingen fortskrider, vilka ändringar som skall göras i de säkerhetsegenskaper som utgör en del av tillståndet, särskilt när det gäller införande och användning av nya biometriskas egenskaper och metoder.
- (7) I denna förordning fastställs endast de specifikationer som inte är av konfidentiell art. Dessa specifikationer bör kompletteras med ytterligare specifikationer som skall förbli hemliga för att förebygga risken för hel- och delforfalskningar och som inte får innefatta personuppgifter eller hänvisning till sådana. Kommissionen bör ges behörighet att anta dessa ytterligare specifikationer, biträdd av den kommitté som inrättats genom artikel 6 i rådets förordning (EG) nr 1683/95 av den 29 maj 1995 om en enhetlig utformning av visumhandlingar. ⁽⁵⁾ Det är i detta avseende viktigt att se till att sambandet med uppehållstillstånden enligt rådets beslut av den 17 december 1997 och av den 8 juni 2001 inte går förlorat.
- (8) För att undvika att uppgifterna i fråga sprids till fler personer än nödvändigt är det också viktigt att varje medlemsstat utser endast ett organ för tryckningen av det enhetligt utformade uppehållstillståndet, dock utan att hinder föreligger för att vid behov kunna ersätta organet med ett annat organ. Av säkerhetsskäl bör varje medlemsstat underrätta kommissionen och de övriga medlemsstaterna om det behöriga organets namn.

⁽¹⁾ EGT C 180 E, 26.6.2001, s. 304.⁽²⁾ Yttrandet avgivet den 12 december 2001 (ännu inte offentliggjort i EGT).⁽³⁾ EGT C 19, 23.1.1999, s. 1.⁽⁴⁾ EGT L 7, 10.1.1997, s. 1.⁽⁵⁾ EGT L 164, 14.7.1995, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 334/2002 (EGT L 53, 23.2.2002, s. 7).

- (9) Medlemsstaterna bör i samråd med kommissionen genomföra de åtgärder som krävs för att säkerställa att den skyddsnivå som avses i bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter upprätthålls vid behandlingen av personuppgifter⁽¹⁾.
- (10) De åtgärder som krävs för att genomföra denna förordning bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁽²⁾.
- (11) Denna förordning påverkar inte medlemsstaternas behörighet att erkänna stater eller territoriella enheter och sådana pass och rese- och identitetshandlingar som utfärdats av deras myndigheter.
- (12) Enligt artiklarna 1 och 2 i protokollet om Danmarks ställning, fogat till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som därför inte är bindande för eller tillämplig i Danmark. Eftersom denna förordning syftar till utbyggnad av Schengenregelverket enligt bestämmelserna i avdelning IV tredje delen i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, skall Danmark, i enlighet med artikel 5 i det nämnda protokollet, inom en tid av sex månader efter det att rådet har antagit denna förordning besluta huruvida landet skall genomföra förordningen i sin nationella lagstiftning.
- (13) När det gäller Republiken Island och Konungariket Norge är denna förordning en utveckling av bestämmelserna i Schengenregelverket, vilken omfattas av området viseringar i artikel 1 B i rådets beslut 1999/437/EG av den 17 maj 1999 om vissa tillämpningsföreskrifter för det avtal som har ingåtts mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa båda staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket⁽³⁾.
- (14) I enlighet med artikel 3 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning som fogas till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen meddelade Förenade kungariket i ett brev av den 3 juli 2001 att Förenade kungariket önskar delta i beslutet om och tillämpningen av denna förordning.
- (15) Irland deltar i enlighet med artikel 1 i det ovannämnda protokollet inte i antagandet av denna förordning. Till följd härav, och om inte annat följer av artikel 4 i det

nämnda protokollet, skall bestämmelserna i denna förordning inte tillämpas på Irland.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Uppehållstillstånd som utfärdas av medlemsstaterna till medborgare i tredjeland skall vara enhetligt utformade och ha plats för de uppgifter som anges i bilagan. Den enhetligt utformade handlingen kan bestå av ett klistermärke eller en separat handling. Varje medlemsstat får i avsett fält i den enhetligt utformade handlingen föra in uppgifter som är av betydelse när det gäller typen av tillstånd och den berörda personens rättsliga ställning, i synnerhet uppgifter om huruvida personen har tillstånd att arbeta eller inte.

2. I denna förordning avses med

- a) *uppehållstillstånd*: varje tillstånd som utfärdas av myndigheterna i en medlemsstat och som ger en medborgare i tredjeland rätt att lagligen vistas på dess territorium, med undantag av
- i) viseringar,
 - ii) tillstånd utfärdade i avvaktan på att en ansökan om uppehållstillstånd eller asyl behandlas,
 - iii) tillstånd utfärdade för en vistelse som inte överstiger sex månader, av medlemsstater som inte tillämpar artikel 21 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna⁽⁴⁾.
- b) *medborgare i tredjeland*: envar som inte är unionsmedborgare enligt artikel 17.1 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Artikel 2

1. Kompletterande tekniska specifikationer för det enhetligt utformade uppehållstillståndet skall fastställas enligt förfarandet i artikel 7.2 i fråga om

- a) kompletterande säkerhetsdetaljer och säkerhetskrav, däribland strängare normer i syfte att förebygga risken för hel- och delförfalskning,
- b) tekniska förfaranden och närmare föreskrifter avseende ifyllandet av det enhetligt utformade uppehållstillståndet,
- c) övriga föreskrifter avseende ifyllandet av det enhetligt utformade uppehållstillståndet.

2. Det enhetligt utformade uppehållstillståndets färger får ändras i enlighet med förfarandet i artikel 7.2.

⁽¹⁾ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

⁽³⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 31.

⁽⁴⁾ EGT L 239, 22.9.2000, s. 19.

Artikel 3

De specifikationer som avses i artikel 2 skall vara av konfidentiell art och får inte offentliggöras. De skall enbart meddelas de organ som medlemsstaterna utsett för tryckningen och personer med vederbörligt tillstånd från en medlemsstat eller kommissionen.

Varje medlemsstat skall utse ett enda organ som skall ansvara för tryckningen av det enhetligt utformade uppehållstillståndet. Namnet på detta organ skall anmälas till kommissionen och de övriga medlemsstaterna. Två eller flera medlemsstater får utse samma organ. Varje medlemsstat skall ha fortsatt möjlighet att ersätta organet med ett annat organ. Den skall underrätta kommissionen och övriga medlemsstater om detta.

Artikel 4

Utan hinder av bestämmelserna om skydd av uppgifter skall den som fått ett uppehållstillstånd utfärdat ha rätt att kontrollera de personuppgifter som införts på detta tillstånd och vid behov låta rätta eller stryka dessa.

Upphållstillståndet får inte innehålla några uppgifter i maskinläsbar form, utom i de fall som avses i bilagan till denna förordning eller när dessa uppgifter återfinns i den motsvarande resehandling.

Artikel 5

Denna förordning skall inte tillämpas på medborgare i tredjeland som är

- sådana familjemedlemmar till unionsmedborgare som utövar sin rätt till fri rörlighet,
- medborgare i en sådan medlemsstat i Europeiska frihandels-sammanslutningen som är part i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och deras familjemedlemmar när de utövar sin rätt till fri rörlighet i enlighet med det avtalet, eller
- medborgare i tredjeland undantagna från skyldigheten att inneha visering och med tillstånd att vistas i en medlemsstat i mindre än tre månader.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Utfärdad i Luxemburg den 13 juni 2002.

Artikel 6

De åtgärder som krävs för att genomföra denna förordning skall antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet i artikel 7.2.

Artikel 7

1. Kommissionen skall biträdas av den kommitté som inrättats genom artikel 6.2 i förordning (EG) nr 1683/95.

2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 5 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas.

Den tid som avses i artikel 5.6 i beslut 1999/468/EG skall vara två månader.

3. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning

Artikel 8

Den här förordningen påverkar inte medlemsstaternas behörighet att erkänna stater eller territoriella enheter och sådana pass och rese- eller identitetshandlingar som utfärdats av deras myndigheter.

Artikel 9

Medlemsstaterna skall utfärda det enhetligt utformade uppehållstillstånd som definieras i artikel 1 inom ett år efter det att de kompletterande säkerhetsdetaljer och säkerhetskrav som avses i artikel 2.1 a antagits.

Från den tidpunkten skall denna förordning ersätta gemensam åtgärd 97/11/RIF i de berörda medlemsstaterna.

Fotografiet i form av ett klistermärke enligt punkt 14 i bilagan om uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland skall införas senast fem år efter antagandet av de tekniska specifikationer som föreskrivs i artikel 2 för antagandet av denna åtgärd.

Redan utfärdade tillstånd skall dock fortsätta att vara giltiga även efter det att de enhetligt utformade uppehållstillstånden införts, om inte den berörda medlemsstaten beslutar annorlunda.

Artikel 10

Denna förordning träder i kraft samma dag som den offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

På rådets vägnar

M. RAJOY BREY

Ordförande

BILAGA

(a) Beskrivning

Uppehållstillståndet skall utformas antingen som ett klistermärke, om möjligt i ID 2-format, eller som en separat handling av ID 1- eller ID 2-format. Det skall grundas på specifikationerna i internationella civila luftfartsorganisationens (ICAO) dokument om maskinläsbara viseringar (del 2 i dokument 9303) eller maskinläsbara resehandlingar (kort) (del 3 av dokument 9303). Det skall omfatta följande rubriker:

1. I detta fält skall titeln på dokumentet (Uppehållstillstånd) anges på den utfärdande medlemsstatens officiella språk (*).
2. I detta fält skall dokumentets nummer (som skall vara skyddat genom särskilda säkerhetsanordningar och inledas med en identifierande bokstav) anges.
- 3.1. Namn: Här skall efternamn och samtliga förnamn anges i nämnd ordning (*).
- 4.2. "Giltigt t.o.m.": Här skall det finnas en uppgift om den sista giltighetsdagen eller i förekommande fall ett ord som anger obegränsad giltighet.
- 5.3. Ort för utfärdande och första giltighetsdag: Det skall här anges ort för uppehållstillståndets utfärdande och första giltighetsdag för detta (*).
- 6.4. Typ av tillstånd: Det skall här specificeras exakt vilken typ av uppehållstillstånd som medlemsstaten har utfärdat till medborgaren i tredjeland (*). Ett tillstånd för familjemedlem till en medborgare i Europeiska unionen som inte har utövat sin rätt till fri rörlighet skall innehålla ordet "familjemedlem".
- 7.5.-9. Anmärkningar: Medlemsstaterna får lägga till sådana detaljuppgifter och anmärkningar för användning inom landet som är nödvändiga med hänsyn till de nationella bestämmelserna om medborgare i tredje land, i synnerhet upplysningar om arbetstillstånd (*).
8. Datum, namnteckning, tillstånd: Den utfärdande myndigheten får vid behov här placera sin namnteckning och stämpel och/eller kräva innehavarens namnteckning i detta fält.
9. Medlemsstaten skall här låta avbilda sitt nationella emblem som ett särdrag för uppehållstillståndet och som garanti för dess nationella ursprung.
10. Detta fält är avsett för maskinläsning. Detta läsbara fält skall utformas enligt ICAO:s riktlinjer.
11. Detta fält skall innehålla en tryckt text som unikt identifierar den berörda medlemsstaten. Texten får inte påverka det maskinläsbara fältets tekniska komponenter.
12. Detta fält skall innehålla en metalliserad latent bild med medlemsstatens landskod, om ett klistermärke används.
13. Detta fält är avsett för ett optiskt variabelt märke (OVD: Optically Variable Device) som erbjuder en kvalitet avseende identifikation och säkerhet som inte är lägre än hos den anordning som används i den nuvarande enhetliga utformningen av viseringar.
14. Om uppehållstillståndet utgörs av en separat handling skall ett väliknande fotografi anbringas i detta fält och säkras genom kortets struktur eller av ett säkerhetskikt i form av varmlaminat, där det optiskt variabla märket ingår.
Om uppehållstillståndet utgörs av ett klistermärke, skall detta fält innehålla ett fotografi som framställts enligt höga säkerhetskrav.
15. Om det rör sig om en separat handling skall följande kompletterande uppgifter anges på baksidan:
 - Födelsedatum och födelseort (*).
 - Nationalitet (*).
 - Kön (*).
 - Anmärkningar (*).
 Här kan även innehavarens adress anges (*).

(b) Färg och tryckmetod

Medlemsstaterna skall fastställa färg och tryckmetod enligt den enhetligt utformade handlingen i denna bilaga och de tekniska specifikationer som skall fastställas enligt artikel 2 i denna förordning.

(*) När uppgifterna lämnas på ett officiellt språk med annat alfabet än det latinska skall de även translitteras till latinskt alfabet.

(c) Material

Det papper som används i de delar av uppehållstillståndet som innehåller personuppgifter eller andra uppgifter måste uppfylla följande minimikrav:

- Inga optiska blekmedel.
- Dubbelverkande vattenmärke.
- Säkerhetsreagenser som skydd mot försök till kemisk radering.
- Färgade fibrer (delvis synliga, delvis fluorescerande i ultraviolett belysning).
- Planschetter som är fluorescerande i ultraviolett ljus.

Om uppehållstillståndet består av ett klistermärke bortfaller vattenmärket.

Om ett kort för personuppgifter helt består av plast, är det i allmänhet inte möjligt att anbringa äkthetskännetecken för papper. Avsaknaden av dessa kännetecken på materialet måste kompenseras genom åtgärder i fråga om tryckningen, genom användning av optiskt variabla märken (OVD) eller en utfärdandemetod som är strängare än nedanstående minimistandarder. Materialets viktigaste säkerhetsanordningar skall ha en enhetlig utformning.

(d) Tryckmetod

Följande tryckmetoder skall användas:

- Bottenmönster:
 - Tvåfärgat utformade guillocher.
 - Irisinfärgning som är fluorescerande i ultraviolett ljus.
 - Övertryck som är fluorescerande i ultraviolett ljus.
 - Motiv med effektivt skydd mot hel- och delförfälskningar.
 - Användning av reagensfärger på papperskort och klistermärken.

Kortets framsida måste utformas så att den kan skiljas från baksidan.

— Formulärtryck:

Med integrerad mikroskrift (om sådan inte redan ingår i bottenmönstret).

— Numrering:

Tryckt (om möjligt med särskild utformning av siffrorna eller med särskilt typsnitt och i ultraviolett ljus fluorescerande tryckfärg) eller, på kort, integrerade enligt samma teknik som används för att skriva in uppgifterna. Om ett klistermärke används skall numreringen tryckas med fluorescerande tryckfärg och särskilt utformade siffror.

Om klistermärken används, skall även en latent bild i djuptryck med mikroskrift och optiskt variabel tryckfärg användas. I kort helt i plast bör det även integreras kompletterande optiskt variabla kännetecken, genom användning åtminstone av optiskt variabel tryckfärg eller likvärdiga förfaranden. De viktigaste säkerhetsanordningarna i trycket skall ha en enhetlig utformning.

(e) Skydd mot fotokopiering

På klistermärket eller framsidan av uppehållstillståndets kort skall optiskt variabla märken (OVD) användas som ger en kvalitet avseende identifikation och säkerhet som inte är lägre än hos den anordning som används i den nuvarande enhetliga utformningen av viseringar. Dessa OVD är integrerade i kortets struktur, i varmlaminatet eller som OVD-overlay eller, på klistermärken, som metalliserat OVD (övertryckt med djuptryck).

(f) Utfärdande

För att kunna garantera ett skydd av uppgifterna mot försök till hel- och delförfälskning kommer det i framtiden att vara nödvändigt att integrera personuppgifterna, inbegripet fotografiet och innehavarens namnteckning, samt andra väsentliga uppgifter i handlingens grundmaterial. Konventionella metoder för att fästa fotografiet skall inte få komma i fråga.

Följande metoder för utfärdande får användas:

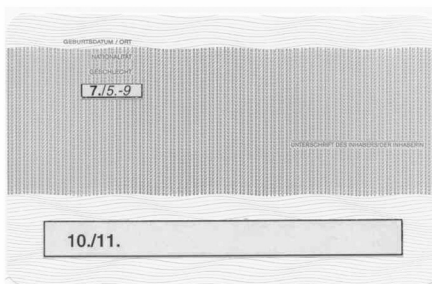
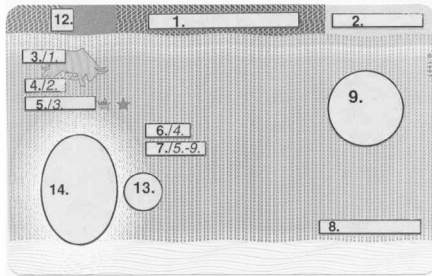
- Lasertryck.
- Värmeöverföringsteknik.
- Bläckstråletryck.
- Fotografiska metoder.
- Lasergraving.

För att i tillräckligt hög grad skydda personuppgifterna mot ändringsförsök, skall varmlaminering med OVD-säkerhetslaminat vara obligatoriskt vid lasertryck, värmeöverföringsteknik och fotografiska metoder. För uppehållstillstånd i form av kort skall detta föreskrivas även vid användning av bläckstråletryck. När uppehållstillstånd i form av klistermärken anbringas är det inte möjligt att upprepade gånger varmlaminera reshandlingen, och därför är bläckstråletryck den enda tänkbara framställningsmetoden för klistermärken. Lasergraving skall användas för plastkort (kort som helt eller delvis består av plast).

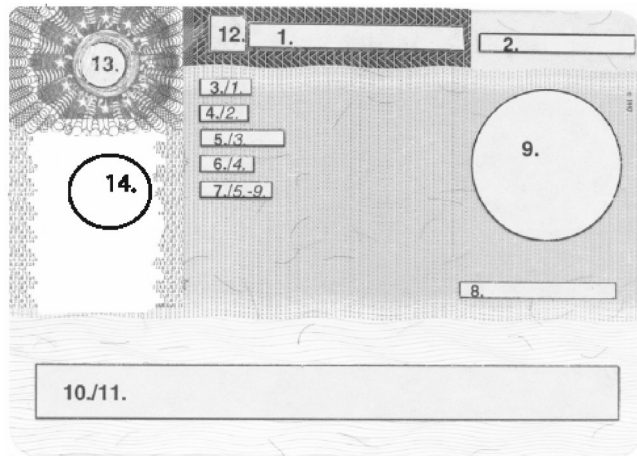
- (g) I fråga om leden c, d och e har medlemsstaterna möjlighet att använda ytterligare säkerhetsanordningar, under förutsättning att de är förenliga med beslut som redan fattats i dessa frågor.

De tekniska kraven och säkerhetsanordningarna skall uppfylla kraven och specifikationerna i förordning (EG) nr 1683/95 om en enhetlig utformning av visumhandlingar.

Upphållstillstånd för medborgare i tredjeland i form av kort

Uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland i form av klistermärke

I

(Rättsakter som antagits i enlighet med EG- och Euratomfördragen och som ska offentliggöras)

FÖRORDNINGAR

RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 380/2008

av den 18 april 2008

om ändring av förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

(4) Dessutom tillämpar en stor majoritet av medlemsstaterna principen om en person ett dokument, vilket höjer säkerheten ytterligare. Det bör undersökas om denna princip bör göras obligatorisk.

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 63.3 a,

(5) Vid mötet i Thessaloniki den 19 och 20 juni 2003 betonade Europeiska rådet att det behövs en enhetlig strategi inom EU för biometrisk kännetecken eller biometrisk data, vilket skulle resultera i harmoniserade lösningar i fråga om tredjelandsmedborgares handlingar, EU-medborgares pass och informationssystem.

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽¹⁾, och

(6) Användningen av ny teknik, såsom e-förvaltning och digital signatur för tillgång till e-tjänster, bör underlättas genom att medlemsstaterna ges möjlighet att använda det lagringsmedium som används för införlivandet av biometrisk kännetecken eller ett ytterligare lagringsmedium för detta syfte i uppehållstillstånd.

av följande skäl:

(1) Syftet med Amsterdamfördraget är att gradvis upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Fördraget ger också kommissionen initiativrätt för att kunna vidta relevanta åtgärder för en harmoniserad invandringspolitik.

(7) Syftet med denna förordning är enbart att fastställa de säkerhetsdetaljer och biometrisk kännetecken som ska användas av medlemsstaterna i ett enhetligt utformat uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare.

(2) Det är viktigt att de enhetligt utformade uppehållstillstånden innehåller alla nödvändiga uppgifter och uppfyller mycket höga tekniska krav, främst för att förhindra hel- och delförfalskningar. Detta kommer att bidra till att förebygga och beivra olaglig invandring och bosättning. De måste även kunna användas av samtliga medlemsstater.

(8) I denna förordning fastställs endast specifikationer som inte är sekretessbelagda. Specifikationerna bör kompletteras med ytterligare specifikationer, som kan vara sekretessbelagda för att förhindra hel- och delförfalskningar och inte får omfatta personuppgifter eller hänvisningar till sådana uppgifter. Kommissionen bör vara behörig att anta sådana ytterligare specifikationer och bör biträdas av den kommitté som inrättats genom artikel 6 i rådets förordning (EG) nr 1683/95 av den 29 maj 1995 om en enhetlig utformning av visumhandlingar ⁽²⁾.

(3) Införandet av biometrisk kännetecken är ett viktigt steg i arbetet med att införa nya element, vilket skapar en tillförlitligare koppling mellan innehavaren och uppehållstillståndet och är ett viktigt bidrag till målsättningen att uppehållstillstånd ska vara skyddade mot bedräglig användning. Specifikationerna i del 3 av Internationella civila luftfartsorganisationens (ICAO) dokument nr 9303 om maskinellt läsbara officiella handlingar av format 1 och 2 bör beaktas.

⁽²⁾ EGT L 164, 14.7.1995, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 1791/2006 (EUT L 363, 20.12.2006, s. 1).

⁽¹⁾ Yttrandet avgivet den 20 juni 2007 (ännu ej offentliggjort i EUT).

- (9) De personuppgifter som ska behandlas i samband med de enhetligt utformade uppehållstillstånden omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter⁽¹⁾. Det måste säkerställas att inga andra uppgifter lagras i de enhetligt utformade uppehållstillstånden än vad som anges i rådets förordning (EG) nr 1030/2002⁽²⁾, dess bilaga eller i relevant resehandling.
- (10) I enlighet med proportionalitetsprincipen är det, för att uppnå huvudmålet att införa biometriskt kännetecken i driftskompatibla format, nödvändigt och lämpligt att fastställa regler för samtliga medlemsstater som tillämpar Schengenkonventionen. I enlighet med artikel 5 tredje stycket i fördraget går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (11) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i det till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen fogade protokollet om Danmarks ställning deltar inte Danmark i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämpligt i Danmark. Eftersom denna förordning bygger på Schengenregelverket enligt bestämmelserna i avdelning IV i tredje delen av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, bör Danmark, i enlighet med artikel 5 i nämnda protokoll, inom en tid av sex månader efter det att rådet har antagit denna förordning besluta huruvida landet ska genomföra den i sin nationella lagstiftning.
- (12) När det gäller Island och Norge utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket⁽³⁾, en utveckling av bestämmelser i Schengenregelverket vilka omfattas av det område som avses i artikel 1.C i rådets beslut 1999/437/EG om vissa tillämpningsföreskrifter för det avtalet⁽⁴⁾.
- (13) I enlighet med artikel 3 i det till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen fogade protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning har Förenade kungariket, i ett brev av den 29 december 2003, meddelat sin önskan att delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.

- (14) I enlighet med artikel 3 i det till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen fogade protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, har Irland, genom skrivelse av den 19 december 2003, meddelat sin önskan att delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.
- (15) När det gäller Schweiz innebär denna förordning en utveckling av bestämmelserna i Schengenregelverket i den mening som avses i avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket. Dessa bestämmelser ingår i det område som avses i artikel 1.C i beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 4.1 i rådets beslut 2004/860/EG⁽⁵⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Förordning (EG) nr 1030/2002 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 1 ska andra meningen ersättas med följande:

”Upphållstillstånd till medborgare i tredjeland ska utfärdas som en separat handling i ID 1- eller ID 2-format.”

b) Punkt 2a ska ändras på följande sätt:

i) Led ii ska ersättas med följande:

”ii) Tillstånd utfärdade i avvaktan på att en asylansökan, en ansökan om uppehållstillstånd eller en ansökan om förlängning av detta behandlas.”

ii) Följande led ska läggas till:

”iia) Tillstånd utfärdade under exceptionella omständigheter för en förlängning av den tillåtna vistelsen med högst en månad.”

⁽¹⁾ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31. Direktivet ändrat genom förordning (EG) nr 1882/2003 (EUT L 284, 31.10.2003, s. 1).

⁽²⁾ EGT L 157, 15.6.2002, s. 1.

⁽³⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 36.

⁽⁴⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 31.

⁽⁵⁾ Rådets beslut 2004/860/EG av den 25 oktober 2004 om under-tecknande på Europeiska gemenskapens vägnar och provisorisk tillämpning av vissa bestämmelser i avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EUT L 370, 17.12.2004, s. 78).

2. I artikel 2.1 ska följande led läggas till:

"d) tekniska specifikationer för lagringsmediet för de biometriska kännetecknen och deras säkerhet, inklusive förhindrande av obehörig åtkomst,

e) kvalitetskrav och gemensamma standarder för ansiktsbilderna och fingeravtrycksbilderna,

f) en uttömmande förteckning över kompletterande nationella säkerhetsdetaljer som kan läggas till av medlemsstaterna i enlighet med led h i bilagan."

3. I artikel 3 ska första stycket ersättas med följande:

"I enlighet med förfarandet i artikel 7.2 får det beslutas att de specifikationer som avses i artikel 2 ska vara sekretessbelagda och inte får offentliggöras. I sådana fall ska de vara tillgängliga endast för de organ som medlemsstaterna har utsett att ansvara för tryckning och för personer som vederbörligen har bemyndigats av en medlemsstat eller av kommissionen."

4. I artikel 4 ska andra stycket ersättas med följande:

"Uppehållstillståndet eller det lagringsmedium för uppehållstillstånd som avses i artikel 4a får inte innehålla några uppgifter i maskinläsbar form, om det inte föreskrivs i denna förordning, eller i bilagan till denna, eller anges i den motsvarande resehandlingen av den utfärdande medlemsstaten enligt dess nationella lagstiftning. Medlemsstaterna får vidare lagra uppgifter för e-tjänster såsom e-förvaltning och e-handel samt kompletterande bestämmelser relaterade till uppehållstillståndet i ett av de chip som avses i punkt 16 i bilagan. Alla nationella uppgifter ska dock på ett logiskt sätt vara åtskilda från de biometriska uppgifter som avses i artikel 4a.

Vid tillämpningen av denna förordning får de biometriska kännetecknen i uppehållstillstånd endast användas för att kontrollera

a) handlingens autenticitet,

b) innehavarens identitet genom direkt tillgängliga jämförbara kännetecken, när uppvisande av uppehållstillstånd krävs enligt nationell lagstiftning."

5. Följande artiklar ska införas:

"Artikel 4a

Det enhetligt utformade uppehållstillståndet ska innefatta ett lagringsmedium som innehåller en ansiktsbild och två finger-

avtrycksbilder av innehavaren, båda i driftskompatibla format. Uppgifterna ska säkras, och lagringsmediet ska ha tillräcklig kapacitet för att det ska vara möjligt att garantera uppgifternas integritet, autenticitet och sekretess.

Artikel 4b

För tillämpningen av denna förordning ska medlemsstaterna samla in biometriska kännetecken bestående av ansiktsbild och två fingeravtryck från tredjelandsmedborgare.

Förfarandet ska fastställas i enlighet med de nationella rutinerna i den berörda medlemsstaten och med de säkerhetsföreskrifter som fastställs i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt Förenade nationernas konvention om barnets rättigheter.

Följande biometriska kännetecken ska samlas in:

— Ett fotografi som tillhandahålls av den sökande eller har tagits vid ansökningstillfället.

— Två platta fingeravtryck som tagits digitalt.

De tekniska specifikationerna för insamlingen av biometriska kännetecken ska fastställas i enlighet med förfarandet i artikel 7.2 samt med ICAO:s normer och de tekniska specifikationerna för pass som medlemsstaterna utfärdar för sina medborgare enligt rådets förordning (EG) nr 2252/2004 av den 13 december 2004 om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resehandlingar som utfärdas av medlemsstaterna (*)

Fingeravtryck ska tas från och med sex års ålder.

Personer för vilka fingeravtryckstagning är fysiskt omöjlig ska undantas från kravet att lämna fingeravtryck.

(*) EUT L 385, 29.12.2004, s. 1."

6. Följande artikel ska införas:

"Artikel 5a

Om medlemsstaterna använder den enhetliga modellen för andra ändamål än de som omfattas av denna förordning ska lämpliga åtgärder vidtas för att se till att ingen förväxling är möjlig med det uppehållstillstånd som avses i artikel 1 och att ändamålet är tydligt angivet på kortet."

7. I artikel 9 ska tredje stycket ersättas med följande:

"Lagringen av ansiktsbilder som primärt biometriskt kännetecken och lagringen av de två fingeravtrycksbilderna ska genomföras senast två respektive tre år efter det att de tekniska åtgärder som avses i artikel 2.1 d och e vidtagits.

Under en övergångsperiod på två år efter antagandet av de första tekniska specifikationer för ansiktsbild som avses i tredje stycket i denna artikel får uppehållstillståndet fortsatt utfärdas i form av ett klistermärke."

8. Bilagan ska ändras i enlighet med bilaga 1 till denna förordning.

Giltighetstiden för redan utfärdade uppehållstillstånd ska dock inte påverkas av genomförandet av denna förordning, såvida inte den berörda medlemsstaten beslutar något annat.

Artikel 2

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Luxemburg den 18 april 2008.

På rådets vägnar

D. MATE

Ordförande

BILAGA I

Bilagan till förordning (EG) nr 1030/2002 ska ändras på följande sätt:

1. Led a ska ändras på följande sätt:

1. Första stycket ska ersättas med följande:

"Uppehållstillståndet, inklusive biometriska kännetecken, ska utformas som en separat handling i ID 1- eller ID 2-format. Det ska använda specifikationerna i Internationella civila luftfartsorganisationens (ICAO) dokument om maskinläsbara viseringar (del 2 av dokument 9303) eller maskinläsbara resehandlingar (kort) (del 3 av dokument 9303). Uppehållstillstånd i form av ett klistermärke får endast utfärdas upp till två år efter antagandet av de tekniska specifikationer som avses i artikel 9 tredje stycket. Uppehållstillståndet ska omfatta följande rubriker:"

2. I punkt 2 ska den avslutande delen av uttrycket inom parentes "och inledas med en identifierande bokstav" utgå.

3. Andra meningen i punkt 6.4 ska lyda på följande sätt:

"Ett tillstånd för en familjemedlem till en medborgare i Europeiska unionen som inte har utövat sin rätt till fri rörlighet skall innehålla ordet 'familjemedlem'. I fråga om personer som omfattas av artikel 3.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier (*) får medlemsstaterna föra in 'person som omfattas av artikel 3.2 i direktiv 2004/38/EG'.

(*) EUT L 158, 30.4.2004, s. 77. Rättad i EUT L 229, 29.6.2004, s. 35."

4. Följande punkt ska införas:

"8a. Beteckningen på den handling som avses i 1 kan också upprepas utmed nedre kanten av kortet på ytterligare två språk. De rubriker som avses i 2–8 bör anges på den utfärdande medlemsstatens språk. Den utfärdande medlemsstaten kan lägga till ett annat officiellt språk vid Europeiska unionens institutioner, antingen på samma rad eller på raden under på sammanlagt högst två språk."

5. Punkt 11 ska ha följande lydelse:

"11. Detta fält ska innehålla en tryckt text i bottenmönstret som identifierar den utfärdande medlemsstaten. Texten får inte påverka det maskinläsbara fältets tekniska komponenter."

6. Följande nya punkter ska läggas till:

"16. Ett RF-chip ska användas som lagringsmedium i enlighet med artikel 4a. Medlemsstaterna får föra in uppgifter på detta chip eller i uppehållstillståndet föra in ett chip med dubbla gränssnitt eller ett separat kontaktchip för nationellt bruk, vilket ska placeras på baksidan av kortet i överensstämmelse med ISO-standarderna och inte på något sätt störa RF-chippet.

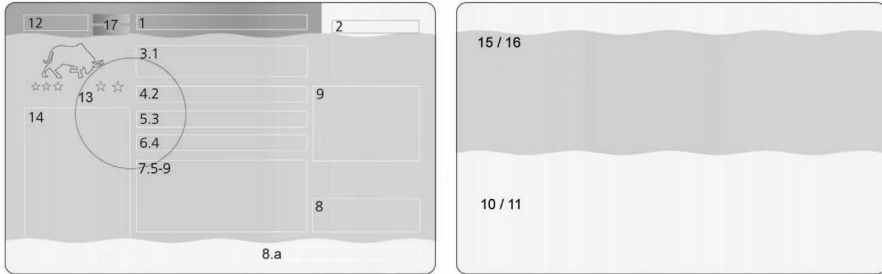
17. ICAOs symbol för en maskinläsbar resehandling med kontaktlöst mikrochip (e-MRTD)."

2. Följande led ska införas:

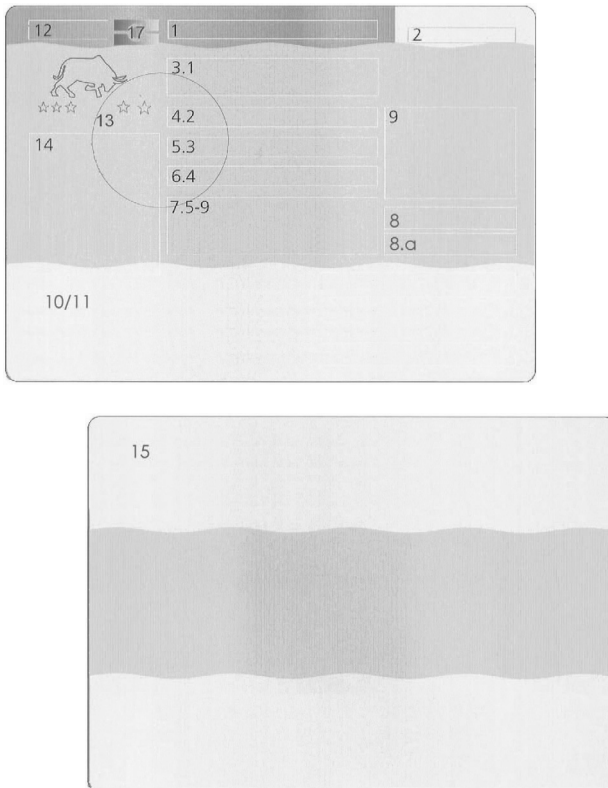
"h) Medlemsstaterna kan också införa kompletterande nationella säkerhetsdetaljer, förutsatt att de ingår i den förteckning som upprättas enligt artikel 2.1 f i denna förordning och att de överensstämmer med det harmoniserade utseendet av följande modeller och att de enhetliga säkerhetsdetaljernas effektivitet inte minskas."

3. Följande modeller ska införas:

”Uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare vilket innefattar biometriskt kännetecken i ID 1-format

Uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare vilket innefattar biometriskt kännetecken i ID 2-format

BILAGA II

Uttalande som ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning* när förordningen offentliggörs:

”Till artikel 1.1 b:

Rådet uppmanar kommissionen att undersöka vilket som är det lämpligaste och mest proportionerliga sättet att införa harmoniserade säkerhetsdetaljer för de uppehållstillstånd som avses i artikel 1.2 a ii och iii.”

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2017/1954

av den 25 oktober 2017

om ändring av rådets förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 79.2 a,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

- (1) I rådets förordning (EG) nr 1030/2002 ⁽²⁾ fastställs en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare.
- (2) Den nuvarande enhetliga utformningen av uppehållstillstånd, som har använts under 20 år, betraktas inte längre som säker på grund av de allvariga fall av efterbildningar och bedrägerier som förekommit.
- (3) Följaktligen behövs det en ny gemensam utformning av uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare, med modernare säkerhetsdetaljer som gör uppehållstillstånden säkrare och förhindrar förfalskningar.
- (4) Tredjelandsmedborgare som innehar ett giltigt uppehållstillstånd som utfärdats med den enhetliga utformningen av en av de medlemsstater som tillämpar Schengenregelverket fullt ut har rätt att röra sig fritt under högst 90 dagar inom Schengenområdet, förutsatt att de uppfyller de inresevillkor som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 ⁽³⁾ (kodex om Schengengränserna).
- (5) I unionslagstiftning om tredjelandsmedborgares inresa och vistelse fastställs ordningar som medger ytterligare rättigheter när det gäller rörlighet, med särskilda villkor för inresa och vistelse i medlemsstater som är bundna av det regelverket. Upphållstillstånd som utfärdats i enlighet med den lagstiftningen använder den enhetliga utformning som föreskrivs i förordning (EG) nr 1030/2002. För att behöriga myndigheter ska kunna identifiera tredjelandsmedborgare som kan beviljas dessa särskilda rättigheter när det gäller rörlighet är det viktigt att sådana relevanta uppgifter som "forskare", "studerande" eller "person som är föremål för företagsintern förflyttning" klart framgår av de aktuella uppehållstillstånden i enlighet med relevant unionslagstiftning.
- (6) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark. Eftersom denna förordning är en utveckling av Schengenregelverket ska Danmark, i enlighet med artikel 4 i det protokollet, inom sex månader efter det att rådet har beslutat om denna förordning, besluta huruvida landet ska genomföra denna förordning i sin nationella lagstiftning.
- (7) I enlighet med artiklarna 1, 2 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar dessa medlemsstater inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på dem.
- (8) Denna förordning utgör en akt som utvecklar Schengenregelverket eller som på annat sätt har samband med detta i den mening som avses i artikel 3.1 i 2003 års anslutningsakt, artikel 4.1 i 2005 års anslutningsakt respektive artikel 4.1 i 2011 års anslutningsakt.

⁽¹⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 13 september 2017 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 9 oktober 2017.

⁽²⁾ Rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland (EGT L 157, 15.6.2002, s. 1).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) (EUT L 77, 23.3.2016, s. 1).

- (9) När det gäller Island och Norge utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket ⁽¹⁾, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1.B i rådets beslut 1999/437/EG ⁽²⁾.
- (10) När det gäller Schweiz utgör denna förordning, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket ⁽³⁾, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1.B i beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2008/146/EG ⁽⁴⁾.
- (11) När det gäller Liechtenstein utgör denna förordning, i enlighet med protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket ⁽⁵⁾, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1.B i beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2011/350/EU ⁽⁶⁾.
- (12) För att medlemsstaterna ska kunna förbruka befintliga lager av uppehållstillstånd bör en övergångsperiod fastställas under vilken medlemsstaterna kan fortsätta att använda de gamla uppehållstillstånden.
- (13) Förordning (EG) nr 1030/2002 bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Bilagan till förordning (EG) nr 1030/2002 ska ersättas med bilderna och texten i bilagan till den här förordningen.

Artikel 2

Upphållstillstånd som överensstämmer med specifikationerna i bilagan till förordning (EG) nr 1030/2002, vilka är tillämpliga till och med det datum som avses i artikel 3 andra stycket i den här förordningen, får utfärdas under de sex månader som följer på det datumet.

Artikel 3

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Medlemsstaterna ska tillämpa denna förordning senast 15 månader efter antagandet av de kompletterande tekniska specifikationer som avses i artikel 2 i förordning (EG) nr 1030/2002.

⁽¹⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 36.

⁽²⁾ Rådets beslut 1999/437/EG av den 17 maj 1999 om vissa tillämpningsföreskrifter för det avtal som har ingåtts mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa båda staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EGT L 176, 10.7.1999, s. 31).

⁽³⁾ EUTL 53, 27.2.2008, s. 52.

⁽⁴⁾ Rådets beslut 2008/146/EG av den 28 januari 2008 om ingående på Europeiska gemenskapens vägnar av avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EUTL 53, 27.2.2008, s. 1).

⁽⁵⁾ EUTL 160, 18.6.2011, s. 21.

⁽⁶⁾ Rådets beslut 2011/350/EU av den 7 mars 2011 om ingående på Europeiska unionens vägnar av protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, om avskaffande av kontroller vid de inre gränserna och om personers rörlighet (EUTL 160, 18.6.2011, s. 19).

1.11.2017

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 286/11

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Strasbourg den 25 oktober 2017.

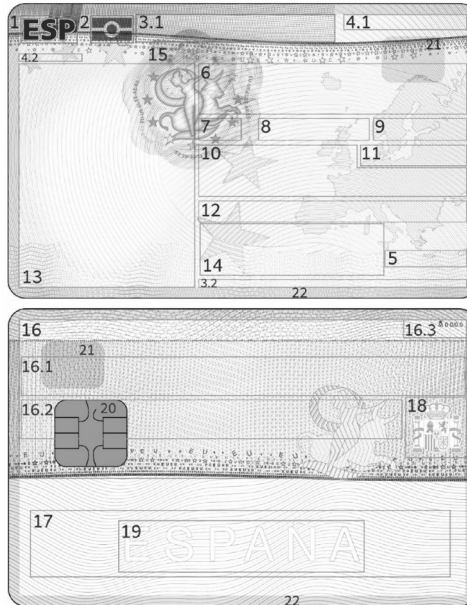
På Europaparlamentets vägnar
A. TAJANI
Ordförande

På rådets vägnar
M. MAASIKAS
Ordförande

BILAGA

"BILAGA

FRAM- OCH BAKSIDAN AV KORTET

a) Beskrivning

Uppehållstillståndet, inklusive biometriska kännetecken, ska utformas som en separat handling i ID 1-format. Det ska använda specifikationerna i Internationella civila luftfartsorganisationens (Icao) dokument om maskinläsbara resehandlingar (dokument 9303, sjunde upplagan, 2015). Uppehållstillståndet ska omfatta följande ⁽¹⁾:

Framsidan av kortet:

1. Landskoden med tre bokstäver för den utfärdande medlemsstaten i enlighet med Icaos dokument 9303 om maskinläsbara resehandlingar, integrerad i bottenmönstret.
2. Icaos symbol för en maskinläsbar resehandling med kontaktlöst mikrochip (e-MRTD-symbol), i optiskt variabel färg. Beroende på betraktningsvinkeln ska den framträda i olika färger.
- 3.1 Dokumentets titel (*Uppehållstillstånd*) ska anges på den utfärdande medlemsstatens officiella språk.
- 3.2 Uppprepning av den titel på dokumentet som avses i fält 3.1 på minst ett annat (högst två) av unionsinstitutionernas officiella språk i syfte att underlätta igenkännandet av kortet som ett uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare.
- 4.1 Dokumentets nummer.
- 4.2 Uppprepning av dokumentets nummer (med särskilda säkerhetsdetaljer).
5. Kortets åtkomstnummer (CAN).

⁽¹⁾ De rubriker som ska skrivas ut anges i de tekniska specifikationer som ska antas enligt artikel 6 i denna förordning.

Rubrikerna till uppgifterna 6–12 ska stå på den utfärdande medlemsstatens språk. Den utfärdande medlemsstaten får på samma rad lägga till ett annat av unionsinstitutionernas officiella språk, förutsatt att det blir sammanlagt högst två språk.

6. Namn: samtliga efternamn och samtliga förnamn, i nämnd ordning ⁽¹⁾.
7. Kön.
8. Medborgarskap.
9. Födelsedatum.
10. Typ av tillstånd: den typ av uppehållstillstånd som medlemsstaten har utfärdat till tredjelandsmedborgaren. Ett tillstånd för en familjemedlem till en medborgare i Europeiska unionen som inte har utövat sin rätt till fri rörlighet ska innehålla ordet "familjemedlem". För personer som omfattas av artikel 3.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG ⁽²⁾ får medlemsstaterna föra in "person som omfattas av artikel 3.2 i direktiv 2004/38/EG".
11. Den sista giltighetsdagen för dokumentet ⁽³⁾.
12. Anmärkningar: Medlemsstaterna får lägga till sådana detaljuppgifter och noteringar för användning inom landet som krävs med hänsyn till de nationella bestämmelserna om tredjelandsmedborgare, inbegripet noteringar om arbetstillstånd eller o begränsad giltighetstid för rätten att vistas i medlemsstaten ⁽⁴⁾.
13. Ett foto ska vara säkert integrerat i själva kortet och säkrat med en diffraktiv optiskt variabel säkring (DOVID).
14. Innehavarens namnteckning.
15. DOVID till skydd för fotot.

Baksidan av kortet:

16. Anmärkningar: Medlemsstaterna får lägga till sådana detaljuppgifter och noteringar för användning inom landet som krävs med hänsyn till de nationella bestämmelserna om tredjelandsmedborgare, inbegripet noteringar om arbetstillstånd ⁽⁵⁾, följt av två obligatoriska uppgifter:
 - 16.1 Utfärdandedatum, utfärdandeort/utfärdande myndighet: Datum och ort för utfärdande av uppehållstillståndet. Utfärdandeorten får om så är lämpligt ersättas med en hänvisning till den utfärdande myndigheten.
 - 16.2 Födelseort.

Uppgifterna 16.1 och 16.2 kan följas av valfria uppgifter ⁽⁶⁾ såsom "innehavarens adress".

- 16.3 Valfritt fält för upplysningar som avser framställningen av kortet, t.ex. tillverkarens namn, versionsnummer osv.
- 17. Maskinläsbar del. Den maskinläsbara delen ska överensstämma med de relevanta Icao-riktlinjer som anges i Icaos dokument 9303 om maskinläsbara resehandlingar.
- 18. Detta tryckta fält ska innehålla medlemsstatens nationella emblem för att särskilja uppehållstillståndet och skapa säkerhet i fråga om dess nationella ursprung.
- 19. Denna maskinläsbara del ska innehålla tryckt text i bottenmönstret som anger den utfärdande medlemsstaten. Texten får inte påverka den maskinläsbara delens tekniska komponenter.

⁽¹⁾ Ett enda fält används för efternamnen och förnamnen. Efternamnen ska anges med versaler, förnamnen med gemener, men med en versal som första bokstav. Inga avgränsare mellan efternamn och förnamn är tillåtna. Tecknet " " är emellertid tillåtet som en avgränsare mellan första och andra efternamnet eller förnamnet (till exempel: TOLEDO, BURGOS Ana, Maria). Om det är nödvändigt för att spara plats kan första och andra efternamnen kombineras på samma linje, samt efternamn och förnamn.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77).

⁽³⁾ Uppgifterna ska endast anges i datumformat (dd/mm/åååå) och inte med användande av ord som "tillfällig" eller "obegränsad" eftersom sista giltighetsdagen avser det fysiska dokumentet och inte rätten till uppehållstillstånd.

⁽⁴⁾ Ytterligare anmärkningar kan också föras in i fält 16 ("Anmärkningar") på baksidan av kortet.

⁽⁵⁾ Hela det tillgängliga utrymmet på baksidan av kortet (utom den maskinläsbara delen) ska reserveras för fältet "Anmärkningar". Det ska innehålla själva anmärkningarna, följt av obligatoriska fält (utfärdandedatum, utfärdandeort/utfärdande myndighet, födelseort) och valfria fält enligt de enskilda medlemsstaternas behov.

⁽⁶⁾ Valfria uppgifter måste föregås av underrubriker.

Synliga nationella säkerhetsdetaljer (utan att det påverkar de tekniska specifikationer som fastställs i artikel 2.1 f i denna förordning):

20. Ett RF-chip ska användas som lagringsmedium i enlighet med artikel 4a i denna förordning. Medlemsstaterna får även i uppehållstillståndet integrera ett chip med dubbla gränssnitt eller ett separat kontaktchip för nationellt bruk. Ett sådant kontaktchip ska placeras på baksidan av kortet i överensstämmelse med ISO-standarderna och får inte på något sätt störa RF-chippet.
 21. Valfritt genomskinligt fönster.
 22. Valfri genomskinlig ram.
- b) Färg, tryckmetod
- Medlemsstaterna ska fastställa färg och tryckmetod i enlighet med den enhetligt utformade handlingen i denna bilaga och de kompletterande tekniska specifikationer som ska fastställas enligt artikel 2 i denna förordning.
- c) Material
- Kortet ska vara helt gjort av polykarbonat eller motsvarande syntetiska polymer (som håller i minst 10 år).
- d) Tryckmetoder
- Följande tryckmetoder ska användas:
- Offset-bakgrundstryck med hög säkerhet.
 - Fluorescerande UV-tryck.
 - Iristryck.
- Framsidan av kortet ska till sin säkerhetsutformning kunna särskiljas från baksidan av kortet.
- e) Numrering
- Dokumentets nummer ska anges i fler än en position på dokumentet (utöver på den maskinläsbara delen).
- f) Kopieringsskydd
- På framsidan av uppehållstillståndet ska en uppdaterad DOVID användas som ger en kvalitet avseende identifikation och säkerhet som inte är lägre än hos den anordning som används i den nuvarande enhetliga utformningen av viseringar, med utformning och detaljer av avancerat slag, bl.a. en förbättrad diffraktiv komponent för avancerad maskinell verifiering.
- g) Teknik för personalisering
- För att säkerställa att uppgifterna i uppehållstillståndet är ordentligt skyddade mot försök till hel- och delförfälskning ska personuppgifterna, inbegripet fotografiet, innehavarens namnteckning och övriga väsentliga uppgifter, integreras i handlingens grundmaterial. Denna personalisering ska utföras med användning av lasergravteknik eller annan likvärdig säker teknik.
- h) Medlemsstaterna får också införa kompletterande nationella säkerhetsdetaljer, förutsatt att de ingår i den förteckning som upprättas enligt artikel 2.1 f i denna förordning, att de överensstämmer med de ovan angivna modellernas harmoniserade utseende och att de enhetliga säkerhetsdetaljernas effektivitet inte minskas."
-

Departementsserien 2020

Kronologisk förteckning

1. Ett nytt brott om olovlig befattning med betalningsinstrument. Genomförande av non-cash-direktivet. Ju.
2. Uppenbart ogrundade ansökningar och fastställande av säkra ursprungs-länder. Ju.
3. Konkurrensverkets befogenheter. N.
4. Klimatdeklaration för byggnader. Fi.
5. Kompletterande bestämmelser till utträdesavtalet mellan Förenade kungariket och EU i fråga om medborgarnas rättigheter. Ju.
6. Material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. N.
7. Inkomstpensionstillägg. S.
8. En ny växtskyddslag. N.
9. Utökad målgrupp för Allmänna arvsfonden. S.
10. Ny lag om källskatt på utdelning. Fi.
11. Säkerhetsskyddsreglering för Regeringskansliet, utlandsmyndigheterna och kommittéväsendet. Ju.
12. Registrering av kontantkort, m.m. Ju.
13. Stärkt skydd för vissa geografiska beteckningar och ändringar i den känneteckensrättsliga regleringen av ond tro. Ju.
14. Genomförande av arbetsvillkors-direktivet. A.
15. Reglering av undersköterskeyrket – kompetenskrav och övergångsbestämmelser. S.
16. Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång. S.
17. Skärpt kontroll över explosiva varor. Ju.
18. Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål. Ju.
19. Genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen. Fi.
20. Översyn av lagstiftningen om flyttning av fordon m.m. I.
21. Sweden's seventh national report under the Joint Convention on the safety of spent fuel management and on the safety of radioactive waste management. Sweden's implementation of the obligations of the Joint Convention. M.
22. Ökad säkerhet för vissa identitets- och uppehållshandlingar – anpassning av svensk rätt till en ny EU-förordning. Ju.

Departementsserien 2020

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

Genomförande av arbetsvillkorsdirektivet. [14]

Finansdepartementet

Klimatdeklaration för byggnader. [4]

Ny lag om källskatt på utdelning. [10]

Genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen. [19]

Infrastrukturdepartementet

Översyn av lagstiftningen om flyttning av fordon m.m. [20]

Justitiedepartementet

Ett nytt brott om olovlig befattning med betalningsinstrument. Genomförande av non-cash-direktivet. [1]

Uppenbart ogrundade ansökningar och fastställande av säkra ursprungs-länder. [2]

Kompletterande bestämmelser till utträdesavtalet mellan Förenade kungariket och EU i fråga om medborgarnas rättigheter. [5]

Säkerhetsskyddsreglering för Regeringskansliet, utlandsmyndigheterna och kommittéväsendet. [11]

Registrering av kontantkort, m.m. [12]

Stärkt skydd för vissa geografiska beteckningar och ändringar i den känneteckensrättsliga regleringen av ond tro. [13]

Skärpt kontroll över explosiva varor. [17]

Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål. [18]

Ökad säkerhet för vissa identitets- och uppehållshandlingar – anpassning av svensk rätt till en ny EU-förordning. [22]

Miljödepartementet

Sweden's seventh national report under the Joint Convention on the safety of spent fuel management and on the safety of radioactive waste management. Sweden's implementation of the obligations of the Joint Convention. [21]

Näringsdepartementet

Konkurrensverkets befogenheter. [3]

Material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. [6]

En ny växtskyddslag. [8]

Socialdepartementet

Inkomstpensionstillägg. [7]

Utökad målgrupp för Allmänna arvsfonden. [9]

Reglering av undersköterskeyrket – kompetenskrav och övergångsbestämmelser. [15]

Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång. [16]

En departementspromemoria arbetas fram inom Regeringskansliet. Den publiceras i departementsserien, förkortad Ds.